

การศึกษาวิธีการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF INSTILLING HONESTY METHOD IN ELEMENTARY STUDENTS
OF NATIONAL UNIVERSITIES' DEMONSTRATION SCHOOLS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Curriculum and Instruction

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาวิธีการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของ รัฐ
โดย	น.ส.ปานวาด กอวัฒนา
สาขาวิชา	ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กীরติ คุวสานนท์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กীরติ คุวสานนท์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง)	

ปานวาด กอวัฒนา : การศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน
 ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. (A STUDY OF
 INSTILLING HONESTY METHOD IN ELEMENTARY STUDENTS OF NATIONAL
 UNIVERSITIES' DEMONSTRATION SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.กิริติ คุงสา
 นนท์

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ของนักเรียนประถมศึกษา
 สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเพื่อศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน
 ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวม
 ข้อมูลเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มจาก
 อาจารย์ผู้บริหาร อาจารย์ประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 –
 6 รวมจำนวน 210 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย
 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีมุมมอง ทศนคติด้านพฤติกรรมดั่งบ่งชี้ และความหมายของความซื่อสัตย์
 ที่ใกล้เคียงกัน โดยแตกต่างกันที่พฤติกรรมในการแสดงออก ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับใน
 ด้านการปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน อาจารย์ประจำชั้นมีการปลูกฝัง และ
 ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน คือ สอนความซื่อสัตย์ผ่านการโฮมรูม ยกย่อง ชื่นชม นักเรียน
 บุคคลภายนอกที่มีความซื่อสัตย์ เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน ปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านการสอนใน
 รายวิชาที่รับผิดชอบ มอบหมายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ หรือ นำไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนระดมความคิดเห็นต่อสถานการณ์ ประเด็น หรือ ข่าว และให้นักเรียนได้
 ปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง หรือ เหตุการณ์สมมติ ทั้งนี้ นักเรียนอยากให้อาจารย์สอนเรื่องความ
 ซื่อสัตย์ โดยการยกตัวอย่างที่เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเชื่อมโยงความซื่อสัตย์สู่
 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันผ่านเรื่องเล่า การแสดงบทบาทสมมติ ข่าว สถานการณ์ เกม คลิปต่าง
 ๆ นอกจากนี้คำพูดของอาจารย์สามารถเป็นการกระตุ้น และกำลังใจให้นักเรียนทำความดี ตลอดจน
 คิดต่อยอดสร้างสรรค์ในเรื่องต่าง ๆ

สาขาวิชา ประถมศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6083332727 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORD: Honesty; Honesty Instilling; Honesty Teaching Method

Parnwad Korwatana : A STUDY OF INSTILLING HONESTY METHOD IN
ELEMENTARY STUDENTS OF NATIONAL UNIVERSITIES' DEMONSTRATION
SCHOOLS. Advisor: Asst. Prof. Kirati Khuvasanond, Ph.D.

This research has a purpose to study the honesty indicator behavior of primary school students under autonomous universities and to study the methods of cultivating honesty in primary school students of schools affiliated with autonomous universities. It is an exploratory research collect quantitative data and qualitative by using questionnaires, interview forms, and group discussions from administrators among grades 1 – 6 primary homeroom and students in grades 1 - 6, with a total of 210 people who analyzed data by descriptive statistics and analyze the content. The results show that Grade 1 - 6 students, administrators and teachers in grades 1-6 had a point of view, attitude, and behavioral indication and the meaning of honesty in the same way. They differed in the behavior of expression, knowledge and experience gained in the field of cultivating and promoting honesty among students. The homeroom teacher has instilled and fostering honesty among students by teaching honesty through the homeroom, honoring and admiring students, honest outsiders, being a role model for students, instilling honesty through teaching in responsible subjects, assigning students to practice honesty or use it in daily life, assigning students to brainstorm ideas on situations, issues, or news and have students act through simulated or fictional situations. However, the students wanted the teacher to teach about honesty by giving an example that clearly sees the picture easier to understand as well as

Field of Study: Elementary Education Student's Signature

Academic Year: 2021 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความรัก ความเมตตา และความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิริติ คุวานนัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ปานวาด กอวัฒนา

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1	9
บทนำ.....	9
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	9
คำถามการวิจัย	17
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
ขอบเขตของการวิจัย.....	18
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
ข้อจำกัดของการดำเนินการวิจัย	19
บทที่ 2	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม.....	21
1.1 ความหมายของคุณธรรม.....	21
1.2 คุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมการดำรงชีวิต	23
1.3 ทฤษฎีทางจริยธรรม.....	24

1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์	24
1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	27
1.3.3 ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม (Moral Intelligence: MI).....	30
1.3.4 ทฤษฎีความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Quotient)	31
1.3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม.....	32
1.4 การสอนคุณธรรม จริยธรรม	35
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์	40
2.1 ความสำคัญของความซื่อสัตย์.....	40
2.2 ความหมายของความซื่อสัตย์	41
2.3 ประเภทของความซื่อสัตย์	43
2.4 พฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์.....	44
2.5 กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์	45
ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้.....	49
3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner).....	49
3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)	50
ตอนที่ 4 ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา.....	51
ตอนที่ 5 คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.....	54
ตอนที่ 6 แผนการศึกษาแห่งชาติ	55
ตอนที่ 7 การปฏิรูปการศึกษา.....	56
ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58
บทที่ 3	62
วิธีการดำเนินการวิจัย	62
1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	62
2. การเก็บข้อมูล.....	63

2.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์	63
2.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม	63
2.3 การเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	63
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	66
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
บทที่ 4	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของอาจารย์ผู้บริหาร อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้บริหาร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6	71
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำเสนอในค่าความถี่ และค่าร้อยละ	71
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ วิธีการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์ ปัญหา ความซื่อสัตย์ และวิธีการแก้ไขปัญหา.....	76
ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ.....	111
บทที่ 5	112
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการวิจัย.....	112
อภิปรายผลการวิจัย.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	128
บรรณานุกรม.....	130
ประวัติผู้เขียน.....	135

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

นักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย เป็นนักเรียนที่เติบโตท่ามกลางสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลอารยธรรมตะวันตก ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบครอบครัว ระบบการปกครอง ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สังคมไทยในยุคปัจจุบัน มีอัตราการแข่งขันที่สูงขึ้น อีกทั้งสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุ กล่าวคือ คนไทยหันมานิยมวัตถุ นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ให้ความสำคัญกับคนรวย ตลอดจนยอมรับวิธีการทางลัดที่ไม่เหมาะสมในหนทางไปสู่การประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดความเสื่อมด้านจิตใจ และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เกิดการแข่งขัน เกิดการเอาเปรียบ ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม การเบียดเบียนผู้อื่น มีการทุจริตคอร์รัปชันที่น่าเป็นห่วงคือ เยาวชนของชาติ หรือ นักเรียนเริ่มมีพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็ก ทำให้อาณาเขตสังคมของประเทศไทยจะมีความน่าอยู่ลดน้อยลง

ตามที่ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เผยผลสำรวจเรื่อง “สถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย” ซึ่งทำการสำรวจความคิดเห็นดังกล่าว ในระหว่างวันที่ 1 - 20 สิงหาคม พุทธศักราช 2559 โดยสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ ทุกระดับการศึกษา และอาชีพ รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,166 หน่วยตัวอย่าง พบว่า ประเด็นปัญหาวิกฤตทางด้านคุณธรรมที่มีความรุนแรงในสังคมไทยมากที่สุดคือ ปัญหาความซื่อสัตย์ สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน ในส่วนของคุณธรรมที่เยาวชนไทยควรได้รับการปลูกฝังมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต และรัฐบาลควรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชนด้านความซื่อสัตย์สุจริต มากที่สุด นอกจากนี้ ผลสำรวจพบว่าหลักคุณธรรม 3 ประการที่ประชาชนยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเป็นส่วนมาก คือ การยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งสถาบันเอแบคโพลได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการคอร์รัปชันของคนไทยในภาคส่วนต่าง ๆ ระหว่างวันที่ 12 - 16 มีนาคม พุทธศักราช 2556 พบว่า ในวงการการศึกษา อันประกอบไปด้วย นักเรียน นิสิต นักศึกษา

และครู เคยลอกการบ้าน รายงาน ร้อยละ 92.4 และลอกคำตอบ แอบดูคำตอบขณะสอบ ร้อยละ 74.9 (อ้างอิงในเกษม วัฒนชัย, 2557)

ในระยะหลังจนถึงปัจจุบัน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการกระทำของเด็ก และเยาวชน ส่วนมาก เป็นการกระทำที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ อาทิ พุดตด ปลอมลายเซ็น ลอกการบ้าน จ้างเพื่อนให้ทำการบ้าน รายงาน ลักขโมย ทุจริตในการสอบ แอบอ้างคำพูดบุคคลอื่น ไม่รักษาคำพูด ดังที่ กฤตรินทร์ นิ้มทองคำ (2542) ได้ทำวิจัยสำรวจนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเซนโยเซฟ คอนแวนต์ พบว่า มีปัญหาความซื่อสัตย์ในด้านต่าง ๆ คือ คัดลอกงานเพื่อน ทุจริตในการสอบ กล่าวเท็จ ลักขโมย เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ตรงต่อเวลา และไม่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งหากทำพฤติกรรมเหล่านี้บ่อย ๆ จนเกิดความเคยชินเด็กจะคิดว่าเป็นสิ่งที่กระทำได้โดยไม่มีความผิด ส่งผลทำให้เด็กคุ้นเคยกับพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านี้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ บุญฤทธิ์ มิทรารวงค์ (2546) ที่ได้ทำรายงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเขาไร่ศึกษา อำเภอโกสัมพีนธ์ จังหวัดมหาสารคาม ที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีปัญหา มีพฤติกรรม โกหก มาสายไม่ตรงเวลา ลักขโมย หรือ หยิบของของคนอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ รายงานของคณะกรรมการการศึกษา และวัฒนธรรมวุฒิสภา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 2538) พบว่า เด็ก และเยาวชนเป็นจำนวนมากมีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นในทางที่ไม่ควร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ไม่มีความละเอียดต่อการประพฤติทุจริต ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่รู้จักพอ ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีค่านิยมทางวัตถุฟุ้งเฟ้อ อีกทั้งมีความสอดคล้องกับบทความ “เรื่องใหญ่! เด็กไม่ซื่อสัตย์” ของอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ อาจารย์จากสาขาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2553) ที่อธิบายว่า ประเทศไทยกำลังมีปัญหาใหญ่ในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน มาเป็นระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน หากยังไม่สามารถปลูกฝังคุณธรรมความซื่อสัตย์ให้กับเยาวชนในสังคมไทยได้ รวมทั้งสังคม ชุมชน บ้าน โรงเรียนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ และส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์แล้ว ในอนาคตประเทศไทยจะพบกับปัญหาความซื่อสัตย์ที่สูงขึ้น ส่งผลให้สังคมขาดความสงบสุข และความมั่นคง จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของเยาวชนในสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป มีการเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม จนมองข้ามความสำคัญของความซื่อสัตย์ ส่งผลให้สังคมของเราไม่ใช่สังคมน่าอยู่

จากผลสำรวจข้างต้น จะเห็นว่า “ความซื่อสัตย์” ของคนไทยลดน้อยลง ซึ่งสาเหตุสำคัญ นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแล้ว การขาดการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ตั้งแต่วัยเยาว์ และการขาดแบบอย่างที่ดีในสังคม จึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเช่นกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกด้วยความจริงใจ ไม่คิดคดโกง ไม่หลอกลวง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ซื่อตรงทั้งกาย วาจา และใจ โดยความซื่อสัตย์สุจริต มีความสำคัญ เพราะ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้การปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้เป็นที่ซาบซึ้ง ยอมรับ และปฏิบัติตาม ย่อมทำให้คนที่ได้รับการปลูกฝังมีวินัยตรงต่อเวลา ยึดมั่นในคำพูด ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง เคารพสิทธิ์ของกันและกัน นอกจากนี้ ความซื่อสัตย์จะเป็นพื้นฐานพัฒนาความมั่นคงให้กับสังคม ตลอดจนถ้าหากทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริตย่อมสามารถจัดปัญหาในการรับสินบน การยกยอก การฉ้อโกง รวมถึงปัญหาการเปิดเผยความลับของหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย อีกทั้ง ความซื่อสัตย์เป็นการพัฒนาสัญญาประชาคม และระบบตุลาการให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สังคมต้องการความสงบสุข จึงต้องตราพระราชบัญญัติ ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ ขึ้น เพื่อบังคับใช้ ถ้าสมาชิก หรือพลเมืองของสังคมไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ทุจริตในหน้าที่ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย สังคมย่อมวุ่นวาย ไม่มีความสุข ไร้ระเบียบวินัย และหากตุลาการขาดความซื่อสัตย์สุจริต ระบบความยุติธรรมย่อมล้มเหลว ไม่เป็นที่ยอมรับ และขาดความน่าเชื่อถือจากคนในสังคม อีกทั้ง ความซื่อสัตย์เป็นรากฐานของความสามัคคีในสังคม หากคนในสังคมขาดความสามัคคี ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง และยึดประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก คนในสังคมจะเกิดความหวาดระแวง ความไว้วางใจก็จะมีน้อย ส่งผลให้ขาดความน่าเชื่อถือ และไม่มีความจริงใจต่อกัน อาทิ ปัญหาวิกฤตการณ์การเงินในเอเชียพุทธศักราช 2540 หรือ วิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการ นักการเมือง ผู้บริหารองค์กรรัฐวิสาหกิจ การตัดสินโทษ พิจารณาคดีของศาลต่าง ๆ เป็นต้น

จากความสำคัญของความซื่อสัตย์ในข้างต้น จะเห็นได้ว่า “ความซื่อสัตย์” เป็นคุณธรรมที่จำเป็นต่อทุกสังคม จึงต้องมีการปลูกฝังให้กับเยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้สังคมไทยของเรา เป็นสังคมที่น่าอยู่ และแวดล้อมไปด้วยคนดีที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรม และจริยธรรม โดยตั้งแต่พุทธศักราช 2541 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองเนื้อหาของจริยธรรมทั่วไปในการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ความซื่อสัตย์ คือหนึ่งในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรริบเร่งพัฒนาปลูกฝังโดยด่วนให้กับเยาวชนไทย โดยคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีสาเหตุมาจากภาวะวิกฤติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ประเทศไทยต้องเผชิญ เมื่อพิจารณาอย่างรอบด้าน พบว่าการจะแก้ไขปัญหาได้นั้น คนไทยทุกคนต้องหันหน้าเข้าหากัน ร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา เพื่อความเจริญของประเทศอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยการ

แก้ปัญหา นั้นจะแก้ด้วยวิธีใดก็ได้ แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องอยู่บนรากฐานของคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตั้งถาม ควรค่าแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา ใจ นอกจากการศึกษาจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แล้ว การพัฒนาสังคม และการเมืองก็มีความสำคัญ ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิธีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และ สถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวคือ แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2545 – 2559 และแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560 – 2579 ที่ เน้นการนำสาระของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของ รัฐบาลสู่การปฏิบัติและเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนา การอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมทั้ง เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การดำเนินงาน พัฒนาความซื่อสัตย์ ตลอดจนสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่องให้ เสร็จสมบูรณ์ และสอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งประเทศ ซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ 2 ฉบับนี้ ได้น้อมนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่เน้นให้เห็น และ ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ มาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ โดยมี การบูรณาการระหว่างศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ อย่างเป็นกระบวนการ โดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา กล่าวคือ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข ตลอดจนมีการแสดงออกด้านจริยธรรม และคุณธรรมเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

การปฏิรูปการศึกษา เป็นอีกแนวทางสำคัญในการส่งเสริมให้เยาวชนมีความซื่อสัตย์ควบคู่ไปกับการเรียนรู้วิชาการ เพื่อเป็นอนาคตของชาติที่มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ได้ลงสำรวจพื้นที่ และเก็บข้อมูลจากทุกภาคส่วน พบว่า ระบบมาตรฐานของการศึกษาไทยอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ ไม่ผ่านมาตรฐานสากล อีกทั้งผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ การมีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์สุจริต และความขยัน จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนทุกคนได้รับความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับคนในสังคม และเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น (2561)

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้เป็นคนดี โดยเฉพาะการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนส่วนใหญ่ในสังคมเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งเห็นได้จากการที่พระองค์ได้พระราชทานพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทให้กับปวงชนชาวไทยมาตลอดในรัชสมัยของพระองค์ เช่น พระบรมราโชวาท ในพิธีบรมวงสรวง สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า 5 เมษายน พุทธศักราช 2535 ความตอนหนึ่งว่า

“ประการแรก คือ ความซื่อสัตย์ ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ประการที่สี่ คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมคุณธรรมสี่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงาม จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุขความร่มเย็นและมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไป”

โรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษาจัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีฐานะเป็นสถาบัน และองค์กรทางสังคม ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมเด็ก หรือ เยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี กล่าวคือ เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นบทบาทของโรงเรียนจึงมีลักษณะคล้ายกับสถาบันครอบครัว โดยมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการทางสังคม (Demands of Society) คือ ฝึกคนให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เพื่อให้บุคคลเป็นพลเมืองที่ดี ฝึกให้มีความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนรู้จักการนำ

หลักการทางประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิต และปลูกฝังให้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้โรงเรียนต้องสนองตอบความต้องการของแต่ละบุคคล (Needs of Individuals) คือ ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักสร้างความสำเร็จให้กับตนเอง มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีคุณธรรมศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม รู้จักตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจ มีระเบียบวินัย ประพฤติตนอยู่ในข้อบังคับของโรงเรียน และสังคมได้เป็นอย่างดี (สุรพันธ์ ยันต์ทอง, 2526) จึงสามารถกล่าวได้ว่านอกจากโรงเรียนจะมีหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการกับนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังมีหน้าที่ให้การศึกษอบรมบ่มนิสัย ตลอดจนสร้างคุณลักษณะ สร้างความตระหนัก ปลูกฝังจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งอบรม สร้างความเชื่อ ความศรัทธาให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างค่านิยม ทศนคติในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และให้ทุกคนได้ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ด้วยเหตุนี้ ดร. พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542) อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และประธานคณะกรรมการการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม ในความซื่อสัตย์สุจริต ได้เขียนบทความการศึกษากับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ที่เสนอให้โรงเรียนมีกระบวนการปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนไว้ คือ 1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และตระหนักในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต 2. ยกย่องผู้ทำความดี และมีความซื่อสัตย์สุจริต 3. ให้นักเรียนเลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นบุคคลตัวอย่างพร้อมทั้งบอกเหตุผล 4. จัดนิทรรศการยกย่องบุคคลที่นักเรียนเลือกกว่าเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และ 5. ประกาศยกย่องครูและนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ความซื่อสัตย์สุจริตโดยให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ และมีการยกย่องสรรเสริญให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่ประกอบความดีอย่างเป็นกิจวัตร ซึ่งวิธีการข้างต้นมีความสอดคล้องกับวิธีการเสริมสร้างอุดมการณ์ความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ที่ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมอุดมการณ์ในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา ตลอดจนร่วมกันแก้ปัญหาของชาติในด้านการทุจริต อันเป็นปัญหาสำคัญของชาติไทยในขณะนี้

การดำเนินงานเสริมสร้างค่านิยมด้านความซื่อสัตย์เป็นกระบวนการที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงใช้ระยะเวลายาวนาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(ป.ป.ช.) จึงได้มีการจัดสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์ทั่วประเทศในเรื่อง การจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534 และดำเนินการใช้มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งได้ข้อสรุป ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ โดยกำหนดเป็น 10 มาตรการสำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา คือ 1. ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักในความสำคัญของการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา 2. ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ทุกคน ได้ตระหนักในความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต 3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างรูปแบบ และดำเนินการให้มีการอยู่ร่วมกัน 4. พัฒนา และส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ดำเนินการในกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต 5. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพชีวิตและสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ 6. ครู อาจารย์ทุกคนควรสอดแทรกการสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการสอน 7. เสริมสร้างคุณธรรมข้ออื่น ๆ ให้เกิดขึ้นกับเยาวชน 8. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต 9. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต และ 10. ป้องปรามไม่ให้เกิดการกระทำทุจริตประพฤติมิชอบ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2546)

ถึงแม้ว่าตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ตราพระราชบัญญัติ ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนา ยกระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนให้สูงขึ้นเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมน่าอยู่ มีคุณภาพ ประชาชนในชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่ผลสำรวจในปัจจุบันพบว่า ปัญหาความซื่อสัตย์เป็นประเด็นปัญหาวิกฤตทางด้านคุณธรรม ที่มีความรุนแรงในสังคมไทยมากที่สุด (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2559) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับเยาวชนไทยไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร และปัญหาความซื่อสัตย์เป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลานาน ตลอดจนคนไทยให้ความตระหนักถึงปัญหาความซื่อสัตย์น้อย

จากเหตุผลในข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความซื่อสัตย์มีความสำคัญในการเป็นคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนในสังคม ดังนั้น นักเรียนทุกคนควรได้รับการ

ส่งเสริม และพัฒนาความซื่อสัตย์ตั้งแต่เยาว์วัย เนื่องจากการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ตั้งแต่ในวัยเด็ก จะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเพียเจท์ (1932) ที่กล่าวว่า วัยเด็กเป็นวัยของการวางรากฐานพฤติกรรม และบุคลิกภาพที่ต้องการให้แก่เด็ก จึงสามารถกล่าวได้ว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ตั้งแต่ในวัยเด็ก เป็นการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนออกไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และไม่เป็นการให้กับคนในสังคม นอกจากนี้โคลเบอร์ก (1964) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยศึกษาตามแนวทฤษฎีของเพียเจท์แล้วพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ส่วนมากไม่ได้บรรลุถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุ 10 ปี แต่จะมีพัฒนาการอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี ซึ่งโคลเบอร์กเชื่อว่าการบรรลุภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น จะแสดงออกทางการให้เหตุผลทางจริยธรรม และไม่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่ง แต่เป็นเหตุผลที่ลึกซึ้งบริสุทธิ์ โดยการที่คนจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมมาก หรือ น้อย นั้น ล้วนแล้วแต่เกิดจากความสามารถทางสติปัญญา และการที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ หรือเข้าใจประสบการณ์เก่าได้ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด และเหตุผล ในการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับตนเอง

ทั้งนี้ โรงเรียนสาธิต หรือ โรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การดูแลของคณะศึกษาศาสตร์ หรือ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการทางการศึกษา เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เพื่อไปประกอบอาชีพเป็นครู อาจารย์ในอนาคต อีกทั้งเป็นสถานที่พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่เก่ง มีความกล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ มีความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง ตลอดจนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้นำสังคมได้เป็นอย่างดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โรงเรียนสาธิตได้รับการคาดหวังสูงจากสังคมว่าเป็นโรงเรียนที่สามารถผลิตนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะต่อยอดในระดับอุดมศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่า โรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยเป็นสถานที่บ่มเพาะความรู้ สร้างเสริมคุณลักษณะนิสัย หล่อหลอมประสบการณ์ด้านการสอนวิชาการ ทักษะชีวิต ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าให้กับบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ กล่าวคือ มีความรู้ และคุณธรรมควบคู่กัน อีกทั้งให้นิสิต นักศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เหมาะสมให้กับผู้เรียน เพื่อยกระดับคุณภาพของบุคลากรของสังคมไทยให้สูงยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะมีพันธกิจในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความรู้ และคุณธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม แต่จากการที่ผู้วิจัยได้สอนนักเรียนของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐพบว่า มีนักเรียนบางส่วนที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านความไม่ซื่อสัตย์รวมทั้งปัญหาความไม่ซื่อสัตย์นั้นเป็นปัญหาที่พบทุกปีการศึกษา ตลอดจนมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทุกปี อีกทั้งเพิ่มมากขึ้นตามอายุ และระดับชั้นของผู้เรียน ซึ่งลักษณะปัญหาของความไม่ซื่อสัตย์ที่พบมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของโรงเรียนในเขตพื้นที่ต่าง ๆ และผลการสำรวจปัญหาของสังคมไทยในข้างต้น อาทิ การแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่น การกล่าวเท็จ การลักขโมย การทุจริตในการสอบ ซึ่งในวัยประถมศึกษาควรเป็นวัยที่สามารถคิดเหตุผลเชิงตรรกะได้ สามารถพิจารณา เปรียบเทียบ และพัฒนาเปลี่ยนแปลงความคิดได้ (Piaget, 1932) อีกทั้งหากผู้เรียนได้รับการอบรมบ่มเพาะเรื่องความซื่อสัตย์อย่างใกล้ชิดจากทางโรงเรียน บ้าน สังคมควบคู่กัน ได้รับการสอนความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก และมีต้นแบบความซื่อสัตย์ทางสังคม จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ตระหนัก และสามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ได้ชัดเจน ต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และศึกษาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษาพัฒนา ต่อยอดองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหาความซื่อสัตย์ให้กับอาจารย์ นิสิต นักศึกษาวิชาชีพครู ตลอดจนยกระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้สูงขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีทัศนคติด้านพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์อะไรบ้าง
2. โรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามความเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน
2. เพื่อศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มที่ต้องการศึกษาคือ นักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม และการศึกษาเอกสารโครงการของโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความซื่อสัตย์ คือ คุณลักษณะนิสัยที่แสดงออกทางกรกระทำ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และ 2. ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น โดยความซื่อสัตย์ต่อตนเองประกอบไปด้วย 1). ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวต่อความผิด 2). พูดความจริง ไม่พูดเท็จ และ 3). ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ ส่วนความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นประกอบไปด้วย 1). ไม่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น 2). ไม่ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และ 3). รักษาคำพูดต่อผู้อื่น

การอบรมบ่มเพาะ คือ การให้คำแนะนำ คำชี้แจง ด้วยการพรั่าสอน การปลูกฝังให้ซึมซาบเข้าไปอย่างใกล้ชิด จนก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการชัดเจน เพื่อให้มีความประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีจนเกิด และติดเป็นนิสัย

โรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คือ โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การดูแลของคณะศึกษาศาสตร์ หรือ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารการจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ (autonomous university) แต่ยังคงได้รับเงินอุดหนุนทั่วไป (block grant) ที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปีโดยตรง เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เป็นสถานฝึกปฏิบัติการทางการศึกษา โดยเป็นสถานที่ฝึกการปฏิบัติงานของคณะศึกษาศาสตร์ หรือ คณะครุศาสตร์ก่อนที่นิสิตนักศึกษาจะสำเร็จการศึกษา ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 4 แห่ง อันประกอบไปด้วย

- ❖ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง)
- ❖ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
- ❖ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
- ❖ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คือ

1. เป็นโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
3. เป็นโรงเรียนที่สอนด้วยหลักสูตรของคนไทย และมีความสอดคล้องกับหลักสูตรของ

กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้บุคลากรทางการศึกษาทราบถึงแนวทาง วิธีการส่งเสริม การพัฒนา การแก้ไขปัญหา การให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ที่เหมาะสมต่อช่วงชั้น อายุของผู้เรียน และยกระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยให้สูงขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับนิสิต นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจน ครู อาจารย์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อจำกัดของการดำเนินการวิจัย

1. การสื่อสาร สื่อความ และการอธิบายข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่อาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเข้าใจของตนเอง
2. การเป็นห่วง กังวลถึงภาพลักษณ์ของโรงเรียน และ/หรือนักเรียน บุคลากร เมื่อกล่าวถึงปัญหา ความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งอาจทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาปัญหา และวิธีการปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ ตอนที่ 1 คุณธรรม จริยธรรม ตอนที่ 2 ความซื่อสัตย์ ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้ ตอนที่ 4 ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา ตอนที่ 5 คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตอนที่ 6 แผนการศึกษาแห่งชาติ ตอนที่ 7 การปฏิรูปการศึกษา และ ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณธรรม จริยธรรม

1.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

1.2 คุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมการดำรงชีวิต

1.3 ทฤษฎีทางจริยธรรม

1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก

1.3.3 ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม (Moral intelligence: MI)

1.3.4 ทฤษฎีความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Quotient)

1.3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

1.4 การสอนคุณธรรม จริยธรรม

ตอนที่ 2 ความซื่อสัตย์

2.1 ความสำคัญของความซื่อสัตย์

2.2 ความหมายของความซื่อสัตย์

2.3 ประเภทของความซื่อสัตย์

2.4 พฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์

2.5 กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner)

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)

ตอนที่ 4 ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา

ตอนที่ 5 คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ตอนที่ 6 แผนการศึกษาแห่งชาติ

ตอนที่ 7 การปฏิรูปการศึกษา

ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

1.1 ความหมายของคุณธรรม

จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมนั้น นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ดุจเดือน พันธุนาวัน (2551) ได้อธิบายถึงคำว่า คุณธรรม คือ สิ่งที่บุคคลเห็นว่าดีงาม มีประโยชน์มาก อาทิ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ เป็นต้น โดยการที่บุคคลในสังคมจะตระหนัก และเห็นว่าดีหรือไม่ ล้วนแล้วขึ้นอยู่กับการศึกษา เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และศาสนาของสังคมนั้น ๆ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2544) ให้ความหมาย คุณธรรม คือ คุณภาพของจิตใจที่สามารถเข้าถึงความดีขั้นสูง ที่อยู่เหนือสภาพของสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นความดีภายในตัวของบุคคล

สาโรช บัวศรี (2549) อธิบายถึง คุณธรรม คือ ความเชื่อส่วนบุคคลซึ่งส่วนมากเป็นสิ่งที่ดีงาม อันจะส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ และความดีต่อสังคม

กิริติ บุญเจือ (2538) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรม คือ ความเคยชินในการประพฤติดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) ให้ความหมายว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

จากความหมายของคำว่า คุณธรรม ข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า คุณธรรม คือ คุณภาพของจิตใจที่ดีในการควบคุมความประพฤติของคนให้แสดงออกมาในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง

ความหมายของจริยธรรม

จากการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ (2522) อธิบายถึง จริยธรรม คือ ความประพฤติ และความคิดในสิ่งที่เหมาะสม ดีงาม

ดุจเดือน พันธมนาวิน (2551) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม คือ ระบบของการทำความดี ละเว้นต่อการทำงาน โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งเป็นปัจจัยด้านจิตใจ สถานการณ์ของจริยธรรม และพฤติกรรมจริยธรรม ส่งผลให้มีปัจจัยส่งออก (Output) คือ ผลของการมีจริยธรรม หรือ พฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งผลที่แสดงออกมานี้ สามารถอยู่ในลักษณะพฤติกรรมของบุคคล และจิตลักษณะ ที่ส่งผลต่อบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อม กลุ่มชน และสังคมโลก จึงสามารถกล่าวได้ว่า จริยธรรมมีความหมายที่ครอบคลุมสาเหตุ กระบวนการ และผลของการทำความดีละเว้นต่อการทำงาน

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2522) ให้ความหมาย จริยธรรม คือ ลักษณะหลายลักษณะทางสังคมของมนุษย์ และพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ

แสง จันทร์งาม (2542) อธิบายว่า จริยธรรม คือ คุณภาพของจิตใจที่ส่งผลต่อความประพฤติของมนุษย์

ลาโรซ บัวศรี (2549) ให้ความหมาย จริยธรรม หมายถึง สิ่งดีที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดี และความถูกต้องแก่สังคม

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2549) ได้ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม ใน 3 ประเด็นคือ

ประเด็นที่หนึ่ง จริยธรรม คือ การคิดหาเหตุผลในการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ประเด็นที่สอง จริยธรรม อยู่ในรูปแบบความรู้สึกทางจิตใจคือ รู้สึกชอบ และไม่ชอบ

ประเด็นที่สาม จริยธรรม อยู่ในรูปแบบของการแสดงออกมามากกว่าเป็นพฤติกรรมของบุคคล เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ พฤติกรรมรับผิดชอบ พฤติกรรมกตัญญู เป็นต้น

ปราชญา กล้าผจญ (2544) ให้ความหมาย จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ควรปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น รวมถึงสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดความเจริญ ความสุขให้กับสังคม และสมาชิกของสังคม

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1963) อธิบายว่า จริยธรรม คือ ความประพฤติ การปฏิบัติที่ดั่งงาม โดยได้รับการยอมรับจากสังคม เพื่อให้บุคคลสามารถมีชีวิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

บราวน์ (Brown, 1965) ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ เกณฑ์ในการวิเคราะห์ถึงการกระทำของบุคคลว่าถูกหรือผิด ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมได้ 3 ส่วน คือ 1. ความรู้ (Knowledge) 2. ความประพฤติ (Conduct) และ 3. ความรู้สึก (Feeling)

จากความหมายของคำว่า จริยธรรม ข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ ความประพฤติ และการแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ดั่งงาม เหมาะสมทั้งทางกาย วาจา ใจ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมส่วนรวม

1.2 คุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมการดำรงชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมการดำรงชีวิต และการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ วัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นต้องเร่งสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับ

คนไทยทุกคน อาทิ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความกตัญญู ความเพียร การมีวินัย รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามลำดับความสำคัญที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมได้เหมาะสมกับวัย ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ และคุณธรรม

1.3 ทฤษฎีทางจริยธรรม

1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget, 1932) เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการปรับตัว และการสร้างสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่จะทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ พัฒนาการของมนุษย์มีความต่อเนื่องและเจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ และพัฒนาการของมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคลนั้น เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งขั้นตอนของพัฒนาสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้นคือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor operation)
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยปัญญา (pre-operational thinking)
3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (concrete operational thinking)
4. ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (formal prepositional thinking or formal operational thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ เพียเจต์ ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

ระดับพัฒนาทางสติปัญญา

- 1) ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor operation) อายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 2 ขวบ
- 2) ขั้นเริ่มคิดด้วยปัญญา (pre-operational thinking) และขั้นเริ่มคิดด้วยรูปธรรม (early concrete operational thinking) อายุประมาณ 2-7 ปี

- 3) ขั้นคิดค้นด้วยรูปธรรมในช่วงปลาย (late concrete operational thinking) อายุ 7-11 ปี ถึงขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (formal operational thinking) อายุตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไปถึง 15 ปี

ระดับพัฒนาทางจริยธรรม

- 1) ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางร่างกาย
- 2) ขั้นยึดคำสั่ง ในขั้นนี้เด็กจะรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม
- 3) ขั้นยึดหลักแห่งตน เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเอง

ผลการวิจัยในระยะต่อมา เพียเจต์ ได้ตั้งเกณฑ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 6 เกณฑ์ คือ

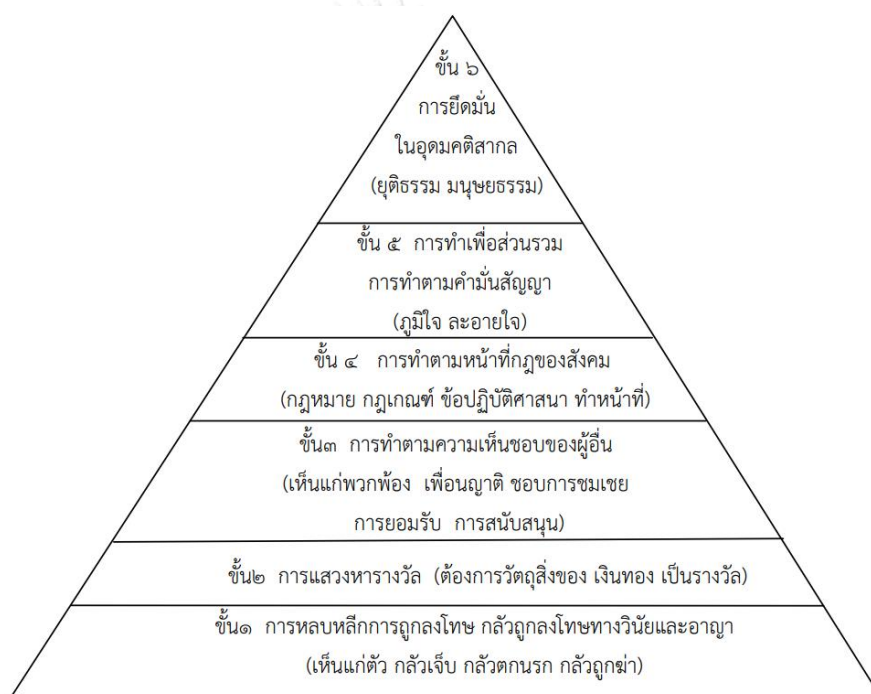
1. การตัดสินจากเจตนาการกระทำ (intentional in judgment) เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำจากปริมาณสิ่งของ ส่วนเด็กโตจะตัดสินจากเจตนาของการกระทำ
2. การตัดสินเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relativism in Judgment) เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำโดยยึดเอาความเชื่อความเห็นของผู้ใหญ่ว่าดี ส่วนเด็กโตจะยึดเอาเหตุผลและสถานการณ์ประกอบการตัดสิน
3. ความเห็นอิสระจากการลงโทษ (independent of sanction) เด็กเล็กจะตัดสินว่าการกระทำใดไม่ดีจากการกระทำใดไม่ดีจากการถูกทำโทษ แต่เด็กโตจะตัดสินการกระทำใดไม่ดี เพราะสิ่งนั้นไปขัดกับเกณฑ์และเกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น
4. ใช้วิธีการแก้แค้น (use of reciprocity) วิธีนี้เด็กเล็กใช้น้อยกว่าเด็กโต
5. การลงโทษเพื่อตัดสินนิสัย (use of punishment as restitution and reform) เด็กเล็กจะสนับสนุนการลงโทษอย่างหนักเพื่อแก้นิสัย แต่เด็กโตไม่ค่อยเห็นด้วย

6. ลักษณะชาติของความโหดร้าย (nationalist of misfortune) เด็กเล็กจะถือว่าการกระทำผิดจะต้องได้รับการลงโทษจากพระเจ้า

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่าตามแนวคิดของเพียเจต์ เด็กเล็กจะมองกฎเกณฑ์ว่าเป็นสิ่งจริงจัง เปลี่ยนแปลงไม่ได้ (absolute) และมาจากอำนาจภายนอก (external) หมายความว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กจะอยู่ในลักษณะผิดว่ากันไปตามสิ่งที่สังเกตเห็นได้ โดยมีได้คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการใช้ภาษา และความคิดของเด็กมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) ทำให้ไม่สามารถมองเห็นหลาย ๆ สิ่งได้ ในเวลาเดียวกัน เมื่อเด็กโตขึ้นอายุประมาณ 11-12 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยนี้จะมีการเชื่อมโยงหาเหตุผล เด็กจะคำนึงถึงเจตนาของผู้ทำมากกว่าสิ่งที่สังเกตได้เฉพาะหน้า เนื่องจากเด็กวัยนี้สามารถมองเห็นหลาย ๆ สิ่งได้ในเวลาเดียวกัน เด็กโตจึงสามารถเข้าใจถึงเจตนาของผู้อื่น และสามารถยืดหยุ่นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ได้ โดยตระหนักว่ากฎเกณฑ์เป็นเพียงข้อตกลงระหว่างบุคคลในการ ควบคุมพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น นอกจากนี้ยังสามารถนำกฎเกณฑ์ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ต

โคลเบิร์ตคิดค้นทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยมีแนวคิดต้นกำเนิดมาจากเพียเจท์ (Piaget, 1964) ซึ่งโคลเบิร์ตได้ศึกษาค้นคว้าบุคคลที่มีความต่างกันทั้งในด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมทั้งในทวีปเอเชีย อเมริกา และยุโรป โดยจากการศึกษาพบว่ามนุษย์จาก 3 ทวีปที่กล่าวไปในข้างต้นสามารถแบ่งระดับพัฒนาการทางจิตใจ และการใช้เหตุผลออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ต

ภาพจาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_2.pdf

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์สังคม (Pre conventional level) อยู่ในช่วงอายุ 2-10 ปี สาเหตุที่เรียกระดับนี้ว่าเป็นระดับก่อนเกณฑ์สังคม เนื่องจากเด็กในวัยนี้ไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม แต่จะรับ ปฏิบัติกฎเกณฑ์ข้อกำหนดว่าอะไรถูก ผิด ดี หรือไม่ดี จากผู้มีอำนาจเหนือตนเอง อาทิ พ่อแม่ ครู หรือ เด็กที่โตกว่า จริยธรรมในระดับนี้ คือ หลีกเลี่ยงการลงโทษ และคิดถึงผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เช่น การแสวงหารางวัล ในระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังและการลงโทษ (Obedience and punishment orientation) โดยเด็กจะมีความเชื่อว่าพฤติกรรมที่ดี คือ พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รับรางวัลตอบแทน ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดี คือพฤติกรรมที่ทำแล้วจะได้รับการลงโทษ

ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตนเอง (Instrumental relativist orientation) โดยที่เด็กจะเชื่อฟัง และทำตามผู้ใหญ่ ถ้าคิดว่าตนเองจะได้รับประโยชน์ หรือได้รับความพึงพอใจ

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional morality) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10-20 ปี ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุนี้ส่วนใหญ่จะสามารถที่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้ เพราะรู้ว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ ในระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (Good boy nice girl orientation) ในขั้นนี้เด็กจะมีอายุช่วง 9 - 13 ปี ซึ่งเป็นการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อจะได้รับการยอมรับจากสังคมว่า ตน เป็นเด็กดี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามกฎระเบียบสังคม (Law and order orientation) ในขั้นนี้เด็กจะมีอายุช่วง 14 - 20 ปี โดยเป็นขั้นที่ยอมรับในอำนาจ และกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กจะพร้อมในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post conventional level) โดยปกติคนทั่วไปที่จะพัฒนาขึ้นมาถึงระดับนี้มักจะมีอายุหลัง 20 ปี และจะมีจำนวนไม่มากนัก เพราะจริยธรรมในระดับนี้จะอยู่เหนือกฎเกณฑ์สังคม กล่าวคือ คนต้องตีความหมายของหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณของตนเอง ตลอดจนวิเคราะห์ แล้วลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งต้องคำนึงถึงความสำคัญ และประโยชน์ของสังคมส่วนรวมเสมอ ในระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามสัญญาสังคม (Social contract orientation) เป็นขั้นที่เน้นความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเห็นสมควร ให้ปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิซึ่งกันและกัน ในขั้นนี้สิ่งที่กำหนดว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด จะขึ้นอยู่กับค่านิยม และความคิดเห็นของแต่ละบุคคลของคนในสังคม

ขั้นที่ 6 หลักการทางจริยธรรมที่เป็นสากล (Universal ethical principle orientation) ใน ขั้นนี้เป็นขั้นที่แต่ละบุคคลเลือกที่จะปฏิบัติตามหลักการทางจริยธรรมด้วยตัวตนของตนเอง และเมื่อ ตัดสินใจเลือกแล้วก็จะปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดเป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาค ในสิทธิมนุษยชน และเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคนในสังคมโลก

นอกจากนี้โคลเบิร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับลักษณะในด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ คือ

1. ผู้ที่มีจริยธรรมสูงมักจะเป็นผู้ที่มีสมาธิดี กล่าวคือ สามารถควบคุมอารมณ์ของตน มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสภาพแวดล้อม สูงกว่าผู้ที่มีจริยธรรมต่ำ
2. โคลเบิร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรม ตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) แล้วพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ บุคคลไม่ได้บรรลุสมบูรณ์ในอายุ 16 ปี เป็นส่วนมาก แต่มนุษย์ที่อยู่ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจนกระทั่งถึงช่วงอายุ 16 - 25 ปี
3. การใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น สามารถแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน อีกทั้งทำให้บุคคลอื่นเข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จึงสามารถกล่าวได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของแต่ละบุคคลย่อมเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ ในสถานการณ์ได้อีกด้วย

โคลเบิร์ก (Kohlberg) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง แล้วพบว่า บุคคลจะสามารถมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่ 6 เมื่อมีการพัฒนาความคิด และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ ซึ่งการที่จะพัฒนาความคิด และสติปัญญาได้อย่างสมบูรณ์ และเร็วที่สุดคือ เมื่อบุคคลนั้นมีอายุ 13 ปี และจะมีเพียง 25% ของมนุษย์ในโลกเท่านั้น ที่สามารถพัฒนาจริยธรรมเกินขั้นที่ 4 (Kohlberg and Ryncaz, 1990)

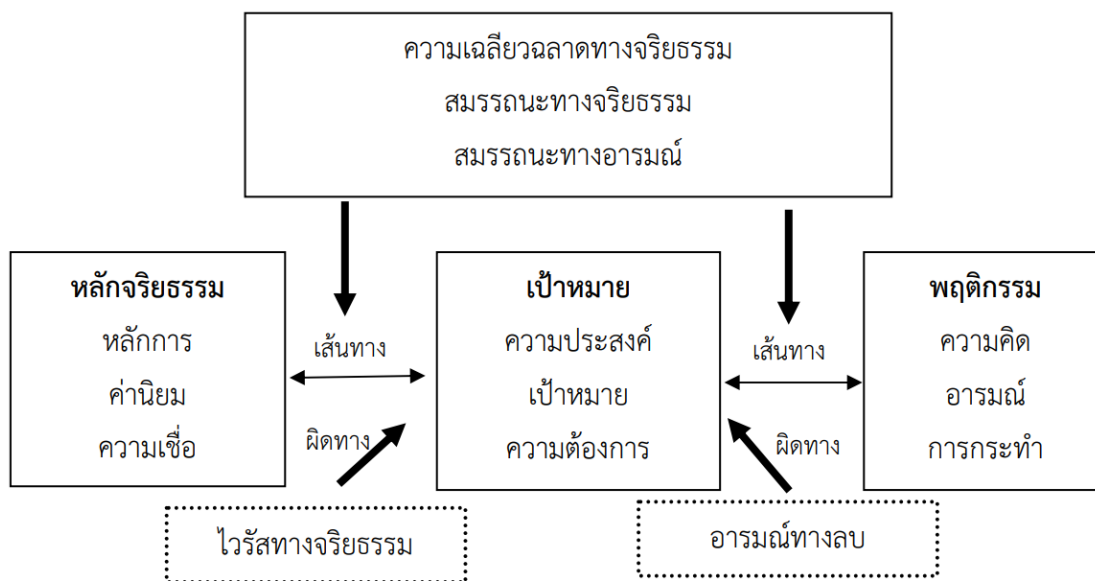
จากที่กล่าวมาในข้างต้นจะพบข้อสรุปที่น่าเชื่อได้ว่า สติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นอย่างมาก ซึ่งสติปัญญานั้นเป็นส่วนสำคัญ และมีความ

จำเป็นอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางจริยธรรม แต่ในขณะเดียวกัน สติปัญญาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้จริยธรรมของบุคคลพัฒนาไปได้ด้วยดี จึงจะต้องมีสิ่งที่คอยกระตุ้น หรือ มีสภาวะจากภายนอกเป็นปัจจัยร่วมด้วย ซึ่งทั้งเพียเจท์ (Piaget, 1932) และโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) มีความคิดเหมือนกันว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลผลิตของอิทธิพลร่วมระหว่างพัฒนาการของสติปัญญา (Cognitive development) และประสบการณ์ทางสังคม (Social experience) จึงสามารถกล่าวได้ว่า ความคิด และหลักของทฤษฎีนี้ ทั้งเพียเจท์ และโคลเบอร์กได้เน้นย้ำถึงความสำคัญขององค์ประกอบสองประการ คือ 1. พัฒนาการทางสติปัญญา และ 2. การมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น หรือ การมีประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลมีโอกาสสวมบทบาทบ่อย จึงก่อให้เกิดความสามารถในการสวมบทบาททางสังคม (Social role taking) หรือ ความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคม (social perspective taking)

1.3.3 ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม (Moral Intelligence: MI)

เลนนิค และไค (Lennick and Kiel, 2005) ทำการวิเคราะห์ความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม หรือ Moral Intelligence (MI) ที่บุคคลทุกคน โดยเฉพาะผู้นำขององค์กร หน่วยงาน บริษัท คณะทำงานจำเป็นต้องมี เพื่อนำพาองค์กร และสังคมไปสู่ความสำเร็จอย่างมีความสุข ซึ่งความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำพาบุคคลในสังคมให้ลงมือปฏิบัติตามอุดมการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของตนเอง โดยข้อค้นพบของเลนนิค และไค ได้จากการศึกษาผู้นำองค์กรของธุรกิจชั้นนำของโลกที่ประสบความสำเร็จว่าจะต้องมีหลัก และยึดมั่นในหลักการ อุดมการณ์ซึ่งเป็นสากลทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ได้แก่ 1. ความกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และยึดมั่นในคุณธรรมขั้นสูง 2. การมีความรับผิดชอบ 3. ความเอื้ออาทร และ 4. การให้อภัยซึ่งกันและกัน

เลนนิค และไค ได้คิดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเส้นทางจริยธรรมของมนุษย์ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ทำงานด้านจริยธรรมของหน่วยงานเข้าใจได้ชัดเจนว่า หลักจริยธรรมมีที่มาอย่างไร มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมอย่างไร

ภาพที่ 2.2 ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม

ภาพจาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_2.pdf

1.3.4 ทฤษฎีความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Quotient)

ความฉลาดทางจริยธรรม หรือ Moral Quotient (MQ) เป็นคำที่ถูกคิดค้นขึ้นโดยโรเบิร์ต โคลส์ (Robert Coles) จิตแพทย์เด็กจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งความฉลาดทางจริยธรรมหมายถึง ระดับสติปัญญาทางศีลธรรม ที่เป็นความสามารถทางจริยธรรม รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ด้วยการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (Cole, 1997) สามารถควบคุมตนเองให้มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ กตัญญูทเวท มีระเบียบวินัย ตระหนักในความดี เคารพนับถือผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตน และพิจารณาตัดสินใจต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งด้วยมาตรฐานความดี สามารถแยกแยะสิ่งที่ถูกต้อง และสิ่งที่ผิดได้ (Lennick and Kiel, 2005) โดยความฉลาดทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลต้องเรียนรู้ ได้รับการสร้าง และปลูกฝังเป็นเวลานาน กล่าวคือ ต้องได้รับการปลูกฝัง เรียนรู้ตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งอาศัยปัจจัย 3 ด้าน คือ 1. การสอนศีลธรรมโดยตรงให้กับเด็ก 2. การถ่ายทอดทางศีลธรรมจากผู้ใหญ่ให้กับเด็ก และ 3. ความรักและวินัย

1.3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ของ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526) เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ราก ลำต้น และส่วนที่เป็นดอก ผลของต้นไม้

ส่วนที่หนึ่ง คือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการได้แก่

1. สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์
2. ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้ การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget
3. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราความเอื้ออาทรเห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดเดา หรือ ทำนายความรู้สึกของคนอื่น

ส่วนที่สอง คือ ลำต้นซึ่งเป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1. ทักษะคิด ค่านิยม และคุณธรรม

ทักษะคิด หมายถึง การเห็นประโยชน์ และ โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ

คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงามส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง

3. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนสามารถในการอดได้ รอได้

4. ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ได้เกิดจากโชค เคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่มีย่อท้อ

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอก และผล ที่เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดี และคนเก่ง ซึ่งจะแสดงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว อันเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. พฤติกรรมของคนดี ประกอบไปด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

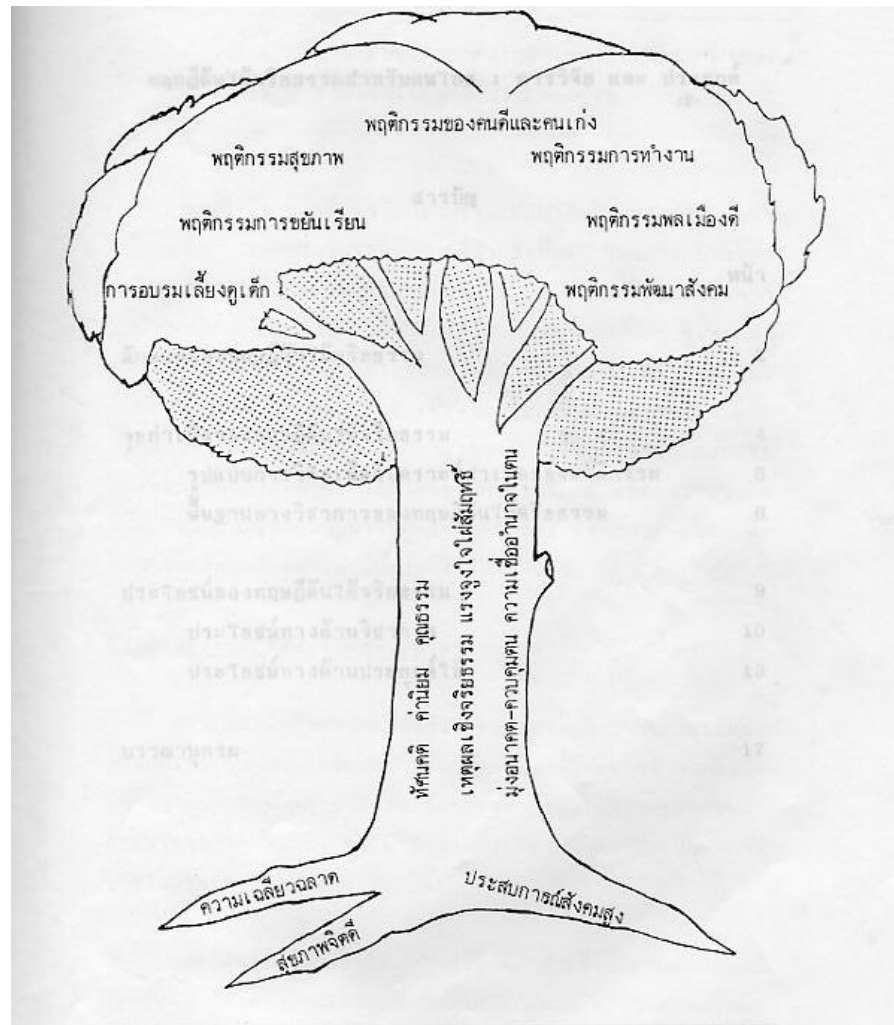
1.1 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง ที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้ายหรือทำลายตนเอง

1.2 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้าย ทำลายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบไปด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.1 พฤติกรรมรับผิดชอบ

2.2 พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาของผู้อื่น และสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาพที่ 2.3 ทฤษฎีจริยธรรม

ภาพจาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_2.pdf

1.4 การสอนคุณธรรม จริยธรรม

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2560) ได้เสนอแนวทางที่ครูผู้สอนสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน คือ

1. พัฒนารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านอายุ ระดับสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สภาพพื้นฐานครอบครัว ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ครูผู้สอนจึงควรคิดหารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจกับผู้เรียนแต่ละคน นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการสอน เพื่อจัดการสอนได้อย่างเฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับสภาพผู้เรียน หลังจากนั้นให้เลือกใช้รูปแบบการสอนที่เหมาะสมตามพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย คือ ผู้เรียนในวัยเด็กเล็กเน้นการสอนโดยใช้ตัวแบบหรือการให้รางวัล ในส่วนผู้เรียนที่มีปัญหาคุณธรรมจริยธรรมหนักกว่าผู้เรียนคนอื่น ควรเพิ่มการให้คำปรึกษา และติดตามผลถึงบ้าน นอกเหนือจากการสอนในห้องเรียน เป็นต้น อีกทั้งควรจัดการเรียนการสอนที่นำผู้เรียนเข้าไปปฏิบัติจริง แต่อยู่ภายใต้ความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน เช่น นำผู้เรียนเข้าไปทำประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปเรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมผ่านงานศพคนในชุมชน การช่วยเหลือผู้ป่วย อ่านหนังสือให้คนตาบอด ดูแลผู้สูงอายุ จัดค่ายอาสา ทำให้ผู้เรียนรับรู้สภาพปัญหา และความต้องการของสังคม และมีส่วนช่วยขัดเกลาจิตใจผู้เรียนให้อ่อนโยน มีเมตตา

2. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชา และกิจกรรม

ครูควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าคุณธรรมจริยธรรมไม่ได้แยกส่วนจากศาสตร์ด้านอื่น เริ่มจากการวิเคราะห์ในแต่ละรายวิชาว่าสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องใดบ้าง และแม้จะเป็นรายวิชาเดียวกันก็ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้แตกต่างกันตามแต่ละช่วงชั้น หลังจากนั้นให้กำหนดแผนการสอน และกระจายความรับผิดชอบให้แก่ครูในแต่ละวิชา และแต่ละช่วงชั้น เพื่อจัดการสอนคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องและไม่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ยังสามารถปรับกิจกรรมที่สถานศึกษามีอยู่มาหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นแกน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด โดยพัฒนาต่อยอดกิจกรรมเหล่านี้ให้มีส่วนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างน่าสนใจ มีความร่วมสมัยสอดคล้องตามสภาพปัญหา และบริบทของชุมชนและสังคม

3. จัดสรรทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ร่วมกับสถานศึกษา

เนื่องจากสถานศึกษาอาจมีทรัพยากรไม่เพียงพอ ครูควรแสวงหาความร่วมมือกับชุมชน เพื่อนำทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเริ่มต้นจากวิเคราะห์ว่าในสถานศึกษาขาดแคลนทรัพยากรใด และต้องการทรัพยากรใดเพิ่มเติม จากนั้นวิเคราะห์ว่าชุมชนมีสิ่งใดสามารถนำมาใช้ในการสอนได้ อาทิ ประชาชนชาวบ้าน กลุ่มผู้ประกอบการที่มีความรู้ ผู้นำศาสนา รวมถึงโครงการที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น โครงการสำนึกรักบ้านเกิด โครงการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อนำผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม หรือนำมาใช้ในการเรียนการสอน อีกทั้ง ปรับเปลี่ยนระบบประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงรูปแบบการสอนคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนควรประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรมว่าผลที่ได้รับเป็นไปตามเป้าหมายที่หรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการจัดการสอน อาทิ ทรัพยากรในรูปของเวลา ต้นทุนค่าสื่อการสอนหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ปริมาณบุคลากรที่ใช้

อย่างไรก็ตาม การที่ครูผู้สอนจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนได้นั้น ต้องเกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับงานด้านวิชาการ ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้ที่มีทักษะด้านบริหารจัดการ มีความสามารถในการสร้างเครือข่าย เพื่อจัดสรรทรัพยากรมาสนับสนุนการจัดการสอนและระดมทรัพยากรจากชุมชน องค์กรศาสนา ประชาชนชาวบ้าน หน่วยงานรัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย และที่สำคัญ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม

ที่สำคัญไปกว่านั้น การพัฒนารูปแบบการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดผลนั้น มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มิได้มีเพียงปัจจัยด้านวิธีการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องด้วยการบริหารจัดการสถานศึกษาจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางกลยุทธ์ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการสอนคุณธรรมจริยธรรม จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีแนวทางดังนี้

1. วางกลยุทธ์บริหารจัดการพัฒนางานคุณธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนด นโยบาย กลยุทธ์ และมาตรการพัฒนาการสอนคุณธรรมจริยธรรม โดยอยู่บนฐานการประยุกต์ใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา และองค์กรในพื้นที่ชุมชนอย่าง

คุ่มค่า การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยงของสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรม กำหนดปฏิทินเวลาการปฏิบัติงานช่วงเวลาต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถปรับกระบวนการทำงานของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการ พัฒนารูปแบบการสอนคุณธรรมจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพ เช่น การมีจุดเน้นที่ให้ความสำคัญพัฒนา คุณธรรม การเน้นวัดผลมากกว่าวัดกิจกรรม เน้นการทำงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพ พัฒนา ความสัมพันธ์เชิงสถาบันระหว่างองค์กรในพื้นที่ ชุมชน เช่น วัด แหล่งเรียนรู้ในชุมชน อาสาสมัคร ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน นักจิตวิทยาเด็ก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคม และ ความมั่นคงของมนุษย์

2. ปฏิรูประบบสนับสนุนประสิทธิภาพงานสอนคุณธรรม ในประเด็นดังต่อไปนี้

- จัดทำฐานข้อมูลวิเคราะห์ประเมินทรัพยากรสถานศึกษาและองค์กรในพื้นที่ ชุมชน เป็นระยะ และอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ครูนำไปใช้ออกแบบและ จัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรม
- จัดทำฐานข้อมูลวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการสอน คุณธรรม ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม สภาพปัญหาครอบครัว ปัญหาชีวิต โดยหน้าที่หลักควรเป็นครูประจำชั้นในการเป็นผู้วิเคราะห์ มีระบบการ บันทึก และการกระจายข้อมูลสู่ครูที่สอนในรายวิชาอื่น และส่งต่อข้อมูลไปสู่ระดับ การศึกษาที่สูงขึ้น รวมถึงส่งต่อไปยังสถานศึกษาอื่นที่ผู้เรียนเข้าไปศึกษาต่อ
- สนับสนุนด้านการวิเคราะห์ประเด็นท้าทายคุณธรรม โดยอาจจัดตั้งหน่วยวิเคราะห์ ปัญหาคุณธรรมที่เป็นกระแสในสังคม ชุมชน เช่น พนันบอล ยกพวกตีกัน ยาเสพติด การล่อลวงทางอินเทอร์เน็ต โดยวิเคราะห์สถานการณ์ กระจายข้อมูลให้ครูเพื่อใช้ สอนและหาแนวทางแก้ไขป้องกันได้ทันที่ อันเป็นการตอบสนองต่อความต้องการ ของชุมชนและสังคม อย่างไรก็ตามหน่วยวิเคราะห์นี้อาจเป็นการจัดตั้งในลักษณะที่ ร่วมมือกับสถานศึกษาใกล้เคียงโดยดำเนินการกันเป็นกลุ่มได้
- สนับสนุนองค์ความรู้ในการพัฒนาการสอนคุณธรรม สนับสนุนด้านข้อมูล องค์ ความรู้ งานวิจัย เอกสารวิชาการที่มีคุณภาพ เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนที่มี ประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในผู้เรียน ซึ่งการสนับสนุนฐานข้อมูลนี้ อาจดำเนินการโดยสถานศึกษาเอง หรือเป็นการใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่มีการจัดทำ

ขึ้นแล้วแบ่งกันใช้ เช่น สถานศึกษาอื่นใกล้เคียง เขตพื้นที่การศึกษา หรือกระทรวงศึกษาให้การสนับสนุน

- บริหารจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานสอนคุณธรรม การบริหารจัดการความรู้ (knowledge management) เพื่อสนับสนุนงานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการรวบรวม ด้านระบบการจัดเก็บ ด้านการแลกเปลี่ยน และ ด้านกระจายองค์ความรู้ โดยสร้างช่องทาง และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความรู้ระหว่างกันเกี่ยวกับการพัฒนางานสอนคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นการกระจาย และต่อยอดองค์ความรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษา
- จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อให้คำปรึกษาด้านคุณธรรม ให้แก่ครูในการแก้ปัญหาและพัฒนากลุ่มเด็กที่เสี่ยงในการทำผิด โดยอาจเป็นการพัฒนาครูบางคนให้มีความรู้และทักษะในการเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการทำผิดคุณธรรมจริยธรรม ให้มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเชี่ยวชาญในเรื่องนี้โดยเฉพาะ หรืออาจเชิญผู้รู้หรือนักจิตวิทยาจากองค์กรภายนอกเข้าร่วม ซึ่งนับเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น มิใช่ครูต่างคนต่างดำเนินการจะเสียทรัพยากรมาก เพราะการแก้ปัญหาเด็กมีปัญหาหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงแต่ละบุคคลจะต้องใช้ทรัพยากรสูง

3. พัฒนาครู และบุคลากรในด้านคุณธรรม

จัดกิจกรรมพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่ดี และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรม ให้มีความสำคัญและเอาจริงเอาจังในการประเมินคุณธรรมจริยธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการประเมินจากคนหลากหลายกลุ่ม เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ฯลฯ และจัดทำดัชนีชี้วัดด้านประสิทธิภาพการสอนคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกำหนดแผนการสอนกระจายความรับผิดชอบ และปรึกษาหารือร่วมกันกับกลุ่มครูผู้สอนในแต่ละวิชา ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อบูรณาการการสอนคุณธรรมจริยธรรมเข้าสู่ช่วงชั้นและวิชาต่าง ๆ

4. บริหารกิจกรรมสำหรับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

โดยวิเคราะห์ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากกลุ่มผู้เรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมได้สอดคล้องตามความสนใจ ความต้องการ และสภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้น การจัดกิจกรรม โครงการที่มีส่วนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาได้ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจ เพื่อใช้เสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยเป็นกิจกรรมที่มุ่งใช้ทรัพยากรที่มีในสถานศึกษาหรือชุมชนอย่างคุ้มค่า รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมช่วงปิดภาคเรียน เช่น ค่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมสิ่งประดิษฐ์เพื่อพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เวลาว่างพัฒนาตนเองและเกิดประโยชน์แก่ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรในสถานศึกษา และชุมชนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนารูปแบบการสอนคุณธรรมจริยธรรม จะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ เพราะการบริหารจัดการสถานศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ การพัฒนาครู รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม อันจะทำให้การพัฒนการสอนคุณธรรมจริยธรรมมีโอกาสสำเร็จได้

สุนน อมรวิวัฒน์ (2530) กล่าวถึงวิธีการจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมที่สะอาด สงบ สวยงาม เพื่อให้นักเรียนมีจิตใจที่สงบ และคุ้นเคยกับระเบียบวินัย ความสะอาด สวยงามต่าง ๆ จนรับไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ตลอดจนนำไปจัดสภาพแวดล้อมของตนเอง และครอบครัว
2. ครูควรแสดงแบบอย่างที่ดีอยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธา และเห็นสิ่งที่ดีตลอดจนนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติตน
3. ในการสอนควรสร้างสถานการณ์จำลอง ให้เด็กได้ฝึกเลือก ตัดสินใจ ตระหนักถึงความดี ความชั่ว และจริยธรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง

4. การสอนโดยใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้นักเรียนตระหนักว่าในชีวิตจริง มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนเรียนรู้วิถีทางของการอยู่ร่วมกัน และช่วยเหลือกัน

5. ครูควรเป็นกำลังใจให้แก่แก่นักเรียนที่ประพฤติดี เพื่อให้แก่นักเรียนมีกำลังใจทำความดีต่อไป อีกทั้งเกิดความแน่ใจ มั่นใจว่าสิ่งที่ตนทำนั้นเป็นสิ่งที่ดี และถูกต้อง

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

2.1 ความสำคัญของความซื่อสัตย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทให้กับคนไทยเรื่องความซื่อสัตย์ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อคิด และแนวทางในการปฏิบัติตน ดังนี้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2552)

"...การที่จะประกอบกิจใด ๆ ให้เจริญเป็น ผลดีนั้น ย่อมต้องอาศัยความอดสาหะพากเพียร และความซื่อสัตย์เป็นรากฐานสำคัญ ประกอบกับจะต้องเป็นผู้มีจิตใจเมตตา กรุณา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และยอมที่ จะบำเพ็ญประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวมตามโอกาส อีกด้วย..."

ความตอนหนึ่ง ในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 12 กรกฎาคม 2499

"...ความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้ เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาดที่เจริญมั่นคง..."

ความตอนหนึ่ง ในพระบรมราโชวาทพระราชทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี 2531

นอกจากนี้แล้ว กระทรวงศึกษาธิการ (2541) ได้อธิบายว่า ความซื่อสัตย์มีความสำคัญเพราะ

1. เป็นพื้นฐานในการพัฒนาความมั่นคงในสังคม กล่าวคือ เมื่อประชาชนทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ปัญหาการทุจริตในหน้าที่ การรับสินบน ฉ้อโกง จะหมดไป ส่งผลให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ และความมั่นคง

2. เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพระบบงานให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม หากทุกคนได้รับการปลูกฝังด้านความซื่อสัตย์จนตระหนัก ซาบซึ้ง และยอมรับปฏิบัติตาม จะทำให้ทุกคนมีวินัยในหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ ไว้วางใจ ตลอดจนเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน (2525) อธิบายว่าความซื่อสัตย์มีความสำคัญคือ

1. ทำให้จิตใจสงบ ไม่กังวลถึงสิ่งที่ตนปฏิบัติด้วยความไม่ซื่อสัตย์
2. ส่งเสริมบุคลิกภาพให้ดูดี เพราะ บุคคลที่มีความซื่อสัตย์จะไม่ขัดแย้งระหว่างการทำงาน ความคิด และการพูด ตลอดจนได้รับการยกย่อง ให้เกียรติจากบุคคลอื่นในสังคม
3. ก่อให้เกิดมิตรภาพ และสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น เพราะจะได้รับการไว้วางใจ เป็นที่ยอมรับยกย่อง ก่อให้เกิดความร่วมมือกัน และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ กิจการต่าง ๆ
4. เสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคม เพราะหากสมาชิกในสังคมมีความซื่อสัตย์สุจริต คนในสังคมย่อมจริงจัง ไว้วางใจต่อกัน และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ทำให้คนสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

Somanathan และ Rubin (2004) อธิบายถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ว่า การมีความซื่อสัตย์จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีแก่บุคคลที่ทำงานร่วมกัน สามารถช่วยลดความเสียหายในการทำงาน เนื่องจากไม่คิดทุจริต คดโกง เพื่อประโยชน์ส่วนตน

Carr (2014) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนในสังคม ที่ได้รับการยอมรับ ยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง หากขาดความซื่อสัตย์ จะส่งผลเสียต่องาน สังคม และมิตรภาพที่ตีระหว่างกัน

Li, Heyman, Xu และ Lee กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือของบุคคลถูกกำหนดโดยความซื่อสัตย์ เพราะความซื่อสัตย์เป็นการเสริมสร้างความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล

สามารถสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะนิสัยที่ทุกคนพึงมี เพราะมีความสำคัญต่อตนเอง และผู้อื่น อีกทั้งทำให้ตนเองรู้สึกสงบ ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ อันจะทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า และคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.2 ความหมายของความซื่อสัตย์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523) ให้ความหมายความซื่อสัตย์ว่า เป็นการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ตรงไปมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2525) นิยามความซื่อสัตย์ว่า ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ตรงตามความเป็นจริง

ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน (2525) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์ คือ ความประพฤติที่ถูกต้องเหมาะสม ตรงต่อความเป็นจริง ซื่อตรงไปมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และบุคคลอื่น

ชไมพร มุขโต (2525) นิยามคำว่า ความซื่อสัตย์ คือ ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยความตรงไปตรงมา จริ่งใจต่อกัน มีจิตใจที่บริสุทธิ์ สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ได้ตามที่กำหนด มีความรับผิดชอบหน้าที่ ตรงต่อเวลา ไม่ทุจริต และเกรงกลัวต่อบาป

วรรณดี ชีซ้าง (2536) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์ คือ ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาด้วยความจริง ซื่อตรง จริ่งใจ และมีสำนึก

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) อธิบายความหมายคำว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติตรงที่จริ่งใจ ไม่ทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง โดยจะมีพฤติกรรม ความประพฤติที่ตรงไปตรงมา

สุดารัตน์ สีทองวัฒนา (2549) ให้นิยามว่า ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่เหมาะสมตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ

Van Lange และ Kuhlman (1994) นิยามความซื่อสัตย์ คือ ความจริ่งใจ ความเป็นธรรม และความบริสุทธิ์ใจที่ประพฤติปฏิบัติด้วยอาการตรงไปตรงมา

Rose-Ackerman (2001) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์ คือ การยึดมั่นในความจริ่งใจ และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด

Hsieh (2004) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์ คือ รากฐานของความจริ่งใจองงามทางศีลธรรม ต้องการทำให้สิ่งที่ถูกต้อง และต้องการความจริ่งใจจากบุคคลอื่น

Khalil (2004) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ คือ การให้ข้อมูลที่เป็ความจริง ปฏิบัติตามในสิ่งที่พูด และสิ่งที่ตนเชื่อว่าถูกต้องอย่างเคร่งครัด ถึงแม้ว่าจะส่งผลให้ตนเสียผลประโยชน์ก็ตาม

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ คือ คุณลักษณะนิสัยที่แสดงออกทางการกระทำในการยึดมั่นต่อสิ่งที่ถูกต้อง กระทำในสิ่งที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริ่งใจ ปราศจากความรู้สึกลำเอียง อคติ การคดโกง กล่าวเท็จ เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง เคร่งครัดต่อการกล่าวความจริง มีความเหมาะสมทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และบุคคลอื่นในสังคม อีกทั้งละอาย เกรงกลัวต่อความผิดต่าง ๆ อันเป็รากฐานของความดีงามทางศีลธรรม

2.3 ประเภทของความซื่อสัตย์

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการจำแนกประเภทของความซื่อสัตย์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น (วรรณดี ชีช่วง, 2536; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการปีพุทธศักราช 2551

2.4 พฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์

จกนญา จินาศรีพูล (2558) ได้ศึกษางานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์พบว่า มีการกำหนดพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความซื่อสัตย์ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 พฤติกรรมบ่งชี้ถึงความซื่อสัตย์

พฤติกรรมบ่งชี้ถึงความซื่อสัตย์	เอกสารอ้างอิง										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวต่อความผิด	√	√	√	√	√	√	√		√	√	9
2. ไม่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น	√	√	√	√	√	√			√	√	8
3. ไม่ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	√	√		√	√	√	√				6
4. พูดความจริง ไม่พูดเท็จ		√		√	√	√		√		√	6
5. ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ	√	√	√		√				√		5
6. รักษาคำพูดต่อผู้อื่น	√			√	√	√	√				5
7. รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	√	√	√					√			4
8. ปฏิบัติตนต่อคนอื่นด้วยความซื่อตรง			√				√			√	3
9. ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในการทำประโยชน์ส่วนตน	√	√	√								3
10. ให้ข้อมูลที่แท้จริง และถูกต้อง			√				√		√		3
11. ยอมรับผิดเมื่อตนทำผิด	√			√							2
12. ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่ริษยา	√		√								2
13. ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ตนเอง	√	√									2
14. ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปทำประโยชน์ให้กับตนเอง	√		√								2
15. รักษาสัญญา	√	√									2
16. ไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต	√			√							2
17. ปฏิบัติตามคำสั่งสัญญา							√				1
18. ไม่เอาของส่วนรวมไปใช้ประโยชน์ส่วนตน		√									1

หมายเหตุ (1) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) (2) ทิพยรัตน์ บรรจงเขียน (2525) (3) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2525) (4) วรณดี ชีขำ (2536) (5) เจริญศรี บุญสว่าง (2543) (6) สุดารัตน์ สีทองวัฒนา (2549) (7) กระทรวงศึกษาธิการ (2551) (8) Rose-Ackerman (2001) (9) Khalil (2004) (10) Carr (2014)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์จากงานวิจัยที่นิยามไว้ตรงกัน 5 งานวิจัยขึ้นไป และมีพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ที่สอดคล้องกับลักษณะเด็กวัยประถมศึกษาของ สุรางค์ โค้วตระกูล (2533) เพียเจต์ (Piaget, 1932) ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Freud, 1856 – 1963) และ อีริกสัน (Erikson, 1902 – 1994) มาสรุปเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการนิยามความซื่อสัตย์ 6 พฤติกรรม ได้แก่ 1. ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียด และเกรงกลัวต่อความผิด 2. ไม่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น 3. ไม่ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 4. พูดความจริง ไม่พูดเท็จ 5. ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ และ 6. รักษาคำพูดต่อผู้อื่น

2.5 กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่จริยธรรมของเด็กจะนับถือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เกรงครัดตามคำบอกกล่าวของผู้ที่มีอายุมากกว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura, 1977) ที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ โดยเลียนแบบจากตัวแบบ (Learning Through Modeling) ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบิร์ก (Kohlberg) ที่พบว่าสติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม และ ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner) ที่พฤติกรรมการแสดงออก ขึ้นอยู่กับการเสริมแรง หรือ การมีสิ่งเร้า สามารถอธิบายถึงกระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับบุคคลได้คือ การเรียนรู้ความซื่อสัตย์เกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล และสิ่งแวดล้อม ผ่าน การสังเกตพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของบุคคลที่ตนสนใจแล้วได้รับ การเสริมแรง อาทิ คำชมเชย รางวัล ส่งผลให้ผู้ศึกษามีแนวโน้มที่จะทำตามพฤติกรรมนั้น ในขณะเดียวกัน หากผู้ศึกษาเห็นต้นแบบ หรือ ตัวอย่างการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่ซื่อสัตย์แล้วได้รับการลงโทษ หรือ การตำหนิ ผู้ศึกษาจะไม่ ประพฤติตนตามพฤติกรรมนั้น ทั้งนี้การที่ ผู้ศึกษาจะรับข้อมูลพฤติกรรมมาปฏิบัติ หรือ ไม่ปฏิบัติ นั้น ผู้ศึกษาได้มีการคิด พิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ตลอดจนสามารถอธิบายถึงเหตุ และผลของการ กระทำนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งคาดการณ์ว่าการกระทำนั้นจะส่งผลดี หรือ ผลเสียต่อชีวิต อย่างไรด้วย ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาพฤติกรรมเหล่านั้นเลือกที่จะประพฤติตนในทางที่เหมาะสมคือ มีความ ซื่อสัตย์ แล้วได้รับการเสริมแรงทางบวก หรือ ได้รับสิ่งตอบแทน จะเป็นการเสริมสร้างให้บุคคลนั้นมี พฤติกรรมที่ซื่อสัตย์ต่อไป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. (2546) ได้เสนอว่า การดำเนินงานเสริมสร้างค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ เป็นกระบวนการที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง รวมถึง ใช้ระยะเวลายาวนาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จึงได้มีการ

จัดสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์ทั่วประเทศในเรื่อง การจัดการศึกษา การจัดกิจกรรม การศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534 และดำเนินการใช้มาถึง ปัจจุบัน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งได้ข้อสรุป ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ โดยกำหนดเป็น 10 มาตรการสำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีในความ ซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา ดังนี้

1. ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักในความสำคัญ ของการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา และถือว่าความ ซื่อสัตย์สุจริตเป็นวาระสำคัญแห่งชาติอีกประการหนึ่ง หากผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องนี้แล้วก็จะ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่ง

2. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นเตือน และส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ทุกคน ได้ตระหนักใน ความสำคัญและถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนใน สถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างรูปแบบและดำเนินการให้มีการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันในสถานศึกษาเสมือนเป็นครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ความปรองดอง สามัคคี ความปลอดภัย การได้รับการยกย่องยอมรับ การได้รับผลสัมฤทธิ์ตามความต้องการทางจิตใจ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อความเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ดำเนินการในกระบวนการเรียน การสอนให้นักเรียนเกิดทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตตามวิธีการและขั้นตอนของการสร้าง ทัศนคติค่านิยม

5. ครู อาจารย์ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพชีวิตและสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหา เกี่ยวกับการทุจริตประพตติมิชอบ ที่บ่อนทำลายความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติและสังคมไทย เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ สภาพที่แท้จริง สาเหตุ และผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม เพื่อสร้างทัศนคติที่จะเกลียดชังการทุจริตและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในสังคมของนักเรียน

6. นอกจากจะจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตโดยตรงแล้ว ครู อาจารย์ทุก คนควรจะได้สอดแทรกเพื่อสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการสอนบทเรียน

ใด ๆ ได้ตามความเหมาะสม การสอนสอดแทรกเช่นนี้จะช่วยตอกย้ำในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นรอยพิมพ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้กับเยาวชน

7. ครู อาจารย์เสริมสร้างคุณธรรมข้ออื่น ๆ ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนพร้อมกันไปกับการเสริมสร้างคุณธรรมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตคุณธรรมเหล่านี้จะหล่อหลอมให้เยาวชนเป็นคนดี เสริมความเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตให้มากยิ่งขึ้น

8. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต

9. ขอความร่วมมือสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามที่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ให้ช่วยสอดแทรก ตอกย้ำ เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้กับเยาวชน

10. การป้องปรามเป็นมาตรการที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยยับยั้งการทุจริต ประพฤติมิชอบทั้งหลายก่อนที่จะเกิดขึ้น การป้องปราม หมายถึง การกระทำที่จะให้เกิดผลเพื่อการยับยั้งขัดขวาง เตือนสติ ตัดโอกาส ไม่ให้เกิดการกระทำทุจริตประพฤตินิชอบก่อนที่บุคคลจะกระทำชั่วเหล่านั้น สถานศึกษาควรจะได้มีมาตรการ และวิธีการป้องปรามต่าง ๆ มิให้เกิดการประพฤตินิชอบขึ้นในสถานศึกษาทั้งจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา

อาจารย์ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร (2557) ครูโรงเรียนทอสี ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมความซื่อสัตย์ไว้ว่า การที่ครูจะจัดการศึกษาเพื่อให้ความซื่อสัตย์สุจริตเจริญงอกงามขึ้นในตัวเด็ก จนเด็กเป็นบุคคลที่พูดจริง ทำจริง จริ่งใจ มีความพร้อมทางความประพฤติ จะต้องมีการบูรณาการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็ก อันประกอบด้วย

1. กิจกรรมฝึกวินัย รู้หน้าที่ผ่านความคิดสร้างสรรค์ เช่น การประดิษฐ์งานศิลปะ และงานหัตถกรรมต่าง ๆ
2. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การร้องเพลงที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรม
3. การเล่นอย่างมีแบบแผนกติกา เช่น การเล่นเกมกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม

4. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ที่เด็ก ๆ จะต้องช่วยเหลือตนเอง และดูแลผู้อื่น การให้บริการ ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่

5. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การเล่านิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคตินิยม การแสดงบทบาทสมมติ รวมถึงการล้อมวงสนทนาพูดคุยถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งครูสามารถนำมาเป็นตัวอย่าง เป็นกรณีศึกษาในการเรียนรู้ และการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านการฝึกวิเคราะห์ จำแนกคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมให้กับเด็ก

ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะควบคุมความประพฤติของตนเอง ขณะอยู่กับผู้อื่น เกิดการฝึกฝนวินัย การทำงานร่วมกับผู้อื่น การดูแลรักษาสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นทั้งเครื่องใช้ของตนเองและของส่วนรวม ไม่ล่วงละเมิดในของรักของหวงของผู้อื่น แต่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่ลักขโมย ไม่เอารััดเอาเปรียบ ไม่ละโมภ ไม่คิดหาทางเอาแต่จะได้ คิดให้ คิดเสียสละ พูดจาสุภาพ ถูกกาลเทศะ มีความรับผิดชอบ รักษากฎ กติกา มารยาท ทำแต่สิ่งที่ดีงามถูกต้อง

นอกจากนี้ ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมการปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับลูกตั้งแต่วัยเด็ก โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์ ทั้งการซื่อสัตย์ต่อครอบครัว การทำงาน และการดำรงชีวิต ซึ่งพ่อแม่ควรสอนให้ลูกพิจารณาประโยชน์ของความซื่อสัตย์ และโทษของความไม่ซื่อสัตย์ว่าเป็นอย่างไร สอนลูกให้สามารถฝึกหัดควบคุมตนให้ได้ โดยเริ่มจากการควบคุมท่วงท่า และวาจา ด้วยการประพฤติตามหลักศีล 5 ที่เป็นส่วนเบื้องต้นของธรรมจรรยา ได้แก่

1. เว้นจากปาณาติบาต คือ ละเว้นการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย เป็นเรื่องการเคารพในตัวตน ในชีวิตสัตว์

2. เว้นจากอทินนาทาน คือ ละเว้นการลักขโมย เบียดบัง แฉ่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เป็นการเคารพในทรัพย์สินในสิ่งของของคนอื่น ทำให้จิตใจซื่อตรง สามารถเคารพนับถือตัวเองได้

3. เว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร คือ ละเว้นการประพฤติดูผิดในกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงแหน อันเป็นการทำลายเกียรติภูมิ และจิตใจ ตลอดจนทำวงศ์ตระกูลของเขาให้สับสน

4. เว้นจากมูสาวาท คือ ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายผู้อื่น หรือ ประโยชน์สุขของผู้อื่นด้วยวาจา ไม่โกหก ไม่พูดเท็จ

5. เว้นจากสุราเมรัย คือ ไม่เสพเครื่องดองของมึนเมา สิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความ ประมาทหมัวเมา ก่อความเสียหายผิดพลาดเพราะขาดสติ เช่น ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) เป็นผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ หรือ แบบปฏิบัติการ คือ Operant Conditioning Theory หรือ Instrumental conditioning theory หรือ Type - R Conditioning Theory สกินเนอร์ได้เสนอแนวความคิดที่จำแนกทฤษฎี ทางพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type S (Response Behavior) ซึ่งมีสิ่งเร้า (Stimulus) เป็นตัวกำหนดหรือดึงออกมา เช่น น้ำลายไหลเนื่องจากใส่อาหารเข้าไปในปาก หรือตา เมื่อตาถูกกับแสงไฟ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการตอบสนองแบบอัตโนมัติ

2. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type R (Operant Behavior) คือ พฤติกรรมการตอบสนองขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง (Reinforcement) โดยมีตัวกำหนด หรือ สิ่งให้กระทำต่อสิ่งเร้า ต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมของคนในชีวิตประจำวัน อาทิ การซักผ้า การทำความสะอาดบ้าน การทำ ความดี การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมการมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น ซึ่งหลักการเรียนรู้ที่สำคัญคือ ผู้เรียนจะได้แสดงพฤติกรรมออกมาด้วยตนเองโดยไม่มี การบังคับ หรือ ได้รับการชี้แนะแนวทางในการ เรียนรู้จากผู้อื่น เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ ออกมาแล้วจึงจะมีการเสริมแรงพฤติกรรมจาก ผู้สอนในทันที เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่ตนแสดงออกมานั้น เป็นพฤติกรรม การเรียนรู้ที่ เหมาะสม หรือไม่ อย่างไร โดยพฤติกรรม การตอบสนองนี้จะขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง (Reinforcement) ที่แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าที่เมื่อนำมาใช้แล้ว ทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น ให้คำชมเชย หรือ รางวัลเมื่อนักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าที่เมื่อนำมาใช้แล้วทำให้การตอบสนองเพิ่มขึ้นในทางลบ หรือ เป็นการเสริมแรงทางลบ เช่น การใช้เสียงดัง คำตำหนิ การลงโทษ เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งอาจส่งผลให้อัตราการตอบสนองมีการเปลี่ยนแปลงไป

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1986) นักจิตวิทยาร่วมสมัย (An Contemporary Psychologist) ของมหาวิทยาลัยแสตนฟอร์ด (Stanford University) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากพฤติกรรมบุคคลที่มีการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีนี้บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบ (Learning Through Modeling) อย่างต่อเนื่องตาม 4 กระบวนการที่สำคัญ คือ

1. กระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attentional Process) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กสังเกตตัวแบบที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการเลียนแบบ และเกิดการเรียนรู้

2. กระบวนการคงไว้ (Retention Process) คือ กระบวนการบันทึกหรือเก็บเป็นความจำจากพฤติกรรมที่เด็กได้เห็น หรือ ได้ยิน โดยเด็กจะดึงข้อมูลที่ได้จากตัวแบบออกมาใช้ตามโอกาสที่เหมาะสม ซึ่งเด็กที่มีอายุมากกว่าจะเรียนรู้ เลียนแบบในลักษณะของภาพพจน์ (Imaginal Coding) และในลักษณะของภาษา (Verbal Coding) จากบุคคลต่าง ๆ ได้มากกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า แล้วเก็บเป็นประสบการณ์ เทคนิค และสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาใช้เมื่อตนเองต้องการ

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) คือ การแสดงผลการเรียนรู้ด้วยการกระทำที่เคลื่อนไหว อาจต้องทดลองทำหลายครั้งเพื่อให้ได้ลักษณะพฤติกรรมตามที่ต้องการ ทั้งนี้ เด็กจะได้รับผลจากการกระทำของตนเองอันก่อให้เกิดประสบการณ์ที่จะพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง โดยส่วนมากเด็กจะเกิดการเรียนรู้โดยการเลียนแบบจากบุคคลที่มีชื่อเสียง และจะเลียนแบบตัวแบบที่เป็นเพศเดียวกัน

กล่าวได้ว่า แนวคิดของแบนดูราจะเน้นพฤติกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามหลักการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม โดยใช้การสังเกตตัวแบบ หรือ การเลียนแบบจากบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กพบเจอ เพื่อให้เด็กเก็บสะสมพฤติกรรมเหล่านี้ไว้เป็นประสบการณ์ และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ตอนที่ 4 ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2533) ได้อธิบายว่า เด็กวัยประถมศึกษาคือ เด็กที่มีอายุในช่วง 6 - 12 ปี ซึ่งมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย

การเจริญเติบโตของเด็กในวัยช่วงอายุ 6 - 7 ปี จะช้ากว่าเด็กอนุบาล เด็กจะมีรูปร่างสูง และค่อนข้างผอม เมื่ออายุ 9 - 10 ปี เด็กชาย และเด็กหญิงจะมีขนาดรูปร่างทั้งน้ำหนัก และส่วนสูงเท่า ๆ กัน เด็กชายจะเติบโตเร็วกว่าเด็กหญิง แต่หลังจากอายุ 12 - 13 ปี เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยแรกรุ่น ทำให้โตเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 2 ปี

ในช่วงวัยนี้ จะเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านน้ำหนัก และส่วนสูงค่อนข้างชัดเจน เด็กหญิงที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายเร็วกว่าเพื่อน ส่วนมากจะมีปัญหาในการปรับตัว เพราะตนเองจะรู้สึกโตกว่าเพื่อน จะแยกตัวออกจากเพื่อน แต่ในขณะเดียวกันเด็กชายที่มีการเจริญเติบโตเร็วกว่าเพื่อนจะมีการปรับตัวได้ดีกว่า

การประสานระหว่างมือ และตาของเด็กในวัยนี้จะดีขึ้น สามารถอ่าน เขียน วาดรูปได้ดี ดังนั้น กิจกรรมในโรงเรียนควรสนับสนุนให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน รวมทั้งเด็กในวัยนี้ชอบทำกิจกรรมอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ชอบทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งสม่ำเสมอ เด็กจึงชอบใช้เวลาส่วนมากทำกิจกรรมกับเพื่อนทั้งใน และนอกโรงเรียน

2. พัฒนาการทางเชาว์ปัญญา

เพียเจต์ (Piaget, 1932) เรียกว่าวัยประถมศึกษาว่า Concrete Operation คือ เป็นวัยที่เด็กชายสามารถคิดเหตุผลเชิงตรรกะได้ รับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ตามความเป็นจริง สามารถพิจารณา เปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มได้ อีกทั้งเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงรูปร่างสสารต่าง ๆ สามารถเปรียบเทียบขนาดของสิ่งของต่าง ๆ ว่า ใหญ่กว่า ยาวกว่า มากกว่า และสามารถจัดลำดับได้

ในวัยนี้เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านภาษา และการใช้สัญลักษณ์ โดยเด็กเริ่มเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เข้าใจทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ ภาษา การอ่าน มีความคิดรวบยอด ให้ความสนใจคำกลอน คำที่สัมผัส คล้องจองกัน และสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องแก้ด้วยความคิด เหตุผล ซึ่งถ้าเด็กสามารถแก้ไขได้ เด็กจะมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก

ในด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กในวัยนี้จะนับถือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยเด็กจะนับถือกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัดตามคำบอกกล่าวของผู้ที่มีอายุมากกว่า แต่เมื่อเริ่มโตขึ้นเด็กจะเห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นข้อตกลงระหว่างคนสองคนขึ้นไป สามารถเปลี่ยนแปลงได้

3. พัฒนาการทางบุคลิกภาพ

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Freud, 1856 - 1963) อธิบายว่า เด็กวัยประถมศึกษาคือ ชั้นแฝง (Latency) หรือ เมื่อเด็กเก็บกอดความต้องการทางเพศ หรือความต้องการทางเพศสงบลง (Quiescence Period) เด็กชายมักเล่น หรือจับกลุ่มกับเด็กชาย ส่วนเด็กหญิงก็จะเล่น หรือจับกลุ่มกับเด็กหญิงเท่านั้น ในวัยนี้เด็กจะมีมโนธรรม รู้จักผิดถูกผ่านมาตรฐานจริยธรรมของผู้ใหญ่เป็นเกณฑ์

ด้านของทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม 8 ขั้น ของอีริกสัน (Erikson, 1902 - 1994) ได้อธิบายว่า วัยประถมศึกษาเป็นวัยของขั้นที่ 4 คือ ความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกลำบาก (Industry vs. Inferiority) โดยเด็กจะสนใจในสิ่งต่าง ๆ แล้วพยายามดัดแปลงสู่แบบฉบับของตนเอง มีความสามารถในการเลียนแบบ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม และสังคม พ่อแม่เป็นแบบอย่างให้กับตน แต่เด็กยังต้องการตัวแบบอื่น ๆ ซึ่งบุคคลสำคัญที่ใหม่สำหรับเขาเพื่อการเปรียบเทียบกับ คนแปลกหน้าเริ่มมีบทบาทที่น่าสนใจสำหรับเขา เด็กหญิง และเด็กชายจะแสวงหา

ผู้ใหญ่และบุคคลอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างจากครอบครัวของตนเอง ทางด้านการปรับตัวของเด็กในสังคม เด็กจะมีการยอมรับตัวเองมากขึ้น นอกจากนี้โรงเรียน กลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน และกลุ่มบุคคลทางศาสนา จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการปรับตัวของเด็กได้เป็นอย่างดี ในช่วงวัยนี้เด็กเริ่มเปลี่ยนความผูกพันจากครอบครัวไปสู่สถาบันอื่นในสังคม

4. พัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคม

ในวัยนี้นักเรียนจะเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ แต่ยังคงมีความกลัวในเรื่องต่าง ๆ เช่น สัตว์ ความมืด ที่สูง ฟ้าผ่า ฟ้าร้อง ซึ่งสิ่งที่เด็กกลัวที่สุดคือ กลัวการถูกล้อ เพราะความแตกต่างจากเพื่อน นอกจากความกลัวแล้ว เด็กในวัยนี้มีความวิตกกังวลด้านการเรียน การทำโทษ พฤติกรรมที่แตกต่างจากเพื่อน ดังนั้น ครูควรช่วยอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงพฤติกรรมนั้น ๆ และหาแบบอย่างที่เหมาะสมให้กับเด็กดูเป็นแบบอย่าง

5. งานพัฒนาการของวัยเด็กระยะกลาง (อายุ 6 – 12 ปี)

- 1) เรียนรู้ที่จะใช้ทักษะทางร่างกาย
- 2) สร้างทัศนคติที่ดีในฐานมนุษย์
- 3) เรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนในสังคม
- 4) เรียนรู้บทบาททางสังคมที่เหมาะสมสำหรับเพศชาย และหญิง
- 5) พัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน เขียน คำนวณ
- 6) พัฒนาความคิดรวบยอดในชีวิตประจำวัน
- 7) พัฒนามาตรฐานจริยธรรม มโนธรรม และค่านิยม
- 8) มีอิสระ สามารถทำอะไรด้วยตนเอง
- 9) พัฒนาทัศนคติต่อสังคม และสถาบันสังคม

ตอนที่ 5 คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนากระบวนการคิดให้มีความสามารถคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น การจะพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรให้สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแก่เยาวชนไทย คือ 1. ขยัน 2. ประหยัด 3. ซื่อสัตย์ คือ มีความประพฤติที่ซื่อตรง ไม่เอินเอียง ปราศจากเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ไม่มีความรู้สึกลำเอียง หรือ เกิดความรู้สึกที่มีอคติต่อผู้อื่น สามารถมีความประพฤติที่ซื่อตรงต่อหน้าที่ วิชาชีพของตนเอง เป็นคนที่ตรงต่อเวลา ไม่ใช้เล่ห์กลต่าง ๆ เพื่อการคดโกง เอาประโยชน์เข้าหาตนทั้งทางตรง และทางอ้อม ตลอดจนรับรู้หน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างเต็มที่ถูกต้อง 4. มีวินัย 5. สุภาพ 6. สะอาด 7. สามัคคี และ 8. มีน้ำใจ

จุดประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วย การใช้หลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันทางการศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจึงหมายถึง การจัดสภาพ การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิด ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม ซึ่งการพัฒนามนุษย์ตามหลักพุทธศาสนานั้น ได้กล่าวถึงการฝึกฝนพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ตามหลักไตรสิกขา อันประกอบไปด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา หรืออีกนัยหนึ่งคือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญาไปพร้อมกัน โดยมีจุดเน้นที่การพัฒนาปัญญาเป็นแกนหลักสำคัญของกระบวนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริง จนกระทั่งสามารถเข้าใจเหตุปัจจัย และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ตลอดจนมีความประพฤติที่เป็นมาตรฐานในสังคม มีจิตใจที่ผ่องใส ด้บความทุกข์ ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับตน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ตอนที่ 6 แผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560 - 2579 ดำเนินงานภายใต้กรอบวิสัยทัศน์คือ คนไทยทุกคน ได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข อีกทั้งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยวัตถุประสงค์ของแผน การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560 – 2579 คือ

1. เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองดีของโลก มีทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ
3. เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนโดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ 9
4. เพื่อลดความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ และพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้น

ส่วนเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560 – 2579 คือ

1. ด้านผู้เรียน

มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs และ 8Cs กล่าวคือ มีทักษะทางวิชาการในการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น พร้อมกับมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต

2. ด้านการจัดการศึกษา

มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 5 คือ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำ

แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง ตลอดจนมีหลักสูตร แหล่งการจัดการ เรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 คือ การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ให้ โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ เพื่อส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น โดยทั้งนี้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ รองรับลักษณะที่แตกต่างกันของ ผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ อีกทั้งมีระบบบริหารงานของ บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกจากการศึกษาจะมีความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างชาติให้มีศักยภาพทัดเทียมกับนานาชาติแล้ว คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเช่นเดียวกันที่ จะทำให้คนในชาติอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่น เหมาะสม

ตอนที่ 7 การปฏิรูปการศึกษา

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ เจตนารมณ์ แนวคิด และ เป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ ทัดเทียม เรียนรู้ตลอดชีวิต เชิดชูคุณธรรม มีสัมมาชีพ เสริมสร้างศักยภาพใน การแข่งขันนำสังคมสู่ประชาคมโลก

- เจตนารมณ์ คือ
1. พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย
 2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
 3. พัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง อย่างยั่งยืน และทั่วถึง

แนวคิด คือ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และยึดประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ โดยมุ่ง คุณภาพระดับเป็นสากล มีความเป็นเลิศที่สัมผัสได้ รวมทั้งมีธรรมาภิบาล

เป้าหมาย คือ ต้องการเปลี่ยนระบบการศึกษาไทยจาก Content based education เป็น Competence based education อีกทั้ง ผลิต และพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพให้สามารถดำรงตน และปรับตัวอยู่ในสังคม สภาพแวดล้อมที่เป็นพหุวัฒนธรรม และพัฒนาศักยภาพของการศึกษาในการ สร้างความรู้ และนวัตกรรม

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา เพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนางาน ภายใต้งบรอบการปฏิรูปใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1. การปฏิรูปครู 2. การเพิ่ม และกระจายโอกาสทางการศึกษา 3. การปฏิรูปการบริหารจัดการ 4. การผลิต และพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน 5. การปฏิรูปการเรียนรู้ และ 6. การปรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยมีผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายรัฐบาลและข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี โดยมีคุณลักษณะ สำคัญที่ผู้เรียนพึงมี 7 ประการ คือ

1. ทัดเทียม คือ เกิดการเท่าเทียมกันในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล กระบวนการเรียนรู้ เพื่อ ก่อให้เกิดความทัดเทียมกันในมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ ครอบคลุมทุกพื้นที่ และทุกภาคส่วน

2. เรียนรู้ตลอดชีวิต คือ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านการจัดการศึกษาที่มี ความสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ประสบความสำเร็จ

3. เชิดชูคุณธรรม คือ ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ ตระหนักในหน้าที่ สามารถรับผิดชอบต่อสังคม ประเทศชาติ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งได้รับการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ และจิตสำนึกที่ดี

4. มีสัมมาชีพ คือ ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความซื่อสัตย์ต่อ วิชาชีพตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5. เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน คือ ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ สามารถสร้างนวัตกรรม และมีความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก

6. นำสังคม คือ ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ และผู้ตามที่ดี ตลอดจนสร้างความภูมิใจในประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และความเป็นไทย อันนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

7. สู่ประชาคมโลก คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษา ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน และสากล

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า การยกระดับ พัฒนา เยาวชน บุคลากรไทยให้มีขีดความสามารถที่สูงขึ้นด้วยการปฏิรูปการศึกษาแล้ว การส่งเสริม ยกย่องคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนมีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่นเหมาะสม ดังนั้นการปฏิรูปต้องทำควบคู่กันทั้งด้านวิชาการ และคุณธรรมทางจิตใจ เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรมีคุณภาพที่สูงขึ้นตามที่คาดหวังไว้

ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ โดยได้ทำการศึกษาความหมาย ความสำคัญ ประเภท พฤติกรรมบ่งชี้ และกระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ โดยพบว่าความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะนิสัยที่ทุกคนพึงมี เพราะมีความสำคัญต่อตนเอง และผู้อื่น อีกทั้งทำให้ตนเองรู้สึกสงบ ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ อันจะทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า และคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ถึงความซื่อสัตย์ประกอบไปด้วย 6 พฤติกรรม ได้แก่ 1. ปฏิบัติตนโดย คำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวต่อความผิด 2. ไม่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น 3. ไม่ถือเอาของบุคคลอื่น หรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 4. พูดความจริง ไม่พูดเท็จ 5. ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ และ 6. รักษาคำพูดต่อผู้อื่น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2553; ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน, 2525; หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2525; วรณดี ชีช่วง, 2536; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; สุดารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; Rose-Ackerman, 2001; Khalil, 2004; Carr, 2014)

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์กระบวนการ และแนวทางในการส่งเสริมความซื่อสัตย์ จากทฤษฎี พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่จริยธรรมของเด็กจะนับถือกฎเกณฑ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล เครื่องคิดตามคำบอกกล่าวของผู้ที่มีอายุมากกว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura) ที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ โดยเลียนแบบจากตัวแบบ (Learning

Through Modeling) ทฤษฎี พัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ที่พบว่าสติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม และทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner) ที่พฤติกรรมการแสดงออกขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง หรือ การมีสิ่งเร้า สามารถอธิบายถึงกระบวนการเสริมสร้าง ความซื่อสัตย์ให้กับบุคคลได้คือ การเรียนรู้ความซื่อสัตย์เกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล และ สิ่งแวดล้อม ผ่านการสังเกตพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของบุคคลที่ตนสนใจแล้วได้รับการเสริมแรง ส่งผลให้ผู้ ที่ศึกษามีแนวโน้มที่จะทำตามพฤติกรรมนั้น ในขณะเดียวกัน หากผู้ที่ศึกษาเห็นต้นแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่ซื่อสัตย์ แล้วได้รับการลงโทษ ผู้ที่ศึกษาจะไม่ประพฤติตนตามพฤติกรรมนั้น ทั้งนี้การที่ ผู้ศึกษาจะรับข้อมูลพฤติกรรมมาปฏิบัติ หรือ ไม่ปฏิบัติ นั้น ผู้ศึกษาได้มีการคิด พิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ตลอดจนสามารถอธิบายถึงเหตุ และผลของการกระทำนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งคาดการณ์ว่าการกระทำนั้นจะส่งผลดี หรือ ผลเสียต่อ ชีวิตอย่างไรด้วย

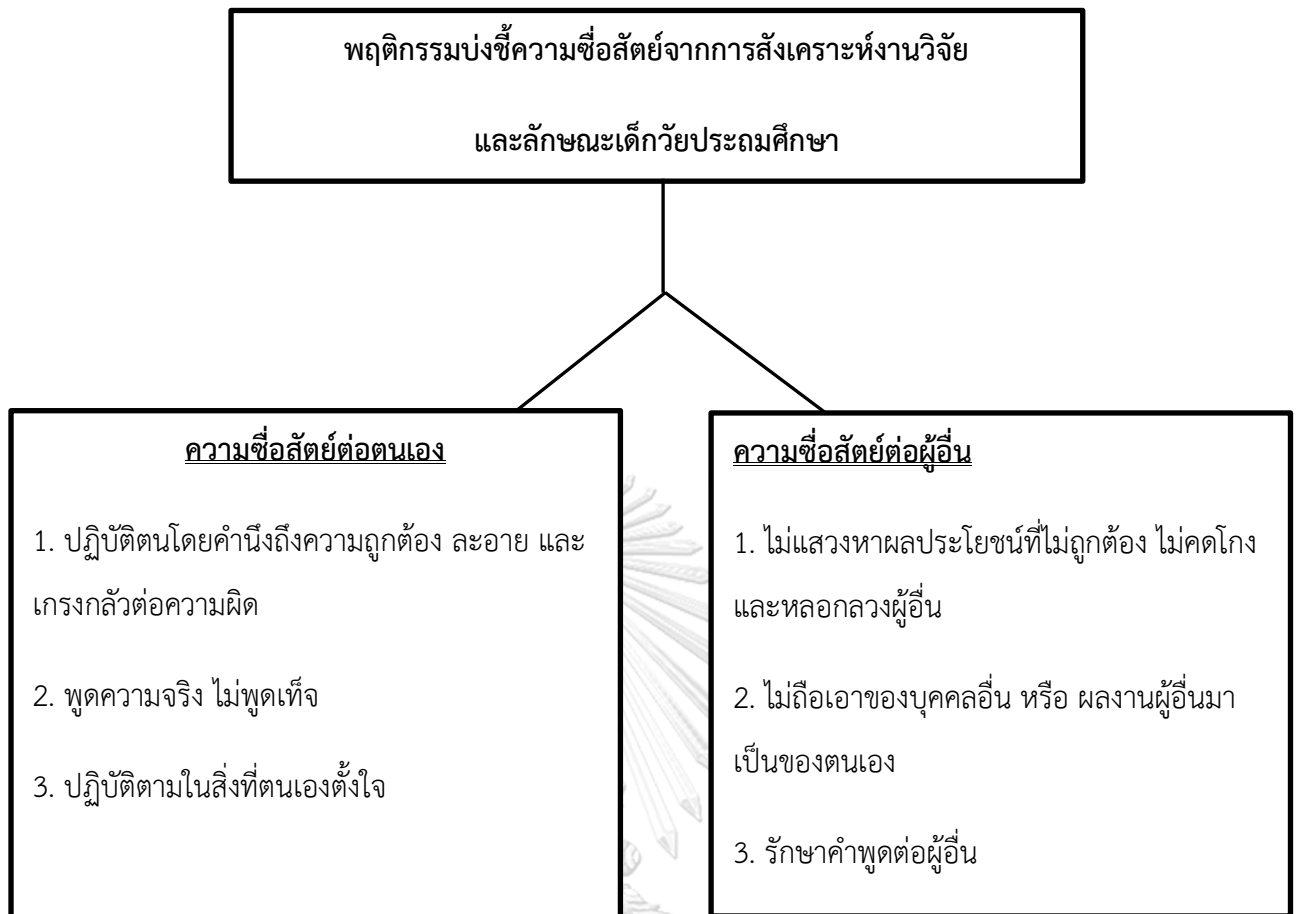
นอกจากนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2546) ได้กำหนด 10 มาตรการ สำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา คือ

1. ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักในความสำคัญของการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความ ซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา
2. กระตุ้นเตือน และ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ทุกคน ได้ตระหนักในความสำคัญและถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนใน สถานศึกษา
3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างรูปแบบและ ดำเนินการให้มีการอยู่ร่วมกัน
4. พัฒนาและส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ดำเนินการในกระบวนการเรียน การสอนให้นักเรียนเกิดทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตตามวิธีการและขั้นตอนของการสร้าง ทัศนคติค่านิยม
5. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพชีวิตและสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตประพตมิชอบ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม
6. ครู อาจารย์ ทุกคนควรจะได้สอดแทรกเพื่อสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการสอน
7. เสริมสร้างคุณธรรมข้ออื่น ๆ ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนพร้อมกันไปกับการเสริมสร้างคุณธรรมในเรื่อง ความซื่อสัตย์
8. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยม ในความซื่อสัตย์สุจริต
9. ขอความร่วมมือสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรค่านิยมในความ ซื่อสัตย์สุจริต และ
10. การป้องปรามการทุจริต ประพตมิชอบทั้งหลายก่อนที่จะเกิดขึ้น

จากการศึกษาลักษณะวัยประถมศึกษา พบว่า ในด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กในวัยนี้จะนับถือ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยเด็กจะนับถือกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัดตามคำบอกกล่าวของผู้ที่มีอายุมากกว่า แต่เมื่อเริ่มโตขึ้นเด็กจะเห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นข้อตกลงระหว่างคนสองคนขึ้นไปสามารถเปลี่ยนแปลงได้

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีความซื่อสัตย์ การเรียนรู้ การปลูกฝังจริยธรรม และลักษณะวัยประถมศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในกาวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูลได้ 4 กลุ่ม คือ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักเรียน
3. อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และ
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน 2. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักเรียน 3. อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และ 4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 4 โรงเรียน ซึ่งได้แก่

- ❖ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง)
- ❖ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
- ❖ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
- ❖ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

2. การเก็บข้อมูล

2.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน 2. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 8 คน และ 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนละ 3 คน ต่อ ชั้น จำนวน 72 คน

2.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คือ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน 2. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักเรียน 8 คน และ 3. อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 4 โรงเรียน จำนวน 126 คน (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง) มีชั้นละ 4 ห้องเรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) มีชั้นละ 7 ห้องเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีชั้นละ 8 ห้องเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีชั้นละ 2 ห้องเรียน)

2.3 การเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนละ 2 คน ต่อ ชั้น จำนวน 48 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คือ เป็นกรณีที่น่าสนใจ กล่าวคือ เป็นเหตุการณ์ที่สะดุดตา แตกต่างจากที่เคยเกิดขึ้น พบเจอน้อยครั้ง หรือเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก

การวิจัยนี้ ทำให้บุคลากรทางการศึกษาทราบถึงแนวทาง วิธีการส่งเสริม การพัฒนา การแก้ไขปัญหา การให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ที่เหมาะสมต่อช่วงชั้น อายุของผู้เรียน และยกระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยให้สูงขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับนิสิต นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจน ครู อาจารย์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยทำการติดต่อผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยโดยการทำบันทึกข้อความจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร และโทรศัพท์ติดต่อขออนุญาตทาง วาจาอีกครั้งถึงฝ่ายวิจัยของโรงเรียนในการขออนุญาตเก็บข้อมูล นัดพบโดยใช้แบบสอบถาม แบบ สัมภาษณ์ และ Focus group โดยการเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมวิจัยอาจเกิดความเสียด้านจิตใจเช่น ทำให้รู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เกิดความเศร้าใจ ด้านสังคม เช่น กลัวการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวให้ผู้อื่นทราบ รวมถึงความไม่สะดวกต่าง ๆ เช่น ต้องสละเวลาส่วนตัวในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้รหัส แทนชื่อ และข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย ไม่ระบุวันเดือนปีเกิด อักษรตัวแรกของชื่อ นามสกุล และ จะไม่มีการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งผู้วิจัยจะเป็นผู้ที่เข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ เท่านั้น ยกเว้นการเปิดเผยต่อคณะกรรมการที่มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของโครงการฯ เช่น คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นต้น ผู้วิจัยจะจัดเก็บเอกสาร ต่าง ๆ ของโครงการวิจัยไว้ในที่มิดชิด และไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อสาธารณะเป็นเวลา 2 ปี หลังจากตีพิมพ์ผลงานวิจัยแล้ว หลังจากนั้นเอกสารต่าง ๆ จะถูกทำลายด้วยตัวผู้วิจัยเองโดยเครื่อง ทำลายเอกสาร หรือการเผา ส่วนการบันทึกเสียง เมื่อผู้วิจัยถอดคำพูดจากการสัมภาษณ์เสร็จ ผู้วิจัย จะทำลายข้อมูลเสียงดังกล่าวทันที

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน
ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แบ่งเป็น

3.1.1 แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ และวิธีการอบรมบ่มเพาะ

ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาในระดับชั้นนั้น

ข้อมูลปัญหาความซื่อสัตย์ที่พบ และวิธีการแก้ไขปัญหา

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์

ข้อมูลปัญหาความซื่อสัตย์ที่พบ และวิธีการแก้ปัญหา

ข้อมูลแนวคิด และวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับ

นักเรียนประถมศึกษาที่เหมาะสมในระดับชั้นนั้น

ข้อมูลพัฒนาการทางจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนใน

ระดับชั้นนั้น

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.1.3 แบบสนทนากลุ่ม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์

ข้อมูลปัญหาความซื่อสัตย์ที่พบ และวิธีการแก้ปัญหา

ข้อมูลแนวคิด และวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับ

นักเรียนประถมศึกษาที่เหมาะสมในระดับชั้นนั้น

ข้อมูลพัฒนาการทางจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนใน
ระดับชั้นนั้น

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
ด้านความซื่อสัตย์ เพื่อกำหนดขอบเขตรายละเอียดของเนื้อหาและประเด็นสำคัญที่จะนำมาสร้าง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม การศึกษาสภาพการอบรม
บ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

3. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม การศึกษาสภาพการอบรมบ่มเพาะ
ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ให้อาจารย์
ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์

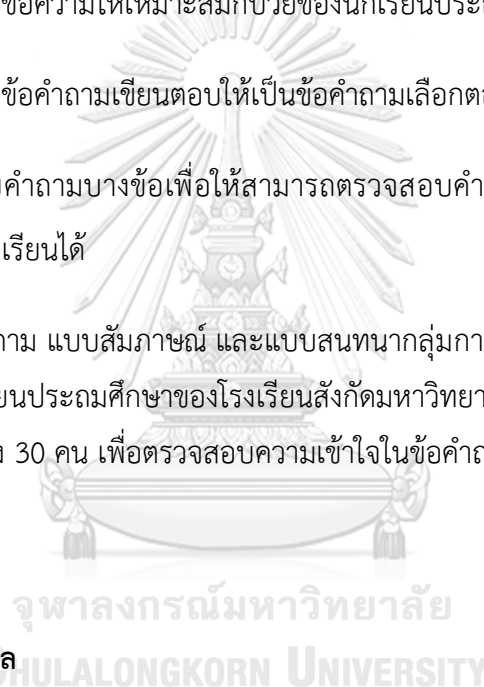
4. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม การศึกษาสภาพการอบรมบ่มเพาะ
ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่ปรับปรุง
แก้ไข แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและ

ประเมิน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประถมศึกษา ในการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม การศึกษาสภาพการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ปรับข้อความให้กระชับ และชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ปรับข้อความให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนประถมศึกษามากยิ่งขึ้น
3. ปรับข้อความเขียนตอบให้เป็นข้อความเลือกตอบมากยิ่งขึ้น
4. ปรับคำถามบางข้อเพื่อให้สามารถตรวจสอบคำตอบระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนได้

6. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม การศึกษาสภาพการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อความ และนำมาปรับปรุงเพื่อให้ได้เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามการศึกษาสภาพการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ พร้อมนัดวันขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

4.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนละ 2 คน ต่อ ชั้น จำนวน 48 คน ที่ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

4.3 ผู้วิจัยสนทนากลุ่มกับอาจารย์ประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนละ 2 คน ต่อ ชั้น จำนวน 48 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คือ

เป็นกรณีที่โดดเด่น กล่าวคือ เป็นเหตุการณ์ที่สะกดตา แตกต่างจากที่เคยเกิดขึ้น พบเจอน้อยครั้ง หรือเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก

4.4 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 4 โรงเรียนจำนวน 8 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการศึกษาวิธีการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยจะจัดกระทำ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทุกชุด โดยแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

- ลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 1 โดยนำเสนอในค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ในส่วนที่ 2 และ 3 ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ และวิธีการอบรมปมเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาในระดับชั้นนั้น ปัญหาความซื่อสัตย์ที่พบสภาพ และวิธีการการปลูกฝังความซื่อสัตย์ที่เหมาะสมกับช่วงชั้น ช่วงวัย และอายุของนักเรียนประถมศึกษา โดยผู้วิจัยมีวิธีการแบ่งออกเป็น 3 ช่วง จากทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม ของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533) เพียเจต์ (Piaget, 1932) ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Freud, 1856 - 1963) และอีริกสัน (Erikson, 1902 - 1994) คือ

1. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 หรือ วัยเด็กตอนกลาง
2. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 หรือ วัยเด็กตอนปลาย
3. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 หรือ วัยรุ่นตอนต้น

ในส่วนของการคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมประเด็นที่สำคัญ และเรียงเรียงความถี่จากมากที่สุดไปถึ้นน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมประเด็น ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ ข้อมูลปัญหาความซื่อสัตย์ที่พบ และวิธีการแก้ปัญหา ข้อมูลแนวคิด และวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่เหมาะสมในระดับชั้นนั้น ข้อมูลพัฒนาการทางจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น โดยผู้วิจัยมีวิธีการแบ่งออกเป็น 3 ช่วง จากทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม ของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533) เพียเจต์ (Piaget, 1932) ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Freud, 1856 - 1963) และ อีริกสัน (Erikson, 1902 - 1994) คือ

1. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 หรือ วัยเด็กตอนกลาง
2. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 หรือ วัยเด็กตอนปลาย
3. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 หรือ วัยรุ่นตอนต้น

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมเป็นความเรียงในประเด็นที่สำคัญ เรียบเรียงพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ ปัญหาที่พบ และวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์จากมากที่สุดไปถึ้น้อยที่สุด ตลอดจนเปรียบเทียบในแต่ละระดับชั้น และช่วงวัยถึงปัญหาที่พบ วิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ การแก้ปัญหาคือความซื่อสัตย์ และพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ว่ามีความเหมือน หรือ แตกต่างกันอย่างไรบ้าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ทำโดยการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มตัวอย่าง วิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เขียนได้ดำเนินการวิเคราะห์ และนำเสนอเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ และความเรียงเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของอาจารย์ผู้บริหาร อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้บริหาร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

- **ส่วนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำเสนอในค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- **ส่วนที่ 2** ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ ข้อมูลปัญหาความซื่อสัตย์ที่พบ และวิธีการแก้ปัญหา ข้อมูลแนวคิด และวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน ประถมศึกษาที่เหมาะสมในระดับชั้นนั้น ข้อมูลพัฒนาการทางจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น โดยมีวิธีการแบ่งระดับชั้นออกเป็น 3 ช่วง จาก ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมเป็นความเรียงใน ประเด็นที่สำคัญ เรียบเรียงพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ ปัญหาที่พบ และวิธีการ อบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์จากมากที่สุดไปถึ้น้อยที่สุด ตลอดจนเปรียบเทียบในแต่ ละระดับชั้น และช่วงวัย ถึ้นปัญหาที่พบ วิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ การแก้ปัญหาความซื่อสัตย์ และพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ว่ามี ความเหมือน หรือ แตกต่างกันอย่างไรรบ้าง
- **ส่วนที่ 3** ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาใน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมประเด็นที่สำคัญ และเรียงเรียงความถี่จากมากที่สุด ไปถึ้น้อยที่สุด

ทั้งนี้ ในแต่ละส่วน การวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกตามกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของอาจารย์ผู้บริหาร อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้บริหาร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำเสนอในค่าความถี่ และค่าร้อยละ

1.1 แบบสอบถามของอาจารย์ผู้บริหารโรงเรียน A B C และ D

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามอาจารย์ผู้บริหาร มีดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน และเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 2 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 3 คน อยู่ในช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 4 คน และมีประสบการณ์ในการบริหาร 1 – 10 ปี จำนวน 5 คน มีประสบการณ์ในการบริหาร 11 – 20 ปี จำนวน 2 คน

1.2 แบบสอบถามของอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียน A B C และ D

อาจารย์ประจำชั้น

อาจารย์ประจำชั้น	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 1	13	16.46
ประถมศึกษาปีที่ 2	14	17.72
ประถมศึกษาปีที่ 3	13	16.46
ประถมศึกษาปีที่ 4	14	17.72
ประถมศึกษาปีที่ 5	13	16.46
ประถมศึกษาปีที่ 6	12	15.19
รวม	79 คน	100

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ ของระดับในการประจำชั้นผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 13 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 13 คน และเป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน

เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	17	21.52
หญิง	62	78.48
รวม	79 คน	100

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ ของเพศผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 17 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	14	17.72
ปริญญาโท	61	77.22
ปริญญาเอก	4	5.06
รวม	79 คน	100

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ ของวุฒิการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 14 คน ระดับปริญญาโท จำนวน 61 คน และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน

อายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 – 30	12	15.19
31 – 40	29	36.71
41 – 50	20	25.32
51 – 60	18	22.78
รวม	79 คน	100

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละ ของอายุผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 12 คน อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 29 คน อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 20 คน และอยู่ในช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 18 คน

ประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 10	16	20.25
11 – 20	29	36.71
21 – 30	21	26.58
31 – 40	13	16.46
รวม	79 คน	100

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และร้อยละ ของประสบการณ์ในการสอนผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการสอน 1 – 10 ปี จำนวน 16 คน มีประสบการณ์ในการสอน 11 – 20 ปี จำนวน 29 คน มีประสบการณ์ในการสอน 21 – 30 ปี จำนวน 21 คน และมีประสบการณ์ในการสอน 31 – 40 ปี จำนวน 13 คน

1.3 แบบสัมภาษณ์ของอาจารย์ผู้บริหารโรงเรียน A B C และ D

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์คือ เป็นผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน เป็นรองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน และเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 3 คน รวม 10 คน

1.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียน A B C และ D

ระดับชั้นของนักเรียน

ระดับชั้นของนักเรียน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 1	10	14.71
ประถมศึกษาปีที่ 2	11	16.18
ประถมศึกษาปีที่ 3	11	16.18
ประถมศึกษาปีที่ 4	12	17.65
ประถมศึกษาปีที่ 5	12	17.65
ประถมศึกษาปีที่ 6	12	17.65
รวม	68 คน	100

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน และร้อยละ ของระดับชั้นของนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์

จากตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 คน และเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน

1.5 แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียน A B C และ D

อาจารย์ประจำชั้น

อาจารย์ประจำชั้น	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 1	7	15.56
ประถมศึกษาปีที่ 2	8	17.78
ประถมศึกษาปีที่ 3	8	17.78
ประถมศึกษาปีที่ 4	7	15.56
ประถมศึกษาปีที่ 5	8	17.78
ประถมศึกษาปีที่ 6	7	15.56
รวม	45 คน	100

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน และร้อยละ ของระดับในการประจำชั้นผู้สนทนากลุ่ม

จากตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผู้สนทนากลุ่มเป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 7 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 คน และเป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ วิธีการอบรมเฝ้าระวังความซื่อสัตย์ ปัญหาความซื่อสัตย์ และวิธีการแก้ไขปัญหา

1. นิยามความซื่อสัตย์

ลำดับที่	นิยามความซื่อสัตย์ของอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1	การกระทำที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง	80	93.02
2	การไม่คดโกง	77	89.53
3	การไม่กล่าวเท็จ	77	89.53
4	ไม่คิดแสวงหาผลประโยชน์ด้วยการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือขัดแย้งกับคุณธรรมและศีลธรรมของสังคม	74	86.05
5	ไม่ยึดเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมากล่าวอ้างเป็นของตน	74	86.05
6	การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา	73	84.88
7	กล้ายอมรับผิดเมื่อได้ปฏิบัติขัดแย้งกับกฎ ระเบียบ และมาตรฐานของสังคมนั้น	72	83.72
8	การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ	72	83.72
9	รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นอย่างเคร่งครัด	72	83.72
10	การกระทำที่ปราศจากความรู้สึกลำเอียง อคติ	71	82.56
11	เคร่งครัดต่อการกล่าวความจริง	69	80.23
12	ละเอียด เกรงกลัวต่อความผิดต่าง ๆ	69	80.23
13	ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง	68	79.07
14	การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และมาตรฐานของสังคม	68	79.07
15	ไม่เสแสร้งแก่ง้งทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับความคิดหรือความเชื่อของตนเอง	67	77.95
16	แสดงออกทางความคิดและการปฏิบัติตามบุคลิกลักษณะของตนเอง	15	17.44

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละ ของนิยามความซื่อสัตย์ของอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น

จากตารางที่ 4.8 แสดงลำดับคำตอบนิยามความซื่อสัตย์จากอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นจำนวน 86 คน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 93.02 นิยามความซื่อสัตย์คือ การกระทำที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 89.53 นิยามความซื่อสัตย์คือ การไม่คดโกง และการไม่กล่าวเท็จ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 86.05 นิยามความซื่อสัตย์คือ ไม่คิดแสวงหาผลประโยชน์ด้วย

การปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือขัดแย้งกับคุณธรรมและศีลธรรมของสังคม และไม่ยึดเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมากล่าวอ้างเป็นของตน อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 84.88 นิยามความซื่อสัตย์คือ การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 83.72 นิยามความซื่อสัตย์คือ กล้ายอมรับผิดเมื่อได้ปฏิบัติขัดแย้งกับกฎ ระเบียบ และมาตรฐานของสังคมนั้น การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ และรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นอย่างเคร่งครัด อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 82.56 นิยามความซื่อสัตย์คือ การกระทำที่ปราศจากความรู้สึกลำเอียง อคติ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 80.23 นิยามความซื่อสัตย์คือ เคร่งครัดต่อการกล่าวความจริง และละเอียด เกรงกลัวต่อความผิดต่าง ๆ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 79.07 นิยามความซื่อสัตย์คือ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง การปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ และมาตรฐานของสังคม อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 77.95 นิยามความซื่อสัตย์คือ ไม่เสแสร้งแก่งัดทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับความคิดหรือความเชื่อของตนเอง อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 17.44 นิยามความซื่อสัตย์คือ แสดงออกทางความคิด และการปฏิบัติตามบุคลิกลักษณะของตนเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 7 ท่าน เห็นตรงกันว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การไม่คดโกง ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง การกระทำที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง และไม่ยึดเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมากล่าวอ้างเป็นของตน ในขณะที่อาจารย์ทั้ง 4 โรงเรียน ส่วนมากมีความเห็นตรงกันว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การกระทำที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง การไม่คดโกง การไม่กล่าวเท็จ เคร่งครัดต่อการกล่าวความจริง ไม่คิดแสวงหาผลประโยชน์ด้วยการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือขัดแย้งกับคุณธรรมและศีลธรรมของสังคม ตลอดจนไม่ยึดเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมากล่าวอ้างเป็นของตน

ในส่วนของการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง การพูดความจริง ไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ทั้งเงิน และสิ่งของ รวมทั้งกล้ายอมรับในการกระทำของตนถึงแม้ว่าการกระทำนั้นจะผิดก็ตาม โดยนักเรียนได้ยกตัวอย่างพฤติกรรม และการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ในความคิดของนักเรียน คือ การไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งหากเมื่อตนพบของหล่น ให้นำไปให้อาจารย์ หรือ ผู้เกี่ยวข้องตามหาเจ้าของ รวมทั้งควรพูดความจริง และไม่กล่าวข้อมูลเท็จ ดังเช่น

นักเรียนจากโรงเรียน A หมายเลข 3 อธิบายว่า “*ความซื่อสัตย์คือ การไม่หยิบเอาของเพื่อนมาเป็นของตน*”

ความเข้าใจข้างต้นเหล่านี้เป็นพื้นฐานความคิดที่ต่อยอดให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายเพิ่มเติมได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การเป็นคนดี มีความประพฤติดี ไม่กล่าวเท็จ ไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ไม่ลักขโมยลักทรัพย์ของบุคคลอื่น ไม่คดโกง มีความจริงใจให้กับบุคคลอื่น กล้ายอมรับผิดในการกระทำของตนเอง รวมทั้งไม่ผิดสัญญา และไม่พูดจาให้ร้ายบุคคลอื่น โดยนักเรียนได้ยกตัวอย่างพฤติกรรม และการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ในความคิดของนักเรียน ประกอบไปด้วย การไม่โกหก ไม่ลักขโมยของผู้อื่น รักษาสัญญาในคำพูดของตนเอง ไม่นำของ หรือ เงิน ของบุคคลอื่นที่พบเจอมาเป็นของตนเอง ไม่พูดจาให้ร้ายต่อบุคคลอื่น หรือ ทำให้บุคคลอื่นเสื่อมเสีย รวมทั้งไม่นำความลับไปบอกคนอื่น ทำการบ้านให้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และส่งงานให้ตรงเวลาสม่ำเสมอ ดังเช่น นักเรียนจากโรงเรียน D หมายเลข 5 อธิบายว่า “*ความซื่อสัตย์คือ การไม่นำของบุคคลอื่น มาเป็นของตนเอง และไม่พูดโกหก*”

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) มีความเข้าใจว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การพูดความจริง การรักษาคำพูดโดยสามารถทำตามสิ่งที่ตนเองตั้งใจไว้ มีการกระทำที่ตรงไปตรงมา ยึดมั่นในความถูกต้องเป็นสำคัญ ไม่ลักขโมยของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง ไม่คดโกงมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่คิดทำร้ายผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา และใจ สามารถเชื่อใจได้ รวมทั้งมีความจงรักภักดี ไม่คิดทรยศต่อผู้มีพระคุณ โดยนักเรียนได้ยกตัวอย่างพฤติกรรม และการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ในความคิดของนักเรียน คือ การยึดมั่นในความจริง ไม่พูดโกหกผู้อื่น กล่าวแต่สิ่งที่เป็นจริง ไม่ลอกข้อสอบ และการบ้าน ไม่นำสิ่งของ หรือ เงินของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ไม่คดโกง สามารถรักษาสัญญาที่ไว้ให้กับผู้อื่นได้อย่างเคร่งครัด ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น ทั้งกาย วาจา ใจ ปฏิบัติตัวเป็นคนดีทั้งต่อหน้า และลับหลัง ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และช่วยเหลือบุคคลอื่นในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ดังเช่น นักเรียนจากโรงเรียน B หมายเลข 6 อธิบายว่า “*ความซื่อสัตย์คือ การพูดความจริง สามารถรักษาสัญญาที่ไว้กับตนเอง และบุคคลอื่นได้ รวมทั้งไม่นำของของคนอื่นมาเป็นของตน*”

2. นโยบายส่งเสริม ปลุกฝังความซื่อสัตย์ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน

ลำดับที่	นโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1	เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ นักเรียน	80	93.02
2	กระตุ้นเตือน และส่งเสริมให้อาจารย์ ทุกคน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่นักเรียน	78	90.69
3	จัดกิจกรรมเสริมที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน	75	87.21
4	พัฒนาและส่งเสริมให้อาจารย์ จัดกระบวนการเรียน การสอนให้นักเรียน เกิดทัศนคติ ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต	71	82.56
5	มีมาตรการ และวิธีการป้องปรามต่าง ๆ เพื่อมิให้เกิดการประพฤติมิชอบ ขึ้นในสถานศึกษา	74	86.04
6	มีการอบรมจากหน่วยงาน หรือ องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน	6	6.98
7	อื่น ๆ เช่น สอดแทรกผ่านการโฮมรูม และรายวิชาต่าง ๆ	2	2.32

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละ ของนโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าตอบนโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนจากอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นจำนวน 86 คน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 93.02 เห็นว่าสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน ผ่านการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้นักเรียน อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 90.69 เห็นว่าสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยกระตุ้นเตือน และส่งเสริมให้อาจารย์ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้นักเรียน อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 87.21 เห็นว่าสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเสริมที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้นักเรียน อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 82.56 เห็นว่า

สถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยพัฒนาและส่งเสริมให้อาจารย์ จัดกระบวนการเรียน การสอนให้นักเรียน เกิดทัศนคติ ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 86.04 เห็นว่าสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยมีมาตรการ และวิธีการป้องปรามต่าง ๆ เพื่อมิให้เกิดการประพฤติมิชอบขึ้นในสถานศึกษา อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 6.98 เห็นว่าสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยมีการอบรมจากหน่วยงาน หรือ องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 2.32 เห็นว่าสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยวิธีการอื่น ๆ เช่น สอดแทรกผ่านการโฮมรูม และรายวิชาต่าง ๆ

ลำดับที่	การกระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญ ของความซื่อสัตย์	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1	ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับบุคลากร	81	94.19
2	ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการเรียน การสอนที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์	74	86.05

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละ ของการกระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์โดยผู้อำนวยการ

จากตารางที่ 4.10 แสดงคำตอบการกระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญ ของความซื่อสัตย์จากอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นจำนวน 86 คน โดยเรียงลำดับจากมาก ไปน้อย ดังนี้ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 94.19 เห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งเสริมให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับบุคลากร อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 86.05 เห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้ สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์

จากแบบสอบถามผู้อำนวยการ และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการพบว่า ทางสถานศึกษาไม่มี หลักสูตรที่ส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์โดยเฉพาะ แต่ทางสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลูกฝัง ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ นักเรียน ส่งเสริมอาจารย์ให้สอน เสริมสร้างนักเรียนให้เกิดความตระหนัก และเข้าใจถึงความซื่อสัตย์ ตลอดจน

จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการนิมนต์พระจากวัดต่าง ๆ มาเทศน์ให้ข้อคิดกับนักเรียน มีการอบรมจากหน่วยงาน หรือ องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน เช่น โครงการที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน โครงการของฝ่ายกิจการนักเรียน และมีการประกาศชื่นชมยินดีหน้าเสาธง เมื่อพบนักเรียนทำความดีด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อฝึกให้นักเรียนรักในการทำความดี มีความซื่อสัตย์ รวมทั้งทางสถานศึกษาซึ่งนำโดยผู้อำนวยการโรงเรียนได้กระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์ ทุกคน ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ปลุกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับบุคลากร ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนผ่านกิจกรรมโฮมรูม เช่น การนำข่าว หรือ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน มาร่วมกันวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ ตลอดจนร่วมกันคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน รวมทั้งมีการสอนผ่านรายวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาสังคมศึกษา กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ผ่านกฎระเบียบข้อปฏิบัติของโรงเรียน ผ่านการประเมินงาน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปรัชญาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงวัยที่เหมาะสมของผู้เรียน ตลอดจนมีคณะกรรมการนักเรียนจะบันทึกข้อมูลการทำ ความดีไว้เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาส่งเสริมความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ตลอดจนให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ ในสังคมได้

จากแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มของอาจารย์ของสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง แสดงให้เห็นว่า ส่วนมากโรงเรียนจะมีนโยบายส่งเสริม และปลุกฝังความซื่อสัตย์ผ่านการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ นักเรียน กระตุ้นเตือน และส่งเสริมให้อาจารย์ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ นักเรียน ตลอดจนมีมาตรการ และวิธีการป้องปรามต่าง ๆ เพื่อ มิให้เกิดการประทุมิชอบขึ้นในสถานศึกษา อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนมีการกระตุ้น ส่งเสริมให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และปลุกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับบุคลากร และส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์

โดยข้อมูลข้างต้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียน A B C และ D ซึ่งจำแนกรายละเอียดตามโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียน A พบว่าทางโรงเรียนไม่ได้มีนโยบายที่สอนเรื่องความซื่อสัตย์โดยตรง แต่ทางโรงเรียนได้จัด เรื่องความซื่อสัตย์ ให้เป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนต้องมี โดยจะมีการสอดแทรกไปในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ประกาศชื่นชมยินดีเมื่อนักเรียนเก็บเงิน หรือ สิ่งของได้แล้วนำมาตามหาเจ้าของ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับคนทำความดี และเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งมีระบบบันทึกความดีให้นักเรียนได้บันทึกสิ่งดี ๆ ความดี ที่ได้กระทำไปนอกจากนี้ทางโรงเรียนมีการอบรมนักเรียนในช่วงกิจกรรมโฮมรูมผ่านการชื่นชมเมื่อนักเรียนทำความดี ตลอดจนถึงเดือนชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้กับนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม และมีการเล่าเรื่องราว ข่าวสาร นิทานให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกัน ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีชั่วโมง จริยศึกษาทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน คือ ทุก ๆ วันพฤหัสบดีเวลา 08.30 – 09.30 น. ในการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับนักเรียน ส่วนในระดับชั้นอื่น ๆ จะมีการสอดแทรกผ่านรายวิชา เช่น วิชาสังคมศึกษา ที่มีการจำลองการหาเสียง การเลือกตั้ง โดยนักเรียนจะต้องแสดงถึงความซื่อสัตย์ในการไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียง การเคารพกฎกติกาอย่างเคร่งครัด เป็นต้น ในส่วนของอาจารย์ประจำชั้นจะเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อประเมินผลให้ข้อมูลย้อนกลับ และชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนตระหนัก และเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์ ครูมีการเสริมแรงบวกด้วยการกล่าวยกย่อง ชื่นชมนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมความซื่อสัตย์เพื่อเป็นการให้กำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อน รวมทั้งครูต้องเป็นแบบอย่าง และตัวอย่างที่ดีของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ ตลอดจนถึงส่งเสริมให้นักเรียนออกมาเล่าเหตุการณ์ของตนเองที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ให้กับเพื่อนหน้าห้องฟัง และครูควรนำข่าว เหตุการณ์ นิทาน บทความ สถานการณ์ต่าง ๆ มาเล่าให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สิ่งที่ดี ไม่ดี วิธีการปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น และเมื่อครูพบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของนักเรียนควรตักเตือน สั่งสอน ให้คำชี้แนะด้วยความเมตตา และให้โอกาสนักเรียนในการพัฒนาปรับปรุงตัว ตลอดจนถึงร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันด้วย

ทางโรงเรียน B ไม่ได้มีนโยบาย และกิจกรรมที่สอนเรื่องความซื่อสัตย์โดยตรง แต่จะมีการสอดแทรกไปในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ประกาศชื่นชมยินดีเมื่อนักเรียนเก็บเงิน หรือ สิ่งของได้แล้วนำมาตามหาเจ้าของ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับคนทำความดี และเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ

รวมทั้งมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ทางโรงเรียนมีการอบรมนักเรียนในช่วงกิจกรรมโฮมรูมผ่านการชื่นชมเมื่อนักเรียนทำความดี ตลอดจนถึงเตือน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้กับนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม และมีการเล่าเรื่องราว ข่าวสาร นิทานให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกัน

ดังนั้น เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนัก และเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์ ครูจึงควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ
2. ครูควรเชื่อมั่น และมั่นใจในนักเรียนของตนเอง
3. ครูควรปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยการอบรมสั่งสอน ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ ตลอดจนถึงสอดแทรกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม การเล่นกีฬา ที่ต้องได้ชัยชนะมาด้วยความโปร่งใส การเล่านิทานที่สอดแทรกคุณธรรม การให้นักเรียนสะท้อนคิดหลังการทำกิจกรรมต่าง ๆ และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจตระหนักถึงผลเสีย โทษต่าง ๆ ที่จะตามมาภายหลัง

โรงเรียน C มีนโยบายส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยกำหนดลงในหลักสูตรสถานศึกษา และสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงวิชาต่าง ๆ เช่น กิจกรรมหน้าที่พลเมืองและจริยธรรมนำใจที่เรียนในคาบสุดท้าย แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิด จึงทำให้กิจกรรมนี้ถูกงดไป แต่ปรับเป็นการบูรณาการการสอนแทรกเสริมในคาบโฮมรูม และในคาบวิชาต่าง ๆ แทน ทั้งนี้จะมีการประเมินนักเรียนตามสภาพจริงผ่านตัวชี้วัดตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ใส่ในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา นอกจากนี้ทางโรงเรียนจะมีการชื่นชมยินดีนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์หลังเคารพธงชาติ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อน ๆ ด้วย

เพื่อเป็นการให้นักเรียนตระหนัก และเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์ อาจารย์ประจำชั้นโรงเรียน C จึงเสนอว่า

1. ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ
2. ครูควรบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเรื่องความซื่อสัตย์แทรกไปในบทเรียนต่าง ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ

3. ครูควรปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยการอบรมสั่งสอน ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ ตลอดจนสอดแทรกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม การเล่นเกมที่ต้องได้ชัยชนะมาด้วยความโปร่งใส การเล่านิทานที่สอดแทรกคุณธรรม การให้นักเรียนสะท้อนคิดหลังการทำกิจกรรมต่าง ๆ และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจตระหนักถึงผลเสีย โทษต่าง ๆ ที่จะตามมาภายหลัง

4. ให้นักเรียนค้นคว้าบุคคลตัวอย่างที่มีความซื่อสัตย์มาแบ่งปันให้กับเพื่อน ๆ ฟังในช่วงเวลาโฮมรูม หรือ คาบแนะแนว

ในด้านโรงเรียน D มีนโยบายส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงวิชาต่าง ๆ ที่ให้อาจารย์ผู้สอนบูรณาการสอดแทรกเสริม และในคาบโฮมรูม พร้อมกับร่วมมือกับทางผู้ปกครองที่คอยแนะนำ อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้กับนักเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ทางโรงเรียนจะมีการชื่นชมยินดีนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์หลังเคารพธงชาติ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนๆ ด้วย

ดังนั้น เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก และเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์ อาจารย์ประจำชั้นโรงเรียน D จึงเสนอว่า

1. ครูควรปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยการอบรมสั่งสอน ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ ตลอดจนสอดแทรกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม การเล่นเกมที่ต้องได้ชัยชนะมาด้วยความโปร่งใส การเล่านิทานที่สอดแทรกคุณธรรม การให้นักเรียนสะท้อนคิดหลังการทำกิจกรรมต่าง ๆ และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจตระหนักถึงผลเสีย โทษต่าง ๆ ที่จะตามมาภายหลัง
2. การอบรมในคาบโฮมรูมโดยอาจารย์ประจำชั้นตลอดปีการศึกษา
3. การประกาศชื่นชมนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนๆ ในด้านต่าง ๆ

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ 2 ตาราง ดังนี้

ตารางสรุปนโยบาย การสอน และการปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์ของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง

นโยบาย และ การสอน โรงเรียน	นโยบาย โดยตรงด้าน ความซื่อสัตย์	การสอน ความซื่อสัตย์ ผ่านรายวิชา ต่าง ๆ	การสอน ความซื่อสัตย์ ในคาบโฮมรูม	การอบรม หน้าเสาธง	อื่น ๆ
โรงเรียน A	* ไม่มีนโยบาย ที่สอนเรื่อง ความซื่อสัตย์ โดยตรง	* วิชาสังคม ศึกษา ที่มี การจำลอง สถานการณ์ เสี่ยงการ เลือกตั้ง	* อบรม * กล่าวชื่นชม ผู้ทำความดี * เล่าเรื่องราว ข่าวสาร นิทาน ให้วิเคราะห์ อภิปราย ร่วมกัน	* อบรมรวม * ประกาศ ชื่นชมยินดี	* ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีชั่วโมง จริยศึกษาทุก สัปดาห์
โรงเรียน B	* ไม่มีนโยบาย ที่สอนเรื่อง ความซื่อสัตย์ โดยตรง	-	* อบรม * กล่าวชื่นชม ผู้ทำความดี * เล่าเรื่องราว ข่าวสาร นิทาน ให้วิเคราะห์ อภิปราย ร่วมกัน	* อบรมรวม * ประกาศ ชื่นชมยินดี	* มอบรางวัล ให้กับนักเรียนที่ มีความซื่อสัตย์
โรงเรียน C	* มีนโยบาย ส่งเสริมความ ซื่อสัตย์โดย กำหนด ลงในหลักสูตร สถานศึกษา	* มีรายวิชา กิจกรรมหน้าที่ พลเมืองและ จริยธรรมนำใจ	* อบรม	* ประกาศ ชื่นชมยินดี	-

นโยบาย และ การสอน โรงเรียน	นโยบาย โดยตรงด้าน ความซื่อสัตย์	การสอน ความซื่อสัตย์ ผ่านรายวิชา ต่าง ๆ	การสอน ความซื่อสัตย์ ในคาบโฮมรูม	การอบรม หน้าเสาธง	อื่น ๆ
โรงเรียน D	* มีนโยบาย ส่งเสริม ความซื่อสัตย์ โดยสอดแทรก ในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	* มีการบูรณา การสอนแทรก เสริม ในรายวิชาต่าง ๆ	* อบรม	* ประกาศ ชื่นชมยินดี	* ร่วมมือกับ ทาง ผู้ปกครอง แนะนำอบรม สั่งสอน ชี้แนะ แนวทางอย่าง ใกล้ชิด

ตารางที่ 4.11 แสดงนโยบาย การสอน และการปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์ของโรงเรียนทั้ง

4 แห่ง

ตารางสรุปข้อเสนอแนะการสอนความซื่อสัตย์โดยอาจารย์ประจำชั้นของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง

ข้อเสนอแนะการสอนความซื่อสัตย์โดยอาจารย์ประจำชั้น			
โรงเรียน A	โรงเรียน B	โรงเรียน C	โรงเรียน D
<p>1. เสริมแรงบวกด้วยการกล่าวยกย่องชื่นชม</p> <p>2. ให้นักเรียนออกมาเล่าเหตุการณ์ของตนเองที่แสดงถึงความซื่อสัตย์</p> <p>3. ครูนำข่าวเหตุการณ์ นิทาน บทความ สถานการณ์ต่าง ๆ มาเล่าให้นักเรียนฟัง</p> <p>4. ให้นักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่ดี ไม่ดี วิธีการปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น</p> <p>5. ตักเตือนนักเรียนเมื่อทำผิด</p> <p>6. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา</p>	<p>1. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน</p> <p>สม่ำเสมอ</p> <p>2. ครูเชื่อมั่น และ มั่นใจในนักเรียนของตนเอง</p> <p>3. ครูปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยการอบรมสั่งสอน ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างตลอดจนสอดแทรกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ</p>	<p>1. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน</p> <p>2. ครูบูรณาการจัดการเรียนการสอนเรื่องความซื่อสัตย์แทรกไปในบทเรียนต่าง ๆ</p> <p>3. ครูปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยการอบรมสั่งสอน ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างตลอดจนสอดแทรกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>4. ให้นักเรียนค้นคว้าบุคคลตัวอย่างที่มีความซื่อสัตย์มาแบ่งปันให้กับเพื่อน ๆ ฟังในช่วงเวลาโฮมรูมหรือ คาบแนะแนว</p>	<p>1. ครูปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยการอบรมสั่งสอน ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่าง ตลอดจนสอดแทรกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>2. การอบรมในคาบโฮมรูมตลอดปีการศึกษา</p> <p>3. การประกาศชื่นชมนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อน ๆ ในด้านต่าง ๆ</p>

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อเสนอแนะการสอนความซื่อสัตย์โดยอาจารย์ประจำชั้นของโรงเรียนทั้ง

4 แห่ง

3. การปลูกฝัง และจัดกิจกรรมสอดแทรกที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนโดย อาจารย์ประจำชั้น

ลำดับที่	การปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนโดยอาจารย์ประจำชั้น	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1	สอนความซื่อสัตย์ผ่านการโฮมรูม	76	96.20
2	ยกย่อง ชื่นชม นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์	75	94.94
3	ยกตัวอย่างบุคคลภายนอกที่มีความซื่อสัตย์ที่รู้จักกันในสังคม	65	82.28
4	เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน	54	68.35
5	ปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ	53	67.09
6	มอบหมายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ หรือนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	46	58.23
7	ให้นักเรียนระดมความคิดเห็นต่อสถานการณ์ ประเด็น หรือ ข่าว	42	53.16
8	ให้นักเรียนได้ปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง หรือ เหตุการณ์สมมติ	33	41.77

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละ ของการปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์
ให้กับนักเรียนโดยอาจารย์ประจำชั้น

จากตารางที่ 4.13 แสดงค่าตอบการปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนโดย
อาจารย์ประจำชั้นจากอาจารย์ประจำชั้นจำนวน 79 คน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ อาจารย์
ประจำชั้นร้อยละ 96.20 ปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยสอนความซื่อสัตย์ผ่าน
การโฮมรูม อาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 94.94 ปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดย
ยกย่อง ชื่นชม นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์ อาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 82.28 ปลูกฝัง และส่งเสริมความ
ซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยยกตัวอย่างบุคคลภายนอกที่มีความซื่อสัตย์ที่รู้จักกันในสังคมอาจารย์
ประจำชั้นร้อยละ 68.35 ปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยการเป็นแบบอย่าง
ให้กับนักเรียน อาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 67.09 ปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดย
ปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ อาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 58.23 ปลูกฝัง
และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยมอบหมายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ หรือ
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 53.16 ปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับ
นักเรียน โดยให้นักเรียนระดมความคิดเห็นต่อสถานการณ์ ประเด็น หรือ ข่าว อาจารย์ประจำชั้น

ร้อยละ 41.77 ปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติผ่าน สถานการณ์จำลอง หรือ เหตุการณ์สมมติ

อาจารย์ประจำชั้นทั้ง 4 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมเรื่อง ความซื่อสัตย์ โดยการสอดแทรกพฤติกรรมที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน และในรายวิชาที่สอนอย่างสม่ำเสมอ เช่น นานิทานคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์มาบูรณาการในวิชาที่สอน พร้อมกับให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ในส่วนของคาบโฮมรูมจะมีการอบรมนักเรียนจากสถานการณ์หรือคลิปวิดีโอ แล้วร่วมกันวิเคราะห์ ข้อเสียของความไม่ซื่อสัตย์ ตลอดจนให้วิเคราะห์ว่าหากเราไม่ซื่อสัตย์จะเป็นอย่างไร มีการนำข่าว เหตุการณ์ในปัจจุบันมาอภิปราย รวมทั้งให้นักเรียนเล่าเรื่อง หรือ แบ่งปันประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับ ความซื่อสัตย์ พร้อมบอกผลจากการไม่ซื่อสัตย์ และเมื่ออาจารย์พบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็จะนำมา พูดคุยร่วมกันในคาบโฮมรูมว่าเหมาะสมหรือไม่ ควรทำอย่างไรกับสถานการณ์นั้น

นอกจากนี้อาจารย์โรงเรียน A จะให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยการเขียน “วันนี้ฉันทำความดี คือ” ลงใน สมุดจดการบ้านทุกวัน จากนั้นอาจารย์จะอ่าน และเขียนชื่นชมเพื่อเป็นกำลังใจและ สนับสนุนความตั้งใจในการทำความดีของนักเรียน ที่สำคัญที่สุดคือ อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนักเรียนเสมอด้วย

ในการปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน อาจารย์ประจำชั้นเลือกวิธีการปลูกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

อันดับที่ 1 คือ สอนความซื่อสัตย์ผ่านการโฮมรูม

อันดับที่ 2 คือ ยกย่อง ชื่นชม นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์

อันดับที่ 3 คือ ยกตัวอย่างบุคคลภายนอกที่มีความซื่อสัตย์ที่รู้จักกันในสังคม

อันดับที่ 4 คือ เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน

อันดับที่ 5 คือ ปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

อันดับที่ 6 คือ มอบหมายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ หรือ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

อันดับที่ 7 คือ ให้นักเรียนระดมความคิดเห็นต่อสถานการณ์ ประเด็น หรือ ข่าว

อันดับที่ 8 คือ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง หรือ เหตุการณ์สมมติ

ทั้งนี้พบว่า ข้อมูลข้างต้นจากอาจารย์ประจำชั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในด้านวิธีการสอนความซื่อสัตย์ของอาจารย์ประจำชั้นที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยแยกตามช่วงวัยได้ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า ส่วนมากอาจารย์ประจำชั้นมีวิธีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์ในคาบโฮมรูมโดยการอธิบายให้นักเรียนฟังว่า หากนักเรียนพบเจอสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเอง ให้นำมาให้อาจารย์ตามหาเจ้าของ ไม่นำสิ่งของเหล่านั้นไปเป็นของตนเอง รวมทั้งต้องพูดความจริงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อทำผิดพลาด ต้องยอมรับในการกระทำของตน และให้ทำความดี ไม่คดโกงผู้อื่น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า อาจารย์ประจำชั้นมีวิธีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์เป็นประจำอยู่เสมอ โดยการอบรมสั่งสอน ชี้แนะให้นักเรียนทำความดี ไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของของตนเองโดยเด็ดขาด รวมทั้งไม่คดโกงผู้อื่น และบางครั้งจะมีการสอนสอดแทรกในรายวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย พระพุทธศาสนา และหน้าที่พลเมืองเป็นส่วนใหญ่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า อาจารย์ประจำชั้นมีวิธีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์โดยการสอนในคาบโฮมรูมหลังเคารพธงชาติเป็นประจำ เสมอ มีการสอดแทรกในรายวิชา ต่าง ๆ ผ่านเรื่องราว เรื่องสั้นที่พบเจอในบทเรียน ตลอดจนสอนนักเรียนก่อนกลับบ้าน และเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ดี และไม่ดีขึ้นในห้อง อาจารย์จะอธิบาย ชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาด ข้อความดีต่าง ๆ ที่ควร และไม่ควรปฏิบัติ

จากการสอนของอาจารย์ในข้างต้น นักเรียนมีความเห็นในเรื่องการสอน และความคาดหวังในการสอนเรื่องความซื่อสัตย์ของอาจารย์จำแนกตามช่วงชั้น ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า อยากให้อาจารย์สอนเรื่องความซื่อสัตย์ผ่านรูปแบบการเล่านิทาน การแสดงละคร และมีการยกตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินไปกับการเรียนการสอนด้วย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า ส่วนมากนักเรียนอยากให้มีการสอนในรูปแบบนิทาน การแสดงละคร เพื่อความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งอยากให้มีการยกตัวอย่าง และสร้างสถานการณ์จำลองที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังอยากให้อาจารย์สอนเรื่องความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจที่คงทน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า อยากให้อาจารย์สอนเรื่องความซื่อสัตย์ โดยการยกตัวอย่างที่เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเชื่อมโยงความซื่อสัตย์สู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันผ่านเรื่องเล่า การแสดงบทบาทสมมุติ ข่าว สถานการณ์ เกม คลิปต่าง ๆ นอกจากนี้คำพูดของอาจารย์สามารถเป็นการกระตุ้น และกำลังใจให้นักเรียนทำความดีตลอดจนคิดต่อยอดสร้างสรรค์ในเรื่องต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางลักษณะการสอนเรื่องความซื่อสัตย์

ลักษณะการสอน ระดับชั้น	การสอน ในคาบโฮมรูม	การสอน ในรายวิชาต่าง ๆ	วิธีการที่นักเรียน อยากให้ครูสอน
ระดับชั้น ป.1 - 2	ใช้การอบรมสั่งสอน อธิบาย ให้นักเรียนเข้าใจ	-	การเล่านิทาน การแสดง ละคร และมีการยกตัวอย่าง ที่ทำให้เห็นภาพชัดเจน มากยิ่งขึ้น
ระดับชั้น ป.3 - 4	ใช้การอบรมสั่งสอน ชี้แนะ แนวทาง ให้นักเรียนเข้าใจ	สอดแทรกในรายวิชาสังคม ศึกษา ภาษาไทย พระพุทธศาสนา และ หน้าที่พลเมือง	การเล่านิทาน การแสดง ละคร เพื่อความสนุกสนาน ให้มีการยกตัวอย่าง และสร้างสถานการณ์ จำลองที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และ อยากให้อสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจที่คงทน
ระดับชั้น ป.5 - 6	ใช้การอบรมสั่งสอน อธิบาย ชี้แนะแนวทาง ให้นักเรียน เข้าใจ	มีการสอดแทรก ในรายวิชาต่าง ๆ ผ่านเรื่องราว เรื่องสั้น ที่พบเจอในบทเรียน	การยกตัวอย่างที่เห็นภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย เชื่อมโยง ความซื่อสัตย์สู่การนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันผ่าน เรื่องเล่า การแสดงบทบาท สมมุติ ข่าว สถานการณ์ เกม คลิปต่าง ๆ รวมทั้งคำพูดของอาจารย์ เป็นการกระตุ้น และให้ กำลังใจให้นักเรียนในการ ทำความดี

ตารางที่ 4.14 แสดงลักษณะการสอนเรื่องความซื่อสัตย์

4. การปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านรายวิชา การอบรมรวม กิจกรรมเสริม และโครงการส่งเสริมความซื่อสัตย์ของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ โดยมีการอบรมรวมของระดับชั้น ผ่านกิจกรรมโครงการธรรมะ ตลอดจนส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้เป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะที่นักเรียนในโรงเรียนต้องมีการให้ความรู้ในชั่วโมงโฮมรูม เน้นย้ำผ่านการเรียนการสอนทุกรายวิชาแบบบูรณาการ สร้างความตระหนักให้กับนักเรียนผ่านการยกสถานการณ์ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ตลอดจนร่วมลงมือปฏิบัติ

ในขณะที่ทางฝ่ายกิจการนักเรียนมีการอบรมเรื่อง ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนโดยมีการจัดอบรมพร้อมยกตัวอย่าง และประกาศหน้าเสาธงให้กับนักเรียนเป็นประจำ ซึ่งหากนักเรียนทำผิดจะมีการเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอีกทั้งมีการจัดโครงการเสริมสร้างคุณลักษณะ จิตอาสา และค่านิยมหลักของคนไทย เป็นโครงการหลักในการพัฒนาความซื่อสัตย์

ในด้านของอาจารย์ประจำชั้นเห็นพ้องกับผู้บริหารสถานศึกษาว่า ทางโรงเรียนพยายามปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน เพราะความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานนิสัยของคนดี และความซื่อสัตย์ถือเป็นหนึ่งในคุณลักษณะสำคัญของมนุษย์ที่นักเรียนพึงมีอย่างยิ่ง โรงเรียนจึงมักเน้นย้ำ และสอดแทรกคุณลักษณะดังกล่าวไว้ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมต่าง ๆ ทุกกิจกรรม การปลูกฝังความซื่อสัตย์ของทางโรงเรียนไม่ได้มีกิจกรรมเฉพาะเรื่องอย่างชัดเจน แต่จะเน้นการสอดแทรกในชีวิตประจำวันเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย โดยอาจารย์ประจำชั้นจะสอดแทรกเนื้อหาประสบการณ์ ผ่านเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งยกตัวอย่างเหตุการณ์ เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับความซื่อสัตย์ผ่านกิจกรรมโฮมรูมที่อาจารย์ประจำชั้นได้อบรมนักเรียน และให้เห็นถึงข้อเสียของความไม่ซื่อสัตย์ อีกทั้งโรงเรียน A จะมีการจัดโครงการอบรมจริยศึกษาแก่นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อสอนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และการประพฤติตนในทางที่ดี ซึ่งมีการปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านกิจกรรมในรายวิชา เช่น การฟังนิทานที่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ มีการนิมนต์พระมาสอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา จัดกิจกรรมอบรม และสอดแทรกเนื้อหาเพื่อ

ส่งเสริมความซื่อสัตย์ในทุก ๆ รายวิชา หากเป็นวิชาสังคมศึกษาในบทพระพุทธศาสนา หลักธรรมต่าง ๆ ก็จะเป็นคุณธรรมด้านนี้ให้เด่นชัดขึ้น รวมทั้งอาจารย์ประจำชั้นจะให้คำแนะนำ คำสอน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในเรื่องของความซื่อสัตย์ตลอดปีการศึกษาในคาบโฮมรูม และเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในชั้นเรียน ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

ด้านโรงเรียน B และ D มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านต่าง ๆ ให้นักเรียน ผ่านการสอดแทรกในเนื้อหาแต่ละบทเรียนเป็นประจำ และผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในระหว่างเรียนรวมทั้งอาจารย์ประจำชั้นจะให้คำแนะนำ คำสอน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในเรื่องของความซื่อสัตย์ตลอดปีการศึกษาในคาบโฮมรูม และเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในชั้นเรียน ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

ส่วนโรงเรียน C มีการเพิ่มเติมในส่วนของนโยบายส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยกำหนดลงในหลักสูตรสถานศึกษา และสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงวิชาต่าง ๆ เช่น กิจกรรมหน้าที่พลเมืองและจริยธรรมนำใจที่เรียนในคาบสุดท้ายในสถานการณ์ปกติ แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิดระบาด จึงทำให้ลดเวลาในคาบนี้ไป แล้วให้อาจารย์ผู้สอนรายวิชา และอาจารย์ประจำชั้นสอนเรื่องความซื่อสัตย์สอดแทรกผ่านในบทเรียนแทน

จากข้อความข้างต้น อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียน A B C และ D ได้ขยายความในการสนทนากลุ่มด้านการปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนในรายวิชาที่สอนไว้ จำแนกตามโรงเรียน ดังนี้

ทางโรงเรียน A ครูจะสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ที่สอน เช่น รายวิชาพลศึกษา จะมีการสอบถามถึงการเตรียมอุปกรณ์มาเรียนครบหรือไม่ ส่วนในรายวิชาอื่น ๆ ครูจะสอนแทรกเรื่องความซื่อสัตย์ผ่านการเล่นเกมน ก่กล่าวคือ สอนให้นักเรียนรู้จักการยอมรับว่าตนเองแพ้ หรือ ชนะ ด้วยความซื่อสัตย์ ตลอดจนการทำงาน แบบฝึกหัดที่จะเน้นย้ำให้นักเรียนทำด้วยตนเอง ไม่ลอกผู้อื่น และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การให้ใจกับนักเรียน การไวใจ เชื่อใจนักเรียน ด้วยคำกล่าวที่ว่า

“ครูเชื่อเสมอว่านักเรียนทุกคนของครูเป็นคนดี
น่ารัก มีความซื่อสัตย์ เพราะฉะนั้น นักเรียนจะไม่ทำลาย
ความเชื่อใจของครู”

ผู้สนทนากลุ่ม

หมายเลขที่ 4

โรงเรียน B และ C ครูจะสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ที่สอนผ่านการเล่นเกม กล่าวคือ สอนให้นักเรียนรู้จักการยอมรับว่าตนเองแพ้ หรือ ชนะ ด้วยความซื่อสัตย์ ตลอดจนการทำงาน แบบฝึกหัดที่จะเน้นย้ำให้นักเรียนทำด้วยตนเอง ไม่ลอกผู้อื่น และจะปลูกฝังในคาบโฮมรูม ตลอดจนคาบจิตอาสาที่มักจะมีกิจกรรมเชื่อมโยงกับความซื่อสัตย์อยู่เสมอ

ทางด้านโรงเรียน D ครูจะสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ และคาบโฮมรูม โดยยกตัวอย่างบุคคลที่ทำความดี ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข่าว คลิป สถานการณ์ ตัวอย่างต่าง ๆ ที่ครูนำมาให้นักเรียนคิด เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าสิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ และควรพัฒนาปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

ในส่วนของฝ่ายกิจการนักเรียนมีการอบรมรวมนักเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา ในการให้ข้อคิดกับนักเรียนทั้งระดับ และชื่นชมนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์รวมทั้งบันทึกความดีของตนเองไว้ เช่น นักเรียนที่เจอเงินแล้วนำมาคืนเพื่อประกาศตามหาเจ้าของ เพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะทำดีต่อไป ทั้งนี้ฝ่ายกิจการนักเรียนจะเปลี่ยนเนื้อหาในแต่ละสัปดาห์ และรูปแบบการอบรมที่ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ในตอนนั้นด้วย โดยหัวข้อความซื่อสัตย์เป็นเนื้อหาสำคัญที่ฝ่ายกิจการนักเรียนมาอบรมให้นักเรียนอยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งมีการกล่าวชื่นชมนักเรียนที่ทำความดีอยู่เสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น และเป็นกำลังใจให้กับผู้ทำความดี แต่ในด้านการส่งเสริมความซื่อสัตย์สำหรับอาจารย์ยังไม่เด่นชัดเท่าที่ควร โดยจะมีการแทรกอยู่ในการอบรมอาจารย์ใหม่ ที่เป็นเกร็ดเล็ก ๆ ของการปฏิบัติงาน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า นักเรียนทุกระดับชั้นของทั้ง 4 โรงเรียนได้รับการอบรมจากฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า ฝ่ายกิจการนักเรียนมีการอบรมนักเรียนเรื่องความซื่อสัตย์ ผ่านการอบรมรวมหลังเคารพธงชาติ โดยสอนให้นักเรียนนำของที่

พบเจอตามสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน ที่ไม่ใช่ของตนเองมาฝากไว้ที่ห้องกิจการนักเรียน หรือ อาจารย์ประจำชั้น เพื่อตามหาเจ้าของ และไม่ควรรำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเองเด็ดขาด รวมทั้งเมื่อพบนักเรียนที่ทำดีในเรื่องความซื่อสัตย์ เช่น เก็บสิ่งของได้แล้วนำมาให้ฝ่ายกิจการนักเรียนมาประกาศหาเจ้าของ มาประกาศชื่นชมความยินดี และอธิบายถึงความดีที่นักเรียนได้กระทำเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนอื่น ๆ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า ฝ่ายกิจการนักเรียนมีการอบรมเรื่องความซื่อสัตย์หลังเคารพธงชาติโดยการอธิบายว่า หากพบของบุคคลอื่นให้นำมาให้อาจารย์เพื่อตามหาเจ้าของ ห้ามนำของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง รวมทั้งมีการเชิดชูคนที่มีความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ ทราบ ทั้งนี้ ในบางครั้งฝ่ายกิจการนักเรียนมีการเปิดการตูนเรื่อง ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนดูบ้างเป็นครั้งคราว

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า ฝ่ายกิจการนักเรียนมีการอบรมเรื่อง ความซื่อสัตย์หลังเคารพธงชาติ มีการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมธรรมะ และหากนักเรียนมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม จะมีการเรียกอบรมรายบุคคล ตลอดจนเรียกผู้ปกครองมาพบเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และถูกต้องเหมาะสม

ในด้านโครงการส่งเสริมความซื่อสัตย์ของสถานศึกษา ทางผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ประจำชั้นทั้ง 4 แห่ง ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันคือ โรงเรียนมีโครงการส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยมีการจัดอบรมให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นจัดกิจกรรมผ่านโครงการต่าง ๆ คือ ให้นักเรียนลงชื่อเมื่อมีการเก็บของคืนเจ้าของส่งที่ห้องกิจการนักเรียน และให้ผู้ที่มีของมารับสิ่งของด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มีกิจกรรมกิจกรรมการฟังเทศน์ ฟังธรรม กิจกรรมการเลือกตั้งประธานนักเรียน สนับสนุนให้มีกิจกรรมในช่วงเวลาที่จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกชั้นเรียน และให้รางวัลนักเรียนเพื่อเป็นการเสริมแรง โดยในแต่ละโรงเรียนมีรายละเอียดของกิจกรรม ดังนี้

ทางโรงเรียน A จะมีกล่องตั้งไว้สำหรับใส่ของที่คนทำตกหล่นไว้ แยกตามระดับชั้น เมื่อ นักเรียนคนใดเก็บได้ จะได้รับบันทึกความดีที่ตนทำไว้ในระบบบันทึกความดี เมื่อผ่านไปเวลาหนึ่งปีหากของนั้นยังไม่มีเจ้าของมารับคืน แต่มีชื่อติดอยู่ จะมีจิตอาสาของนั้น ๆ มาส่งคืนเจ้าของ

ทางโรงเรียน B จะมีการกล่าวชื่นชมนักเรียนที่ทำความดีทั้งหน้าเสาธง และในห้องเรียน

ทางโรงเรียน C จะมีสมุดบันทึกความดี เพื่อให้ให้นักเรียนได้บันทึกสิ่งที่ดีตลอดปีการศึกษา

ทางโรงเรียน D จะมีการกล่าวชื่นชมนักเรียนที่ทำความดีทั้งหน้าเสาธง และในห้องเรียน ในบางครั้งจะมีการมอบรางวัลเป็นกำลังใจให้กับนักเรียนด้วย

ในด้านของนักเรียน มีการให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น โดยให้รายละเอียดไว้ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมความซื่อสัตย์นักเรียน โดยการกล่าวชื่นชมนักเรียนที่ทำความดีให้กับคนทั้งโรงเรียน หรือ เพื่อนๆ ในห้องทราบ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนทั้งโรงเรียน รวมทั้งมีการอบรมส่งเสริมให้นักเรียนไม่ลักขโมยของของบุคคลอื่น ๆ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยการส่งเสริมให้นักเรียนไม่โกหก ไม่ทุจริต ไม่ลักขโมยของผ่านการสอนอย่างใกล้ชิด โดยอาจารย์ประจำชั้น และฝ่ายกิจการนักเรียน รวมทั้งมีการสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ สอนผ่านการ์ตูน และกิจกรรมที่พินิจ นึกศึกษามาจัดกิจกรรมให้ที่โรงเรียนพร้อมกับการชื่นชม ส่งเสริมนักเรียนที่มีความประพฤติดีให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนคนอื่น ๆ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมความซื่อสัตย์โดยการกล่าวชื่นชม ยินดี นักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อน ๆ เพื่อให้กำลังใจนักเรียนทุกคนในการทำความดี รวมทั้งมีการอบรมไม่ให้นักเรียนนำของของคนอื่นมาเป็นของตนเองเด็ดขาด และมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตั้งประธานนักเรียนเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ในตัวนักเรียนทุกคน

5. ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมความซื่อสัตย์

ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมความซื่อสัตย์ เช่น อบรม และปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนรวมทั้งบันทึกพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนลงในสมุดรายงาน เป็นต้น รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากวัด สถานีดำรง และวิทยากรผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมความซื่อสัตย์ ตลอดจนผู้ปกครองได้นำความซื่อสัตย์ไปปฏิบัติตามพร้อมกับบุตรหลาน

ในด้านของอาจารย์ประจำชั้นส่วนมากจะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการแก้ปัญหา ร่วมกันกับทางโรงเรียน แลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านอาจารย์ประจำชั้นเพื่อปรับพฤติกรรมของเด็กได้ทัน รวดเร็ว รวมทั้งประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมทุกภาคการศึกษา ที่สำคัญคือ ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนเช่นกัน

6. การประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์ และความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนด้วยตนเอง

ในการประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์ และความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนด้วยตนเองมีคะแนน เต็ม 10 คะแนน โดยนักเรียนแต่ละช่วงวัยได้ประเมินตนเองแตกต่างกัน พร้อมบอกเหตุผลไว้ ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า ตนเองมีความซื่อสัตย์อยู่ใน ระดับคะแนน 9 – 10 คะแนน โดยนักเรียนส่วนน้อยที่ประเมินให้คะแนนตนเอง 9 คะแนน เพราะ เคยหยิบของของบุคคลอื่นมาใช้โดยไม่ได้ขออนุญาต ส่วนนักเรียนส่วนมากที่ประเมินให้คะแนนตนเอง 10 คะแนน เพราะ นักเรียนไม่เคยขโมยของ ไม่เคยโกหก ทำความดีสม่ำเสมอ และยึดมั่นในคำสอนมา โดยตลอด

ทั้งนี้ นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ คือ เมื่อพบเจอสิ่งของ หรือ เงินที่ไม่ใช่ของ ตนเองจะนำไปติดตามหาเจ้าของ ไม่ลอกข้อสอบบุคคลอื่น และไม่ขโมยของของบุคคลอื่น

ด้านพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ส่วนมากให้สัมภาษณ์ว่า ตนไม่เคยแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ และนักเรียนส่วนน้อยอธิบายว่าพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่เคยแสดงออกมาคือ 1. พุดโกหก 2. ลอกการบ้านเพื่อน 3. หยิบของของบุคคลอื่นมาใช้โดยไม่ได้ขออนุญาต และ 4. เมื่อพบเจอสิ่งของที่ ตกอยู่ไม่นำไปคืนเจ้าของ แต่นำมาเป็นของตนเอง

หากในกรณีที่นักเรียนพบโทรศัพท์มือถือตกอยู่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า ตนจะนำโทรศัพท์ไปตามหาเจ้าของ หรือ แจ้งอาจารย์ เพราะของชิ้นนั้นไม่ใช่ของของตนเอง และเจ้าของโทรศัพท์มือถือคงรู้สึกเสียตาย และเสียใจที่ของของตนเองหายไป

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า นักเรียนจะประเมินให้คะแนนตนเอง 9 – 10 คะแนน โดยนักเรียนส่วนน้อยที่ประเมินว่าตนเองได้ 10 คะแนน เพราะไม่เคยขโมยของ เมื่อเก็บของได้จะนำส่งคืนเจ้าของ ยึดมั่นในคำสอน ทำความดีมาโดยตลอด ไม่โกหก และไม่ลอกการบ้านเพื่อน ในขณะที่นักเรียนส่วนมากจะประเมินตนเองได้ 9 คะแนน เพราะเคยทำพลาดจากการหยิบของคนอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต แกล้งเพื่อน ขาดความรับผิดชอบ และโกหกผู้อื่น

ทั้งนี้พฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่นักเรียนเคยแสดงออกคือ การไม่ลักขโมยของ การนำของที่พบไปคืนเจ้าของ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และไม่นำความลับไปบอกให้คนอื่นทราบ

ในด้านพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ ส่วนมากที่นักเรียนเคยแสดงมีการพูดโกหก การแกล้งเพื่อน การนำของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง การลอกการบ้าน และรับประทานอาหารโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครอง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่เคยแสดงพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์

หากในกรณีที่นักเรียนพบโทรศัพท์มือถือตกอยู่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) กล่าวว่า หากพบโทรศัพท์มือถือตกอยู่ที่โรงเรียนจะนำไปให้อาจารย์ หรือ ฝ่ายกิจการนักเรียนตามหาเจ้าของ แต่ถ้าหากพบข้างนอกจะนำไปให้เจ้าหน้าที่ช่วยตามหาเจ้าของ เพราะเจ้าของน่าจะเสียตาย และเสียใจที่ทำของหาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า ส่วนมากจะประเมินให้ตนเองมีคะแนนความซื่อสัตย์ 8 – 9 คะแนน เพราะ นักเรียนยังคงมีการโกหก และหลงลืมบ้าง ส่วนน้อยที่จะให้คะแนนเต็ม 10 เพราะ สามารถรักษาความซื่อสัตย์ไว้ได้ และให้คะแนน 5 – 7 คะแนน เพราะขาดความซื่อสัตย์อยู่บ่อยครั้ง

พฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่นักเรียนได้แสดงออกเป็นส่วนมากคือ 1. เมื่อเก็บของ หรือ เงินได้จะนำไปให้อาจารย์ หรือ ฝ่ายกิจการนักเรียนติดตามหาเจ้าของ 2. ไม่พูดโกหก พูดแต่ความจริงกับทุกคน 3. ตั้งใจทำการบ้าน 4. ไม่ลอกข้อสอบ และ 5. ไม่นำความลับไปบอกคนอื่น

ในส่วนของพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่แสดงออกมากที่สุดคือ การโกหกผู้ปกครอง อาจารย์ และเพื่อน เพื่อหวังผลประโยชน์ ลบเหลี่ยมความจริง แก้ปัญหาไม่ถูกวิธี นอกจากนั้นปัญหาที่พบคือ การไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่เคยพูดไว้ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ และไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

หากในกรณีที่นักเรียนพบโทรศัพท์มือถือตกอยู่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) ทุกคน อธิบายว่า ตนจะเก็บแล้วนำไปให้อาจารย์ ฝ่ายกิจการนักเรียน ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือ เจ้าหน้าที่ตามหาเจ้าของ เพราะเจ้าของโทรศัพท์มือถือได้รับความเดือดร้อน และน่าจะเกิดความไม่สบายใจที่หาของหาย

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงคะแนนที่ประเมินตนเองของนักเรียน เหตุผลในการให้คะแนน พฤติกรรม ความซื่อสัตย์ที่แสดงออก และพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่แสดงออกจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น ของนักเรียน	คะแนนที่ ประเมินตนเอง	เหตุผล ในการให้คะแนน	พฤติกรรม ความซื่อสัตย์ ที่แสดงออก	พฤติกรรม ความไม่ ซื่อสัตย์ ที่แสดงออก
ระดับชั้น ป.1 - 2	9 - 10 คะแนน	* นักเรียนส่วนน้อย ที่ประเมินให้ คะแนนตนเอง 9 คะแนน เพราะ เคยหยิบของของ บุคคลอื่นมาใช้โดย ไม่ได้ขออนุญาต * นักเรียนส่วนมาก ที่ประเมินให้ คะแนนตนเอง 10 คะแนน เพราะ นักเรียนไม่เคย ขโมยของ ไม่เคย โกหก ทำความดี สม่ำเสมอ และยึดมั่นในคำ สอนมาโดยตลอด	1. เมื่อพบเจอ สิ่งของ หรือ เงิน ที่ไม่ใช่ของตนเอง จะนำไปติดตาม หาเจ้าของ 2. ไม่ลอกข้อสอบ บุคคลอื่น 3. ไม่ขโมยของ ของบุคคลอื่น	1. พุดโกหก 2. ลอก การบ้าน 3. หยิบของ ของบุคคลอื่น มาโดยไม่ได้รับ อนุญาต 4. เมื่อพบเจอ สิ่งของที่ตกอยู่ ไม่นำไปคืน เจ้าของ แต่ นำมาเป็นของ ตนเอง

ระดับชั้น ของนักเรียน	คะแนนที่ ประเมินตนเอง	เหตุผล ในการให้คะแนน	พฤติกรรม ความซื่อสัตย์ ที่แสดงออก	พฤติกรรม ความไม่ ซื่อสัตย์ ที่แสดงออก
ระดับชั้น ป.3 - 4	9 - 10 คะแนน	<p>* นักเรียนส่วนน้อย ที่ประเมินว่าตนเอง ได้ 10 คะแนน เพราะ ไม่เคยขโมย ของ เมื่อเก็บของ ได้จะนำส่งคืน เจ้าของ ยึดมั่นใน คำสอน ทำความดี มาโดยตลอด ไม่ โกหก และไม่ลอก การบ้านเพื่อน</p> <p>* นักเรียนส่วนมาก จะประเมินตนเอง ได้ 9 คะแนน เพราะเคยทำพลาด จากการหยิบของ คนอื่นมาใช้โดย ไม่ได้รับอนุญาต แกล้งเพื่อน ขาด ความรับผิดชอบ และโกหกผู้อื่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การไม่ลักขโมย ของ 2. การนำของที่ พบไปคืนเจ้าของ 3. ไม่ลอก การบ้านเพื่อน 4. ทำตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย 5. ไม่นำความลับ ไปบอกให้คนอื่น ทราบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การโกหก ผู้ปกครอง อาจารย์ และ เพื่อน เพื่อหวัง ผลประโยชน์ 2. หลบเลี่ยง ความจริง 3. การไม่รักษา คำมั่นสัญญาที่ เคยพูดไว้ 4. ไม่ปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ 5. ไม่ปฏิบัติ ตามหน้าที่ที่ ได้รับ มอบหมาย

ระดับชั้น ของนักเรียน	คะแนนที่ ประเมินตนเอง	เหตุผล ในการให้คะแนน	พฤติกรรม ความซื่อสัตย์ ที่แสดงออก	พฤติกรรม ความไม่ ซื่อสัตย์ ที่แสดงออก
ระดับชั้น ป.5 - 6	5 - 10 คะแนน	* ส่วนมากจะ ประเมินให้ตนเอง มีคะแนน 8 - 9 คะแนน เพราะ นักเรียนยังคงมี การโกหก และ หลงลืมบ้าง * ส่วนน้อยที่จะให้ คะแนนเต็ม 10 เพราะ สามารถ รักษาความ ซื่อสัตย์ไว้ได้ * ให้คะแนน 5 - 7 คะแนน เพราะขาดความ ซื่อสัตย์อยู่ บ่อยครั้ง	1. เมื่อเก็บของ หรือ เงินได้จะ นำไปให้อาจารย์ หรือ ฝ่ายกิจการ นักเรียนติดตาม หาเจ้าของ 2. ไม่พูดโกหก พูดแต่ความจริง กับทุกคน 3. ตั้งใจทำ การบ้าน 4. ไม่ลอก ข้อสอบ 5. ไม่นำความลับ ไปบอกคนอื่น	1. การโกหก ผู้ปกครอง อาจารย์ และ เพื่อน เพื่อหวัง ผลประโยชน์ 2. ลบเลี้ยว ความจริง 3. การไม่รักษา คำมั่นสัญญาที่ เคยพูดไว้ 4. ไม่ปฏิบัติ ตาม กฎระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ 5. ไม่ปฏิบัติ ตามหน้าที่ ที่ได้รับ มอบหมาย

ตารางที่ 4.15 แสดงคะแนนที่ประเมินตนเอง เหตุผลในการให้คะแนน พฤติกรรม
ความซื่อสัตย์ที่แสดงออก และพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่แสดงออกจำแนกตามระดับชั้น

7. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนที่พบในสถานศึกษา มาตรการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ และการแก้ไขปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียน

ลำดับที่	ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษา	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1	พูดเท็จ ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ และไม่เป็นความจริง	81	94.19
2	ไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นอย่างเคร่งครัด	74	86.05
3	ปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ละอาย และไม่เกรงกลัวต่อความผิด	50	58.14
4	ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	23	26.74
5	แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น	17	19.77
6	ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ	6	6.98
7	อื่น ๆ เช่น ลอกการบ้าน - ข้อสอบ กล่าวโทษบุคคลอื่น และไม่เกรงกลัวความผิด	3	3.49

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละ ของปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.16 แสดงคำตอบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษาจากอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นจำนวน 86 คน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 94.19 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ พูดเท็จ ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ และไม่เป็นความจริง อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 86.05 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ ไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นอย่างเคร่งครัด อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น ร้อยละ 58.14 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ ปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ละอาย และไม่เกรงกลัวต่อความผิด อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น ร้อยละ 26.74 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น ร้อยละ 19.77 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น ร้อยละ 6.98 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้น ร้อยละ 3.49 พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ ลอกการบ้าน - ข้อสอบ กล่าวโทษบุคคลอื่น และไม่เกรงกลัวความผิด

ทางสถานศึกษาพบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และ 2. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อส่วนรวม ซึ่งปัญหาที่พบเรียงตามความถี่ของปัญหาที่อาจารย์ประจำชั้นพบทั้ง 4 โรงเรียน จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ตารางปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง	ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น
1. พุดเท็จ และให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ 2. การปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ละอาย และไม่เกรงกลัวต่อความผิด 3. ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ 4. ทำโดยไม่รู้ว่าสิ่งนั้นไม่ซื่อสัตย์	1. ไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นอย่างเคร่งครัด 2. ถู้อาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

ตารางที่ 4.17 แสดงปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

ทางด้านอาจารย์ประจำชั้นได้อธิบายในการสนทนากลุ่มซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของผู้บริหารว่า โดยปกติส่วนมากจะไม่พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ แต่เมื่อเกิดปัญหาขึ้น อาจารย์แต่ละท่านจะมีวิธีการจัดการปัญหาที่คล้ายคลึงกัน โดยปัญหาที่พบ และวิธีการแก้ไขปัญหามารถจัดเรียงได้ตามปัญหาที่พบจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางปัญหาเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียน และวิธีการแก้ไขปัญหา

อันดับที่	ปัญหาเรื่องความไม่ซื่อสัตย์	วิธีการแก้ไขปัญหา
1	พูดเท็จ	1. การพูดคุย เพื่อให้นักเรียนเล่าถึงเหตุการณ์ และวิเคราะห์ถึงปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ปัญหา สังเกตพฤติกรรมและแจ้ง ให้ผู้ปกครองทราบ
2	ไม่รักษาคำพูดต่อผู้อื่น	2. เล่าเรื่องจริงจากข่าว พุทธประวัติ และจากประสบการณ์ตรงเพื่อถ่ายทอดถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากความไม่ซื่อสัตย์
3	ปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ละอาย และไม่เกรงกลัวต่อความผิด	3. อบรม ตักเตือน ชี้แนะด้วยเหตุผล และยกตัวอย่างผลของการกระทำนั้น ๆ เพื่อจะได้ไม่ปฏิบัติเช่นนั้นอีก
4	ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	4. พูดคุยกับนักเรียนด้วยเหตุผลแล้วแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ พร้อมกับสังเกตพฤติกรรม และให้ผลตอบกลับผู้ปกครอง
5	แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น	5. ชมเชยนักเรียนที่กระทำในสิ่งที่เหมาะสมโดยกล่าวยกย่อง ประกาศเชิดชูเป็นแบบอย่างในสื่อต่าง ๆ
6	ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ	ตลอดจนประกาศคุณงามความดีหน้าเสาธง มีการมอบประกาศนียบัตร หรือโล่ ให้กับนักเรียนที่ได้รับการยกย่อง

ตารางที่ 4.18 แสดงปัญหาเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ และวิธีการแก้ไขปัญหา

ทั้งนี้ จากการสนทนากลุ่มอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียน A B C และ D พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลปัญหาเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนที่อาจารย์ได้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบของนักเรียนโรงเรียน A B C และ D เป็นส่วนมากคือ การไม่พูดความจริงในเรื่องต่าง ๆ 4 เรื่อง คือ 1. การไม่นำอุปกรณ์ต่าง ๆ มาโรงเรียน เช่น บอกว่านำมา แต่เมื่อ

ตรวจสอบในกระเป๋าพบว่าไม่ได้นำมา ซึ่งที่นักเรียนทำลงไปเพราะกลัวถูกลงโทษ จึงได้อธิบายถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ และปัญหาที่จะตามมาหลังจากการโกหกให้นักเรียนเข้าใจ พร้อมทั้งได้เน้นย้ำกับนักเรียนทุกคนเสมอถึง การพูดความจริง 2. การอยากชนะในการเล่นเกมน จึงพูดว่าตนทำได้ และโกงด้วยวิธีต่าง ๆ จึงได้ตักเตือน รวมทั้งกลับมาตั้งกติกาในการเล่นเกมนใหม่คือ หากนักเรียนคนใดไม่ซื่อสัตย์ ฝ่ายนั้นจะต้องยกคะแนนให้ฝ่ายตรงข้าม 2 เท่า หรือ ตามที่ตกลงในชั้นเรียน 3. เมื่อไม่ได้ทำการบ้าน แต่บอกว่าลืมนำมา ซึ่งเมื่อค้นกระเป๋าจึงรู้ความจริง ทั้งนี้ได้เรียกอบรมนักเรียนเป็นการส่วนตัว และหากนักเรียนไม่มีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น จะเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา และ 4. การไม่ยอมรับผิดในการกระทำที่ตนได้ทำลงไป เพราะกลัวถูกลงโทษ จึงได้อธิบายถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ และปัญหาที่จะตามมาหลังจากการโกหกให้นักเรียนเข้าใจ พร้อมทั้งได้เน้นย้ำกับนักเรียนทุกคนเสมอถึง การพูดความจริง

ปัญหาที่บรรองลงมาของนักเรียนโรงเรียน A B C และ D คือ การลอกการบ้านเพื่อน การขโมยของเพื่อน และหยิบของของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งได้แก้ปัญหานี้โดยการร่วมมือกับผู้ปกครองในการให้การอบรมนักเรียน สร้างความตระหนักให้กับนักเรียนถึงเห็นถึงโทษ ผลเสียที่เกิดขึ้นตามมา รวมทั้งให้นักเรียนเขียนชื่อบนสิ่งของทุกอย่างเพื่อความชัดเจนในการบ่งบอกความเป็นเจ้าของ และรักษาทรัพย์สินของตนเองให้ดีที่สุด นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สุดคือ การรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน สร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน และไม่มีท่าทีในการที่จะตำหนิ ลงโทษ โกรธ แต่ควรเป็นการสั่งสอน เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น

จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) นักเรียนอธิบายว่านักเรียนเคยพบปัญหาเรื่องความไม่ซื่อสัตย์คือ มีการหยิบของของเพื่อนไปโดยไม่ได้รับอนุญาต การที่ตนเอง และเพื่อนพูดโกหกอาจารย์ ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ เพราะกลัวโดนตำหนิ กลัวความผิด กลัวเพื่อนโกรธ ซึ่งนักเรียนแก้ปัญหาได้ในภายหลังคือพูดความจริง เนื่องจากนักเรียนได้รับคำแนะนำจาก ผู้ปกครอง และอาจารย์ที่ชี้แนะให้เห็นถึงผลเสียที่เกิดขึ้นตามมา รวมทั้งชี้ให้เห็นโทษของความไม่ซื่อสัตย์ และมีการสื่อสารระหว่างอาจารย์ และผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบมากที่สุดคือ การพูดโกหก หรือ ไม่พูดความจริง เพราะกลัวถูกต่อว่า จึงแก้ปัญหาโดยการรวบรวมความกล้าในการพูดความจริงภายหลัง โดยมีอาจารย์ซื้อบรมแนะแนวทางที่ถูกต้องให้สม่ำเสมอ ปัญหา

ที่พบรองลงมาคือ การพบเห็นเพื่อนเก็บของที่ตกอยู่มาเป็นของตนเอง วิธีแก้ปัญหาคือ แจ้งให้อาจารย์ทราบ หลังจากนั้นอาจารย์จะให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนเพื่อนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ปัญหาอื่น ๆ ที่พบคือ การลอกการบ้านเพื่อน ซึ่งมีวิธีแก้ไขคือ ควรให้เพื่อนสอนให้เข้าใจ และปัญหาสุดท้ายคือ การนำขนมไปรับประทานในห้องเรียน โดยมีวิธีแก้ปัญหาคือ ไม่ซื้อขนมก่อนเข้าเรียน และให้อาจารย์ อบรมสั่งสอนเพื่อย้ำเตือนตนเองอีกครั้ง

ในส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบมากที่สุดคือ การพูดโกหกต่อผู้ปกครอง อาจารย์ และเพื่อนเพื่อให้ตนได้ผลประโยชน์ โดยได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์คือ การอบรมสั่งสอนอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ ปัญหารองลงมาคือ การไม่รักษาสัญญาตามที่ตนได้ตั้งใจไว้ การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กติกาต่าง ๆ การไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมาย และการไม่มีใจแน่วแน่ในการทำความดี โดยอาจารย์ได้ให้การช่วยเหลือคือ การตักเตือน การชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสมให้กับนักเรียน รวมทั้งให้โอกาสนักเรียนในการปรับปรุงตัว และมีการร่วมมือกันแก้ปัญหาระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ในด้านการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสถานศึกษามีข้อมูล ดังตารางนี้

ลำดับที่	การป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสถานศึกษา	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1	การปลูกฝัง สร้างความตระหนักเรื่องความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน	84	97.67
2	การออกกฎระเบียบโรงเรียน	79	91.87
3	มีมาตรการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดในเรื่องความซื่อสัตย์	66	76.74

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนค่าความถี่ และร้อยละ ของปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.19 แสดงค่าตอบการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสถานศึกษาจากอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นจำนวน 86 คน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 97.67 มีการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสถานศึกษา โดย การปลูกฝัง สร้างความตระหนักเรื่องความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 91.87 มีการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสถานศึกษาโดย การออกกฎระเบียบโรงเรียน อาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นร้อยละ 76.74 มีการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสถานศึกษาโดย มีมาตรการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดในเรื่องความซื่อสัตย์

ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ทั้ง 4 โรงเรียน มีการป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียน คือ การออกกฎระเบียบโรงเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ การอธิบายให้เข้าใจ สร้างความรู้ ความตระหนักให้กับผู้เรียน ผ่านกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมแนะแนว การปลูกฝัง สร้างความตระหนักเรื่องความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนในการสนทนายามเช้าเป็นประจำสม่ำเสมอ รวมทั้งไม่สนับสนุนให้นักเรียนใช้ของที่มีราคาแพง และมีมาตรการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดในเรื่องความซื่อสัตย์

ในด้านของการแก้ไขปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการ คือ อบรม ตักเตือนนักเรียนให้เห็นถึงโทษที่ไม่ซื่อสัตย์ ชมเชยนักเรียนในกรณีที่นักเรียนมีการกระทำในสิ่งที่เหมาะสมโดย กล่าวยกย่อง ประกาศเชิดชูนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์เป็นแบบอย่างในสื่อต่าง ๆ ตลอดจนประกาศคุณงามความดีหน้าเสาธง มีการมอบประกาศนียบัตร หรือโล่ ให้กับนักเรียนที่ได้รับการยกย่องเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งติดตามผลพฤติกรรมนักเรียน แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ และเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนร่วมกัน

ในด้านของอาจารย์ประจำชั้นทั้ง 4 แห่ง มีแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียน คือ มีการกล่าวตักเตือนด้วยวาจาที่สุภาพ และเป็นมิตรกับนักเรียนในเบื้องต้น พร้อมกับอบรมสั่งสอนชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นรายกรณี หากยังมีพฤติกรรมเหล่านี้อยู่ หรือ เป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างรุนแรง จะมีการคาดโทษ หรือลงบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน ที่ฝ่ายกิจการนักเรียน แล้วเรียกพบผู้ปกครอง ทั้งนี้ทางโรงเรียนจะมีฝ่ายแนะแนวที่สามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครองด้วย

นอกจากนี้ทางสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง จะมีการประกาศชื่นชมนักเรียนหน้าเสาธงเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งเป็นขวัญกำลังใจให้กับนักเรียนที่ทำความดี และบันทึกชื่อผู้ทำความดีลงระบบของโรงเรียน นอกจากนี้บางโรงเรียนจะมีของรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ มีการมอบใบประกาศนียบัตรให้กับนักเรียน และติดป้ายประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียนด้วย ตลอดจนประกาศชื่นชมในช่องทางต่าง ๆ อาทิ ประกาศหน้าเสาธง ในสมุดบันทึกความดี เฟสบุ๊ค เว็บไซต์

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ดังตารางนี้

ตารางปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนที่พบในสถานศึกษา การแก้ไขปัญหา และการป้องกันความไม่ซื่อสัตย์

ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษา	การแก้ไขปัญหาความไม่ซื่อสัตย์	การป้องกันความไม่ซื่อสัตย์
<ol style="list-style-type: none"> 1. พุดเท็จ 2. ไม่รักษาคำพูดต่อผู้อื่น 3. ปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ละเอียดและไม่เกรงกลัวต่อความผิด 4. ถู้อาของบุคคลอื่น หรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 5. แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น 6. ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพุดคุย เพื่อให้นักเรียนเล่าถึงเหตุการณ์ และวิเคราะห์ถึงปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ปัญหา สังเกตพฤติกรรม และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ 2. เล่าเรื่องจริงจากข่าว พุทธประวัติ และจากประสบการณ์ตรง เพื่อถ่ายทอดถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากความไม่ซื่อสัตย์ 3. อบรม ตักเตือน ชี้แนะด้วยเหตุผล และยกตัวอย่างผลของการกระทำนั้น ๆ เพื่อจะได้ไม่ปฏิบัติเช่นนั้นอีก 4. พุดคุยกับนักเรียนด้วยเหตุผล แล้วแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ พร้อมกับสังเกตพฤติกรรม และให้ผลตอบกลับแก่ผู้ปกครอง 5. ชมเชยนักเรียนที่กระทำในสิ่งที่เหมาะสมโดย กล่าวยกย่องประกาศเชิดชู เป็นแบบอย่างในสื่อต่าง ๆ ตลอดจนประกาศคุณงามความดีหน้าเสาธง มีการมอบประกาศนียบัตร หรือโล่ ให้กับนักเรียนที่ได้รับ การยกย่อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การออกกฎระเบียบโรงเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ 2. การอธิบายให้เข้าใจ สร้างความรู้ ความตระหนักให้กับผู้เรียน ผ่านกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมแนะแนว 3. การปลูกฝัง สร้างความตระหนักเรื่องความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนในการสนทนายามเช้าเป็นประจำสม่ำเสมอ 4. ไม่สนับสนุนให้นักเรียนใช้ของที่มีราคาแพง 5. มีมาตรการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดในเรื่องความซื่อสัตย์

ตารางที่ 4.20 แสดงปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนที่พบในสถานศึกษา การแก้ไขปัญหา และการป้องกันความไม่ซื่อสัตย์

8. การเปลี่ยนแปลงด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน เมื่อได้รับการปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยครู และตามนโยบายของโรงเรียน

จากการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของโรงเรียน A B C และ D พบว่า โดยองค์รวมนักเรียนทั้ง 4 โรงเรียน ส่วนใหญ่จะมีความซื่อสัตย์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยนักเรียนจะพูดความจริง สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ดี สม่ำเสมอ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าหากพบของ หรือ เงิน ที่ไม่ใช่ของตนหล่นอยู่ ควรนำไปให้อาจารย์ติดตามหาเจ้าของ โดยไม่นำของเหล่านั้นมาเป็นของตนเอง ส่วนนักเรียนที่มีปัญหาในเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ เมื่อได้รับการอบรม ชี้แนะจากอาจารย์ และผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด นักเรียนส่วนมากสามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้นตามลำดับ กล่าวปรึกษาสารภาพความจริงกับอาจารย์มากขึ้น มีความพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุงตัวให้เป็นคนดีในขณะเดียวกัน เพื่อน ๆ ของนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการตักเตือน ให้กำลังใจ และชี้แนะอย่างใกล้ชิด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านได้เสนอข้อคิดเห็น คือ คุณธรรมความซื่อสัตย์มีความสำคัญที่ควรปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่จะต้องประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ความซื่อสัตย์จึงเป็นคุณธรรมที่ครูควรสร้าง ปลูกฝังเด็กให้มีจิตสำนึกตั้งแต่ระดับเล็ก ๆ อย่างสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้าน ควบคู่ไปกับที่โรงเรียน และควรต้องเริ่มจากที่บ้านสู่โรงเรียน ต่อด้วยสังคม สู่ประเทศชาติ

ในบางครั้งความซื่อสัตย์เป็นนามธรรม และบางครั้งเป็นรูปธรรม ในสถานการณ์ที่เป็นนามธรรมจะค่อนข้างพิสูจน์ยาก จึงต้องใช้ความน่าเชื่อถือ และเวลาในการพิสูจน์ ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่ซื่อสัตย์คือ ถ้าผู้เรียนพอใจในสถานะและสิ่งที่ตนมีอยู่ เขาจะไม่เบียดเบียน หรือ กระทำการใดที่เป็นความผิดต่อผู้อื่น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามความเห็นของผู้บริหารครู และนักเรียน และเพื่อศึกษาวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ทำโดยการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักเรียน อาจารย์ประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 4 โรงเรียน ผ่านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีทัศนคติด้านพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์โดยแบ่งตามระดับชั้น 3 ช่วง คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 หรือ วัยเด็กตอนกลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 หรือ วัยเด็กตอนปลาย และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 หรือ วัยรุ่นตอนต้น

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 หรือ วัยเด็กตอนกลาง อธิบายว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การพูดความจริง ไม่พูดปด ไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ทั้งเงิน และสิ่งของรวมทั้งถ้อยคำรับในการกระทำของตนถึงแม้ว่าการกระทำนั้นจะผิดก็ตาม ทั้งนี้พฤติกรรม และการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ในความคิดของนักเรียนวัยเด็กตอนกลาง ประกอบไปด้วย การไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งหากเมื่อตนพบของหล่น ให้นำไปให้อาจารย์ หรือ ผู้เกี่ยวข้องตามหาเจ้าของ รวมทั้งควรพูดความจริง และไม่กล่าวข้อมูลเท็จ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 หรือ วัยเด็กตอนปลาย อธิบายว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การเป็นคนดี มีความประพฤติดี ไม่กล่าวเท็จ ไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ไม่ลักขโมย ลักทรัพย์ของบุคคลอื่น ไม่คดโกง มีความจริงใจให้กับบุคคลอื่น ถ้อยคำรับผิดในการกระทำของตนเอง รวมทั้งไม่ผิดสัญญา และไม่พูดจาให้ร้ายบุคคลอื่น ทั้งนี้พฤติกรรม และการกระทำที่

แสดงถึงความซื่อสัตย์ในความคิดของนักเรียนวัยเด็กตอนปลาย ประกอบไปด้วย การไม่โกหก ไม่ลักขโมยของผู้อื่น รักษาสัญญาในคำพูดของตนเอง ไม่นำของ หรือ เงิน ของบุคคลอื่นที่พบเจอมาเป็นของตนเอง กล้ารับผิดชอบเมื่อตนทำผิด ไม่พูดจาให้ร้ายต่อบุคคลอื่น หรือ ทำให้บุคคลอื่นเสื่อมเสีย รวมทั้งไม่นำความลับไปบอกคนอื่น ทำการบ้านให้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และส่งงานให้ตรงเวลาสม่ำเสมอ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 หรือ วัยรุ่นตอนต้น อธิบายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การพูดความจริง ไม่กล่าวเท็จ การรักษาคำพูดโดยสามารถทำตามสิ่งที่ตนเองตั้งใจไว้ มีการกระทำที่ตรงไปตรงมา ยึดมั่นในความถูกต้องเป็นสำคัญ ไม่ลักขโมยของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ไม่คดโกงมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่คิดทำร้ายผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา และใจ สามารถเชื่อใจได้ รวมทั้งมีความจงรักภักดี ไม่คิดทรยศต่อผู้มีพระคุณ ทั้งนี้พฤติกรรม และการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ในความคิดของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ประกอบไปด้วย การยึดมั่นในความจริง ไม่พูดโกหกผู้อื่น กล่าวแต่สิ่งที่เป็นจริง ไม่ลอกข้อสอบ และการบ้าน ไม่นำสิ่งของ หรือ เงินของ บุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ไม่คดโกง สามารถรักษาสัญญาที่ไว้ให้กับผู้อื่นได้อย่างเคร่งครัด ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ ปฏิบัติตัวเป็นคนดีทั้งต่อหน้า และลับหลัง ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และช่วยเหลือบุคคลอื่นในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม

ในด้านมุมมองของอาจารย์ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำชั้นนั้น มีทัศนคติด้านพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ โดยอธิบายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การไม่คดโกง ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง การกระทำที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ยึดเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมากล่าวอ้างเป็นของตน การไม่กล่าวเท็จ เคร่งครัดต่อการกล่าวความจริง ไม่คิดแสวงหาผลประโยชน์ด้วยการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือขัดแย้งกับคุณธรรม และศีลธรรมของสังคม

ถึงแม้ว่าทางสถานศึกษาทั้ง 4 แห่งไม่มีหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์โดยเฉพาะ แต่ทางสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริม และปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ นักเรียน ส่งเสริมอาจารย์ให้สอน เสริมสร้างนักเรียนให้เกิดความตระหนัก และเข้าใจถึงความซื่อสัตย์ ตลอดจนจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการนิมนต์พระจากวัดต่าง ๆ มาเทศน์ให้ข้อคิดกับนักเรียน มีการอบรมจากหน่วยงาน หรือ องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน และมีการประกาศชื่นชมยินดีหน้าเสาธง เมื่อพบนักเรียนทำความดีด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อฝึกให้นักเรียนรักในการทำ ความดี มีความซื่อสัตย์ รวมทั้งทางสถานศึกษาซึ่งนำโดยผู้อำนวยการโรงเรียนได้กระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์

ทุกคน ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ปลุกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับบุคลากร ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนผ่านรายวิชาต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ผ่านกฎระเบียบข้อปฏิบัติของโรงเรียน ผ่านการประเมินงาน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปรัชญาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงวัยที่เหมาะสมของผู้เรียน ตลอดจนมีคณะกรรมการนักเรียนจะบันทึกข้อมูลการทำงานดีไว้เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาส่งเสริมความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ตลอดจนให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมได้

ด้านการปลุกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน อาจารย์ประจำชั้นมีการปลุกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน คือ สอนความซื่อสัตย์ผ่านการโฮมรูม ยกย่อง ชื่นชม นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์ ยกตัวอย่างบุคคลภายนอกที่มีความซื่อสัตย์ที่รู้จักกันในสังคม เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน ปลุกฝังความซื่อสัตย์ผ่านการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ มอบหมายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ หรือ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนระดมความคิดเห็นต่อสถานการณ์ ประเด็น หรือ ข่าว และให้นักเรียนได้ปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง หรือ เหตุการณ์สมมติ

ในส่วนของนักเรียน นักเรียนได้รับการปลุกฝัง และส่งเสริมความซื่อสัตย์จากอาจารย์ประจำชั้น โดยมีรายละเอียดที่จำแนกตามระดับชั้น ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า ส่วนมากอาจารย์ประจำชั้นมีวิธีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์ในคาบโฮมรูมโดยการอธิบายให้นักเรียนฟังว่า หากนักเรียนพบเจอสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองให้นำมาให้อาจารย์ตามหาเจ้าของ ไม่นำสิ่งของเหล่านั้นไปเป็นของตนเอง รวมทั้งต้องพูดความจริงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อทำผิดพลาด ต้องยอมรับในการกระทำของตน และให้ทำความดี ไม่คดโกงผู้อื่น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า อาจารย์ประจำชั้นมีวิธีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์เป็นประจำอยู่เสมอ โดยการอบรมสั่งสอน ชี้แนะให้นักเรียนทำความดีไม่นำของของบุคคลอื่นมาเป็นของของตนเองโดยเด็ดขาด รวมทั้งไม่คดโกงผู้อื่น และบางครั้งจะมีการสอดแทรกในรายวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย พระพุทธศาสนา และหน้าที่พลเมืองเป็นส่วนมาก

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า อาจารย์ประจำชั้นมีวิธีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์โดยการสอนในคาบโฮมรูมหลังเคารพธงชาติเป็นประจำ เสมอ มีการสอดแทรกในรายวิชา ต่าง ๆ ผ่านเรื่องราว เรื่องสั้นที่พบเจอในบทเรียน ตลอดจนสอนนักเรียนก่อน

กลับบ้าน และเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ดี และไม่ดีขึ้นในห้อง อาจารย์จะอธิบาย ชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาด ข้อความดีต่าง ๆ ที่ควร และไม่ควรปฏิบัติ

จากการสอนของอาจารย์ในช่วงต้น นักเรียนมีมุมมองในเรื่องการสอน และความคาดหวังในการสอนเรื่องความซื่อสัตย์ของอาจารย์จำแนกตามช่วงชั้น ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า อยากให้อาจารย์สอนเรื่องความซื่อสัตย์ผ่านรูปแบบการเล่านิทาน การแสดงละคร และมีการยกตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินไปกับการเรียนการสอนด้วย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า ส่วนมากนักเรียนอยากให้มีการสอนในรูปแบบนิทาน การแสดงละคร เพื่อความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งอยากให้มีการยกตัวอย่าง และสร้างสถานการณ์จำลองที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้อยากให้อาจารย์สอนเรื่องความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจที่คงทน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า อยากให้อาจารย์สอนเรื่องความซื่อสัตย์ โดยการยกตัวอย่างที่เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเชื่อมโยงความซื่อสัตย์สู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันผ่านเรื่องเล่า การแสดงบทบาทสมมุติ ข่าว สถานการณ์ เกม คลิปต่าง ๆ นอกจากนี้คำพูดของอาจารย์สามารถเป็นการกระตุ้น และกำลังใจให้นักเรียนทำความดีตลอดจนคิดต่อยอดสร้างสรรค์ในเรื่องต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

ในด้านความสำคัญของการปลูกฝังความซื่อสัตย์ผ่านรายวิชา การอบรมรวม และกิจกรรมเสริมของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ประจำชั้นให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ โดยมีการการอบรมรวมของระดับชั้นผ่านกิจกรรมโครงการธรรมะ ตลอดจนส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้เป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะที่นักเรียนในโรงเรียนต้องมี มีการให้ความรู้ในชั่วโมงโฮมรูม เน้นย้ำผ่านการเรียนการสอนทุกรายวิชาแบบบูรณาการ สร้างความตระหนักให้กับนักเรียนผ่านการยกสถานการณ์ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยที่แต่ละโรงเรียนจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา ครู และนักเรียน แต่ทุกโรงเรียนยังคงเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของนักเรียน ตลอดจนให้นักเรียนร่วมลงมือปฏิบัติ

ขณะเดียวกันทางฝ่ายกิจการนักเรียนมีการอบรมเรื่อง ความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนพร้อมยกตัวอย่าง และประกาศหน้าเสาธงให้กับนักเรียนเป็นประจำ ซึ่งหากนักเรียนทำผิดจะมีการเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอีกทั้ง มีการจัดโครงการเสริมสร้าง

คุณลักษณะ จิตอาสา และค่านิยมหลักของคนไทย ทั้งนี้หากนักเรียนมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม จะมีการเรียกอบรมรายบุคคล ตลอดจนเรียกผู้ปกครองมาพบเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และถูกต้องเหมาะสม

ทางผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ประจำชั้นทั้ง 4 แห่ง ได้ให้ข้อมูลกิจกรรม และโครงการส่งเสริมความซื่อสัตย์ของสถานศึกษา คือ โรงเรียนมีโครงการส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยมีการจัดอบรมผ่านกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการฟังเทศน์ ฟังธรรม กิจกรรมการเลือกตั้งประธานนักเรียน สนับสนุนให้มีกิจกรรมในช่วงที่จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมนอก ชั้นเรียน และให้รางวัลนักเรียนเพื่อเป็นการเสริมแรง โดยในแต่ละโรงเรียนมีรายละเอียดของกิจกรรมที่แตกต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน

ทั้งนี้ นักเรียน 6 ระดับชั้น ได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์จากทางโรงเรียนในรูปแบบการสอนทางตรง และทางอ้อม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) ได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยการกล่าวชื่นชมนักเรียนที่ทำความดีให้กับคนทั้งโรงเรียน หรือ เพื่อนๆ ในห้องทราบ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนทั้งโรงเรียน รวมทั้งมีการอบรมส่งเสริมให้นักเรียนไม่ลักขโมยของของบุคคลอื่น ๆ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมความซื่อสัตย์ โดยการส่งเสริมให้นักเรียนไม่โกหก ไม่ทุจริต ไม่ลักขโมยของผ่านการสอนอย่างใกล้ชิด โดยอาจารย์ประจำชั้น และฝ่ายกิจการนักเรียน รวมทั้งมีการสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ สอนผ่านการ์ตูน และกิจกรรมที่พินิจิต นักศึกษามาจัดกิจกรรมให้ที่โรงเรียนพร้อมกับการชื่นชม ส่งเสริมนักเรียนที่มีความประพฤติดีให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนคน อื่น ๆ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมความซื่อสัตย์โดยการกล่าวชื่นชม ยินดี นักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อน ๆ เพื่อให้กำลังใจนักเรียนทุกคนในการทำความดี รวมทั้งมีการอบรมไม่ให้นักเรียนนำของคนอื่นมาเป็นของตนเอง เต็ดขาด และมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตั้งประธานนักเรียนเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ในตัวนักเรียนทุกคน

ในการสอน หรือ การจัดกิจกรรมเรื่องความซื่อสัตย์ ทางผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมความซื่อสัตย์โดยทำงานควบคู่ไปกับอาจารย์ประจำชั้น และโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาพัฒนานักเรียนด้วยความรวดเร็ว รวมทั้งได้รับความร่วมมือจาก วัด สถานี

ตำรวจ และวิทยากรผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมความซื่อสัตย์ ตลอดจนผู้ปกครองได้นำความซื่อสัตย์ไปปฏิบัติตามพร้อมกับบุตรหลาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนเช่นกัน

เมื่อนักเรียนประเมินคะแนนเต็ม 10 ของพฤติกรรมความซื่อสัตย์ และความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนด้วยตนเองพบว่านักเรียนแต่ละช่วงวัยได้ประเมินตนเองแตกต่างกัน โดยคะแนนความซื่อสัตย์จะลดน้อยลงตามช่วงชั้น คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อธิบายว่า ตนเองมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับ 9 – 10 คะแนน โดยนักเรียนส่วนน้อยที่ประเมินให้คะแนนตนเอง 9 คะแนน เพราะ เคยหยิบของของบุคคลอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนนักเรียนส่วนมากที่ประเมินให้คะแนนตนเอง 10 คะแนน เพราะ นักเรียนไม่เคยขโมยของ ไม่เคยโกหก ทำความดีสม่ำเสมอ และยึดมั่นในคำสอนมาโดยตลอด

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า นักเรียนจะประเมินให้คะแนนตนเอง 9 – 10 คะแนน โดยนักเรียนส่วนน้อยที่ประเมินว่าตนเองได้ 10 คะแนน เพราะ ไม่เคยขโมยของ เมื่อเก็บของได้จะนำส่งคืนเจ้าของ ยึดมั่นในคำสอน ทำความดีมาโดยตลอด ไม่โกหก และไม่ลอกการบ้านเพื่อน ในขณะที่นักเรียนส่วนมากจะประเมินตนเองได้ 9 คะแนน เพราะเคยทำพลาดจากการหยิบของของคนอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต แก๊งเพื่อน ขาดความรับผิดชอบ และโกหกผู้อื่น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า ส่วนมากจะประเมินให้ตนเองมีคะแนนความซื่อสัตย์ 8 – 9 คะแนน เพราะ นักเรียนยังคงมีการโกหก และหลงลืมบ้าง ส่วนน้อยที่จะให้คะแนนเต็ม 10 เพราะ สามารถรักษาความซื่อสัตย์ไว้ได้ และให้คะแนน 5 – 7 คะแนน เพราะขาดความซื่อสัตย์อยู่บ่อยครั้ง

พฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) แสดงออกเป็นประจำ คือ เมื่อพบเจอสิ่งของ หรือ เงินที่ไม่ใช่ของตนเองจะนำไปติดตามหาเจ้าของ ไม่ลอกข้อสอบบุคคลอื่น และไม่ขโมยของของบุคคลอื่น ส่วนด้านพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ส่วนมากให้สัมภาษณ์ว่าตนไม่เคยแสดงพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ และนักเรียนส่วนน้อยอธิบายว่าพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่เคยแสดงออกมาคือ 1. พุดโกหก 2. ลอกการบ้านเพื่อน 3. หยิบของของบุคคลอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และ 4. เมื่อพบเจอสิ่งของที่ตกอยู่ไม่นำไปคืนเจ้าของ แต่นำมาเป็นของตนเอง

ด้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) กล่าวว่า พฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่นักเรียนเคยแสดงออกคือ การไม่ลักขโมยของ การนำของที่พบไปคืนเจ้าของ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และไม่นำความลับไปบอกให้คนอื่นทราบ ส่วนพฤติกรรมความไม่

ชื่อเสียง ส่วนมากที่นักเรียนเคยแสดงมี 1. การพูดโกหก 2. การแก่งเพื่อน 3. การนำของคนอื่นมาเป็นของตนเอง 4. การลอกการบ้าน และ 5. รับประทานอาหารโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครอง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่เคยแสดงพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า พฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่นักเรียนได้แสดงออกเป็นส่วนมากคือ 1. เมื่อเก็บของ หรือ เงินได้จะนำไปให้อาจารย์ หรือ ฝ่ายกิจการนักเรียนติดตามหาเจ้าของ 2. ไม่พูดโกหก พูดแต่ความจริงกับทุกคน 3. ตั้งใจทำการบ้าน 4. ไม่ลอกข้อสอบ และ 5. ไม่นำความลับไปบอกคนอื่น ส่วนของพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่แสดงออกมากที่สุดคือ การโกหกผู้ปกครอง อาจารย์ และเพื่อน เพื่อหวังผลประโยชน์ ลบเหลี่ยมความจริง แก้ปัญหาไม่ถูกวิธี นอกจากนั้นปัญหาที่พบคือ การไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่เคยพูดไว้ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ และไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ในกรณีที่นักเรียนพบโทรศัพท์มือถือตกอยู่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 หรือทุกระดับชั้น อธิบายว่า ตนจะนำโทรศัพท์ไปตามหาเจ้าของ หรือ แจ้งอาจารย์ แจ้งฝ่ายกิจการนักเรียน เพราะของชิ้นนั้นไม่ใช่ของของตนเอง และเจ้าของโทรศัพท์มือถือคงรู้สึกเสียตาย และเสียใจที่ของของตนเองหายไป แต่ถ้าหากพบข้างนอกจะนำไปให้เจ้าหน้าที่ช่วยตามหาเจ้าของ

ทางสถานศึกษาพบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และ 2. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อส่วนรวม โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือการพูดเท็จ ซึ่งจัดอยู่ในหมวดปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง โดยอาจารย์ประจำชั้น และฝ่ายกิจการนักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหาคือ 1. การพูดคุย เพื่อให้นักเรียนเล่าถึงเหตุการณ์ และวิเคราะห์ถึงปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ปัญหา พยายามสังเกตพฤติกรรม และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ 2. เล่าเรื่องจริงจากข่าว พุทธประวัติ และจากประสบการณ์ตรงของตนเองเพื่อถ่ายทอดถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากความไม่ซื่อสัตย์ 3. เรียกมาอบรม ตักเตือน ชี้แนะด้วยเหตุผล และยกตัวอย่างผลของการกระทำนั้น ๆ ให้นักเรียนเห็นและเข้าใจ เพื่อจะได้ไม่ปฏิบัติเช่นนั้นอีก และ 4. พูดคุยกับนักเรียนด้วยเหตุผลแล้วแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ พร้อมกับสังเกตพฤติกรรมหลังจากนั้นเป็นระยะ ๆ และให้ผลตอบกลับแก่ผู้ปกครอง

ในมุมมองการพบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ มีการหยิบของของเพื่อนไปโดยไม่ได้รับอนุญาต การที่ตนเอง และเพื่อนพูดโกหกอาจารย์ ผู้ปกครอง และเพื่อนๆ เพราะกลัวโดนตำหนิ กลัวความผิดกลัวเพื่อนโกรธ ซึ่งนักเรียนแก้ปัญหาได้ในภายหลังคือพูดความจริง เนื่องจากนักเรียนได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครอง และอาจารย์ที่ชี้แนะให้เห็นถึงผลเสียที่เกิดขึ้นตามมา รวมทั้งชี้ให้เห็นโทษของความไม่ซื่อสัตย์ และมีการสื่อสารระหว่างอาจารย์ และผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อธิบายว่า ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบมากคือ การพูดโกหก หรือ ไม่พูดความจริง เพราะกลัวถูกต่อว่า จึงแก้ปัญหาโดยการรวบรวมความกล้าในการพูดความจริงภายหลัง โดยมีอาจารย์ช้อบรมแนะแนวทางที่ถูกต้องให้สม่ำเสมอ ปัญหาที่พบบรองลงมาคือ การพบเห็นเพื่อนเก็บของที่ตกอยู่มาเป็นของตนเอง วิธีแก้ปัญหาคือ แจ้งให้อาจารย์ทราบ หลังจากนั้นอาจารย์จะให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนเพื่อนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ปัญหาอื่น ๆ ที่พบคือ การลอกการบ้านเพื่อน ซึ่งมีวิธีแก้ไขคือ ควรให้เพื่อนสอนให้เข้าใจ และปัญหาสุดท้ายคือ การนำขนมไปรับประทานในห้องเรียน โดยมีวิธีแก้ปัญหาคือ ไม่ซื้อขนมก่อนเข้าเรียน และให้อาจารย์ อบรมสั่งสอนเพื่อย้ำเตือนตนเองอีกครั้ง

ในส่วน of นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อธิบายว่า ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบมากที่สุดคือ การพูดโกหกต่อผู้ปกครอง อาจารย์ และเพื่อนเพื่อให้ตนได้ผลประโยชน์ โดยได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์คือ การอบรมสั่งสอนอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ ปัญหารองลงมาคือ การไม่รักษาสัญญาตามที่ตนได้ตั้งใจไว้ การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กติกาต่าง ๆ การไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมาย และการไม่มีใจแน่วแน่ในการทำ ความดี โดยอาจารย์ ได้ให้การช่วยเหลือคือ การตักเตือน การชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสมให้กับนักเรียนรวมทั้งให้โอกาสนักเรียนในการปรับปรุงตัว และมีการร่วมมือกันแก้ปัญหา ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

การป้องกันปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียน ทางผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ทั้ง 4 โรงเรียน มีแนวทาง คือ การออกกฎระเบียบโรงเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ การอธิบายให้เข้าใจ สร้างความรู้ ความตระหนักให้กับผู้เรียน ผ่านกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมแนะแนว การปลูกฝัง สร้างความตระหนักเรื่องความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนในการสนทนายามเช้าเป็นประจำสม่ำเสมอ รวมทั้งไม่สนับสนุนให้นักเรียนใช้ของที่มีราคาแพง และมีมาตรการลงโทษสำหรับ ผู้กระทำผิดในเรื่องความซื่อสัตย์ หากพบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนจะมีการอบรม ตักเตือนนักเรียนให้เห็นถึงโทษที่ไม่ซื่อสัตย์ ชมเชยนักเรียนในกรณีที่นักเรียนมีการกระทำในสิ่งที่เหมาะสมโดย กล่าวยกย่อง ประกาศเชิดชูนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์เป็นแบบอย่างในสื่อต่าง ๆ ตลอดจนประกาศคุณงามความดีหน้าเสาธง มีการมอบประกาศนียบัตร หรือโล่ ให้กับนักเรียนที่ได้รับการยกย่องเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งติดตามผลพฤติกรรมนักเรียน แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ และเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างทางโรงเรียน กับที่บ้าน

นอกจากนี้ทางสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง จะมีการประกาศชื่นชมนักเรียนหน้าเสาธงเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งเป็นขวัญกำลังใจให้กับนักเรียนที่ทำความดี และบันทึกชื่อผู้ทำความดีลงระบบของโรงเรียน นอกจากนี้บางโรงเรียนจะมีของรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ มีการมอบใบ

ประกาศนียบัตรให้กับนักเรียน และติดป้ายประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียนด้วย ตลอดจนประกาศชื่นชมในช่องทางต่าง ๆ ด้วย

เมื่อนักเรียนได้รับการปลูกฝังความซื่อสัตย์โดยครู และตามนโยบายของโรงเรียนแล้ว โดยองค์รวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทั้ง 4 โรงเรียน มีการเปลี่ยนแปลงด้านความซื่อสัตย์ในทิศทางที่ดีขึ้น ส่วนใหญ่จะมีความซื่อสัตย์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยนักเรียนจะพูดความจริง สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ดี สม่่าเสมอ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าหากพบของ หรือ เงิน ที่ไม่ใช่ของตนหล่นอยู่ ควรนำไปให้อาจารย์ติดตามหาเจ้าของ โดยไม่นำของเหล่านั้นมาเป็นของตนเอง ส่วนนักเรียนที่มีปัญหาในเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ เมื่อได้รับการอบรม ชี้แนะจากอาจารย์ และผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด นักเรียนส่วนมากสามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้นตามลำดับ กล้าปรึกษา สาระภาพความจริงกับอาจารย์มากขึ้น มีความพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุงตัวให้เป็นคนดี ในขณะเดียวกัน เพื่อน ๆ ของนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการตักเตือน ให้อภัย และชี้แนะอย่างใกล้ชิด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยจะแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัยไว้ 6 ประเด็น คือ 1. พฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ 2. กระบวนการส่งเสริม ปลูกฝัง และสร้างความตระหนักของซื่อสัตย์ 3. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษา 4. แนวทางการสอนความซื่อสัตย์ตามช่วงวัยของผู้เรียน 5. การป้องกัน และแก้ไขปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ และ 6. การประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนด้วยตนเอง

1. พฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์

จากการวิจัยในประเด็นพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์พบว่า อาจารย์ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีทัศนคติด้านพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ 6 พฤติกรรม ได้แก่ 1. ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวต่อความผิด 2. พูดความจริง ไม่พูดเท็จ 3. ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ 4. ไม่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น 5. ไม่ถือเอาของบุคคลอื่น หรือ ผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และ 6. รักษาคำพูดต่อผู้อื่น โดยพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ข้อ 1 – 3 จัดเป็นความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ข้อ 4 – 6 จัดเป็นความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ทั้ง 6 พฤติกรรมนี้ สอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; ทิพยรัตน์ บรรจงเขียน, 2525;

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2525; วรรณดี ชีซ่าง, 2536; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; สุภารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; Rose-Ackerman, 2001; Khalil, 2004; Carr, 2014 ที่มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

จากความตระหนักของผู้บริหาร และอาจารย์ของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ถึงความซื่อสัตย์ เพราะความซื่อสัตย์เป็นหนึ่งในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่กำหนดขึ้นโดย กระทรวงศึกษา รวมทั้งถูกจัดอยู่ในจริยธรรมของยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579 และคุณลักษณะสำคัญที่ผู้เรียนพึงมี 7 ประการ ในหัวข้อคุณธรรมของการ ปฏิรูปการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีนโยบายส่งเสริมปลูกฝังความซื่อสัตย์ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐประกอบไปด้วย 1. เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้นักเรียน 2. กระตุ้นเตือน และส่งเสริมให้อาจารย์ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้นักเรียน 3. พัฒนาและส่งเสริมให้อาจารย์ จัดกระบวนการเรียน การสอนให้นักเรียนเกิดทัศนคติ ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต 4. จัดกิจกรรมเสริมที่จะมีผลต่อการ เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน 5. มีมาตรการ และวิธีการป้องปราม ต่าง ๆ เพื่อมิให้เกิดการประทุพติมิชอบขึ้นในสถานศึกษา และ 6. มีการอบรมจากหน่วยงาน หรือ องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ททุจริตแห่งชาติ, 2546) ขณะเดียวกันผู้อำนวยการโรงเรียนได้กระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์ทุกคน ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และ ปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับบุคลากร ตลอดจนส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการ เรียนการสอนที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2546)

2. กระบวนการส่งเสริม ปลูกฝัง และสร้างความตระหนักของความซื่อสัตย์

ในด้านกระบวนการส่งเสริม ปลูกฝัง และสร้างความตระหนักของความซื่อสัตย์ นักเรียน ประถมศึกษาเป็นวัยที่สามารถคิดเหตุผลเชิงตรรกะได้รับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ตามความเป็นจริง สามารถพิจารณา เปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มได้ รวมทั้งเริ่มเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เข้าใจบทเรียนผ่านการอธิบายการยกตัวอย่าง และลงมือปฏิบัติ มีความคิดรวบยอด และสนใจปัญหา

ต่าง ๆ ที่ต้องแก้ด้วยความคิด เหตุผล ซึ่งถ้านักเรียนสามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก

ในด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนวัยประถมศึกษา จะนับถือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยจะนับถือกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัดตามคำบอกกล่าวของผู้ที่มีอายุมากกว่ากลัวการลงโทษ การถูกตำหนิ แต่เมื่อนักเรียนเจริญเติบโตขึ้น นักเรียนจะเห็นว่ากฎเกณฑ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จึงมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์เพื่อความอยู่รอด ปรับเปลี่ยนด้วยอารมณ์หรือ ความสนุกสนานเพียงชั่ววูบ

นักเรียนในวัยนี้จะสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว แล้วพยายามดัดแปลง เลียนแบบสู่แบบฉบับของตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม และสังคม มีพ่อแม่เป็นแบบอย่างให้กับตน แต่เนื่องจากในวัยประถมศึกษา นักเรียนยังมีความต้องการตัวแบบอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างจากครอบครัวของตนเอง และมีความน่าสนใจ มาเป็นแบบอย่างในการปรับตัวเข้าสู่สังคม นอกจากนี้ โรงเรียน กลุ่มเพื่อนในรุ่นเดียวกัน และกลุ่มบุคคลทางศาสนาจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการปรับตัวของเด็กได้เป็นอย่างดี ในช่วงวัยนี้ นักเรียนประถมศึกษาจะเริ่มเปลี่ยนความผูกพันจากครอบครัวไปสู่สถาบันอื่นในสังคมแทน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอีริกสัน (Erikson, 1963) ที่ได้อธิบายว่า ช่วงวัยแรกของชีวิตเป็นรากฐานเบื้องต้น ต่อจากนั้น ในวัยต่อ ๆ มาจะสร้างชีวิตจากรากฐานนี้ ถ้าหากในวัยเด็กนักเรียนได้รับการสอน ดูแลอย่างดี และอบอุ่น จะทำให้เด็กมีความเชื่อถือ และนับถือบุคคลที่อยู่รอบตัว อีกทั้งจะช่วยให้เด็กมีความตั้งใจที่จะลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และเมื่อนักเรียนเติบโตขึ้น นักเรียนจะมีพัฒนาการในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น สามารถที่จะยอมรับสิ่งที่ดี และไม่ดีของตนเองได้

ในด้านการควบคุมอารมณ์ นักเรียนอยู่ในการเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ แต่ยังคงมีความกลัวในเรื่องธรรมชาติ และสิ่งที่พบเจอในชีวิตประจำวันต่าง ๆ เช่น สัตว์ ความมืด ที่สูง ฟ้าผ่า ฟ้าร้อง ซึ่งสิ่งที่เด็กกลัวที่สุดคือ กลัวการถูกล้อจากเพื่อน เพราะความแตกต่าง นอกจากนี้ นักเรียนจะมีความวิตกกังวลในด้านการเรียน การทำโทษ พฤติกรรมที่แตกต่างจากเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเพียเจต์ (Piaget, 1932) ที่ได้อธิบายว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดที่จะทำให้รับรู้ถึงกฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กที่มีความต้องการทางกายแต่ขาดการคำนึงถึงกาลเทศะ ซึ่งเมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้นจะเริ่มเรียนรู้สภาพแวดล้อม และบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น จากนั้นเมื่อเด็กเติบโตขึ้น จะมีพัฒนาการในขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง มีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือสิ่งที่ตนต้องการทำตาม และเมื่อเด็กพบว่ากฎเกณฑ์ทางศีลธรรมที่บ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมแตกต่างกัน เด็กจะตัดสินใจเลือกเกณฑ์เองโดยปรับเกณฑ์ทั้งหลายเข้าด้วยกัน

โดยการแก้ปัญหาคือ ครูควรช่วยอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงพฤติกรรมนั้น ๆ และหาแบบอย่างที่เหมาะสมให้กับเด็กดูเป็นแบบอย่าง

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนวัยประถมศึกษาจะมีการเรียนรู้ และการพัฒนาในด้านการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในสังคม เรียนรู้บทบาททางสังคมที่เหมาะสมสำหรับตนเอง พัฒนาความคิดรวบยอดในชีวิตประจำวัน ตลอดจนพัฒนามาตรฐานจริยธรรม มโนธรรม และค่านิยม และพัฒนาทัศนคติต่อสังคม

นักเรียนรับรู้ ตีความความหมายของความซื่อสัตย์ และอธิบายถึงความซื่อสัตย์จากพัฒนาการที่ต่อเนื่องในการเรียนรู้จากการปรับตัว การสร้างสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่เจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ (Piaget, 1932) โดยในช่วงแรกเด็กจะเข้าใจ รับรู้บทบาทของตนเองจากความเกรงกลัว ตามคำสั่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม ซึ่งถือเป็นขั้นยึดคำสั่ง ต่อมาเมื่อเด็กมีพัฒนาการที่เติบโตขึ้นเด็กจะเข้าสู่ขั้นยึดหลักแห่งตน ที่สามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ คิดเชื่อมโยงได้ และสร้างเกณฑ์ของตัวเอง

3. ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษา

จากการวิจัยในประเด็นปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบในสถานศึกษาพบว่า อาจารย์ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ 6 พฤติกรรม ที่จัดเรียงได้ตามปัญหาที่พบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. พุดเท็จ 2. ไม่รักษาคำพูดต่อผู้อื่น 3. ปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่ละอาย และไม่เกรงกลัวต่อความผิด 4. ถู้อาของบุคคลอื่น หรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 5. แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง คดโกง และหลอกลวงผู้อื่น และ 6. ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองตั้งใจ โดยพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ในข้างต้น สอดคล้องกับการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน, 2525; หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2525; วรณดี ชีช่วง, 2536; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; สุดารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; Rose-Ackerman, 2001; Khalil, 2004; Carr, 2014

ทั้งนี้ ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบหากจำแนกตามช่วงวัยจะเห็นได้ว่าเมื่อนักเรียนยังโตขึ้น หรือมีการศึกษาที่สูงขึ้น ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ที่พบจะมีเพิ่มมากขึ้น มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น และระดับความรุนแรงของปัญหามีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการที่นักเรียนได้รับการศึกษาทางวิชาการ และคุณธรรมที่สูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ใช้การตัดสินใจของตนเองนำความรู้ ความสามารถ

ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ มาปรับใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ตนเองรอดพ้นจากปัญหา หรือ ได้ผลประโยชน์ นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มนี้ที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น และระดับชั้นที่สูงขึ้น ย่อมมีโอกาสที่จะได้พบเจอตัวแบบที่หลากหลายในสังคมที่เป็นบุคคลนอกครอบครัว (Erikson, 1963) และโลกออนไลน์ ซึ่งตัวแบบเหล่านี้ มีทั้งตัวแบบที่ดี และตัวแบบที่ไม่ดี แต่ตัวแบบมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน (Bandura, 1986) นักเรียนจึงสามารถลอกเลียนแบบพฤติกรรมของต้นแบบเหล่านี้มาปรับใช้ในชีวิตโดยขาดการไตร่ตรองที่รอบคอบ การดูแลอย่างใกล้ชิด การอบรมบ่มเพาะ หรือ เล็งเห็นถึงผลประโยชน์จากการกระทำผิดมากกว่าการคำนึงถึงความถูกต้อง

4. แนวทางการสอนความซื่อสัตย์ตามช่วงวัยของผู้เรียน

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีวิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนประถมศึกษาด้วยการอบรมผ่านอาจารย์ประจำชั้นในคาบโฮมรูม ก่อนกลับบ้าน และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นหลัก นอกจากนั้นอาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ จะมีการสอนเรื่องความซื่อสัตย์สอดแทรกผ่านรายวิชาที่ตนเองสอน ขณะเดียวกันฝ่ายกิจการนักเรียนจะให้การอบรมนักเรียนเรื่องความซื่อสัตย์ ตลอดจนกล่าวชื่นชม ยกย่องถึงคนที่มีความซื่อสัตย์หลังเคารพธงชาติเสร็จ เพื่อให้นักเรียนคนอื่นดูเป็นแบบอย่าง และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักเรียนที่ทำความดีตลอดปีการศึกษาควบคู่กันไป ทั้งนี้จะมีการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบถึงพฤติกรรมปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนรายบุคคล เพื่อร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน และบ้านในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด และสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา

นอกจากวิธีการสอนข้างต้น อาจารย์ประจำชั้นได้เสนอวิธีการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรมข้างต้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักถึงความซื่อสัตย์มากขึ้น กล่าวคือ ให้นักเรียนออกมาเล่าเหตุการณ์ของตนเองที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ ครูนำข่าว เหตุการณ์ นิทาน บทความ สถานการณ์ต่าง ๆ มาเล่าให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนวิเคราะห์ สิ่งที่ดี ไม่ดี วิธีการปรับปรุง พัฒนาค้นหาให้ดีขึ้น ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน สม่่าเสมอ ครูเชื่อมั่น และมั่นใจในนักเรียนของตนเอง และให้นักเรียนค้นคว้าบุคคลตัวอย่างที่มีความซื่อสัตย์มาแบ่งปันให้กับเพื่อน ๆ ฟังในช่วงเวลาโฮมรูม หรือ คาบแนะแนว

ทั้งนี้โดยปกติการสอนของอาจารย์ส่วนมากจะเป็นการบรรยาย ซึ่งย่อมส่งผลต่อความเข้าใจถึงความหมายของความซื่อสัตย์ และการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการบรรยายส่งผลให้นักเรียนส่วนมากรู้สึกเบื่อ ขาดแรงจูงใจในการตั้งใจฟังต่อ ดังนั้นนักเรียนในแต่ละช่วงชั้นจึงเสนอให้อาจารย์เปลี่ยนรูปแบบการสอนให้มีความทันสมัย น่าสนใจมากขึ้น โดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน

การอภิปราย หรือ ทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีการเสริมแรงบวกด้วยคำพูดเพื่อเป็นกำลังใจ อย่างประจำสม่ำเสมอในการให้นักเรียนตระหนัก และมีความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ฟรอยด์ (Freud, 1964) เพียเจต์ (Piaget, 1932) และอีริกสัน (Erikson, 1963) ที่นักเรียนวัย ประถมศึกษาจะเริ่มคิดหาต้นแบบที่ชัดเจนในการลอกเลียนแบบ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตนเองหลังจากที่ได้เรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากสังคม ของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) อยากรให้อาจารย์ผู้สอนสอน ความซื่อสัตย์โดยการเล่านิทาน การแสดงละคร และมีการยกตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) อยากรให้อาจารย์ผู้สอน สอนความซื่อสัตย์โดย การเล่านิทาน การแสดงละคร เพื่อความสนุกสนาน ให้มีการยกตัวอย่าง และ สร้างสถานการณ์จำลองที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และอยากรให้สอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อ เป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจที่คงทน ในส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) อยากรให้อาจารย์ผู้สอนสอนความซื่อสัตย์โดยการยกตัวอย่างที่เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่าย เชื่อมโยงความซื่อสัตย์สู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันผ่านเรื่องเล่า การแสดงบทบาทสมมุติ ข่าว สถานการณ์ เกม คลิปต่าง ๆ รวมทั้งคำพูดของอาจารย์เป็นการกระตุ้น และให้กำลังใจให้นักเรียนใน การทำความดี

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า นักเรียนในวัยเด็กตอนกลางจะเข้าใจถึงความซื่อสัตย์ในแง่ของ รูปธรรม เป็นส่วนมาก กล่าวคือ ต้องเป็นพฤติกรรมที่จับต้องได้ เห็นชัดเจน ติความได้ชัดเจนว่า ซื่อสัตย์ หรือ ไม่ซื่อสัตย์ ตลอดจนความซื่อสัตย์ที่นักเรียนเข้าใจ และสามารถบอกเป็นการกระทำได้นั้น จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และใกล้ตัวนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งเมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นเข้าสู่วัย เด็กตอนปลาย และวัยรุ่นตอนต้น เด็กจะมีพฤติกรรมที่ซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น จึงเข้าใจถึงความซื่อสัตย์ในแง่ของนามธรรม หรือ ด้านความคิด จิตสำนึก เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ สามารถคิดเชื่อมโยงได้ว่าการกระทำ 1 การกระทำ สามารถบ่งบอกถึงคุณธรรมได้หลายด้าน ไม่จำเป็นที่จะต้องเห็นชัดเจนเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น รวมทั้งสามารถคิดต่อยอดถึงความตระหนักของความซื่อสัตย์ที่ตนมี ในการนำไปใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนนำความซื่อสัตย์มาเป็นข้อคิดในการใช้ ชีวิตประจำวันว่าการกระทำใดควรทำ และการกระทำใดไม่ควรทำได้ดียิ่งขึ้น

5. การป้องกัน และแก้ไขปัญหาคือความไม่ซื่อสัตย์

ปัญหาคือความไม่ซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษานั้น ทางอาจารย์ผู้บริหาร และคณะครูมีการแก้ไขปัญหาคือการพูดคุยกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น วิเคราะห์ถึงปัญหาผลกระทบที่ได้รับจากการประพฤติตนไม่เหมาะสม ตลอดจนครูได้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ รวมทั้งครูให้การอบรม ตักเตือน ชี้แนะนักเรียนด้วยเหตุผล และยกตัวอย่างผลของการกระทำนั้น ๆ เพื่อที่นักเรียนจะได้ไม่ปฏิบัติตนเช่นนั้นอีก นอกจากนี้ มีการกล่าวชมเชยนักเรียนที่กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมโดยการกล่าวยกย่อง ประกาศเชิดชู เพื่อเป็นแบบอย่าง ที่ดีในสื่อต่าง ๆ ตลอดจนประกาศคุณงามความดี หน้าเสาธง และมีการมอบประกาศนียบัตร หรือโล่ ให้กับนักเรียนที่ได้รับการยกย่องเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับนักเรียนที่ทำความดี รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น ๆ ด้วย ในขณะเดียวกัน อาจารย์ผู้บริหาร และคณะครู มีการป้องกันปัญหาคือความไม่ซื่อสัตย์คือ การออกกฎระเบียบของโรงเรียนที่รัดกุมให้กับนักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบทั้งหลายก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ขึ้นในโรงเรียน มีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ สร้างความรู้ ความตระหนัก ปลุกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทัศนคติความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมแนะแนว และในการสนทนายามเช้าเป็นประจำสม่ำเสมอ ตลอดจนมีมาตรการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดในเรื่อง ความซื่อสัตย์ เพื่อให้นักเรียนที่กระทำความผิดไม่ประพฤติตนเช่นนั้นอีก รวมทั้งเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนคนอื่นด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหาคือความไม่ซื่อสัตย์ และการป้องกันความไม่ซื่อสัตย์ของอาจารย์ผู้บริหาร และคณะครูของสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ล้วนมีความสอดคล้องกับมาตรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2546) ที่ได้กำหนดมาตรการสำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา

6. การประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนด้วยตนเอง

ทั้งนี้ เมื่อนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ประเมินพฤติกรรมความซื่อสัตย์ และความไม่ซื่อสัตย์ของนักเรียนด้วยตนเอง และให้อธิบายถึงการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ และความไม่ซื่อสัตย์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 (วัยเด็กตอนกลาง) ส่วนมากที่ประเมินให้คะแนนตนเอง 10 คะแนน เพราะนักเรียนไม่เคยขโมยของ ไม่เคยโกหก ทำความดีสม่ำเสมอ อีกทั้งมี

การแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์คือ 1. เมื่อพบเจอสิ่งของ หรือ เงินที่ไม่ใช่ของตนเองจะนำไปติดตามหาเจ้าของ 2. ไม่ลอกข้อสอบบุคคลอื่น 3. ไม่ขโมยของของบุคคลอื่น และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์คือ 1. พุดโกหก 2. ลอกการบ้าน 3. หยิบของของบุคคลอื่นมาโดยไม่ได้รับอนุญาต 4. เมื่อพบเจอสิ่งของที่ตกอยู่ไม่นำไปคืนเจ้าของ แต่นำมาเป็นของตนเอง ในขณะที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 (วัยเด็กตอนปลาย) ส่วนมากจะประเมินตนเองได้ 9 คะแนน เพราะเคยทำพลาดจากการหยิบของคนอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต แก๊งเพื่อน ขาดความรับผิดชอบ และโกหกผู้อื่น เมื่อเก็บของได้จะนำส่งคืนเจ้าของ ยึดมั่นในคำสอน ทำความดีมาโดยตลอด ไม่โกหก และไม่ลอกการบ้านเพื่อน อีกทั้งมีการแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์คือ 1. การไม่ลักขโมยของ 2. การนำของที่พบไปคืนเจ้าของ 3. ไม่ลอกการบ้านเพื่อน 4. ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 5. ไม่นำความลับไปบอกให้คนอื่นทราบ และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์คือ 1. การโกหกผู้ปกครอง อาจารย์ และเพื่อน เพื่อหวังผลประโยชน์ 2. หลบเลี่ยงความจริง 3. การไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่เคยพูดไว้ 4. ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ 5. ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 (วัยรุ่นตอนต้น) ส่วนมากจะประเมินให้ตนเองมีคะแนน 8 – 9 คะแนน เพราะ นักเรียนยังคงมีการโกหก และหลงลืมบ้าง รวมทั้งมีนักเรียนอีกกลุ่มที่ให้คะแนน 5 – 7 คะแนน เพราะขาดความซื่อสัตย์อยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งมีการแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์คือ 1. เมื่อเก็บของ หรือ เงินได้จะนำไปให้อาจารย์ หรือ ฝ่ายกิจการนักเรียน ติดตามหาเจ้าของ 2. ไม่พุดโกหกพุดแต่ความจริงกับทุกคน 3. ตั้งใจทำการบ้าน 4. ไม่ลอกข้อสอบ 5. ไม่นำความลับไปบอกคนอื่น และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์คือ 1. การโกหกผู้ปกครอง อาจารย์ และเพื่อน เพื่อหวังผลประโยชน์ 2. หลบเลี่ยงความจริง 3. การไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่เคยพูดไว้ 4. ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ 5. ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนประเมินให้คะแนนความซื่อสัตย์ของตนเองลดน้อยลงตามระดับชั้น เพราะมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเมื่อนักเรียนอายุมากขึ้น นักเรียนมีการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน โดยพฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกมานั้นเป็นสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการได้เรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต การได้รับการปลูกฝัง การอบรมสั่งสอนซึ่งสอดคล้องกับลักษณะวัยประถมศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กในวัยนี้ที่จะนับถือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยเด็กจะนับถือกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ยึดตามคำบอกกล่าว และคำสั่งของผู้ที่มีอายุมากกว่า ตลอดจนไม่ยอมถูก

ลงโทษ แต่เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นเด็กจะเห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นข้อตกลงระหว่างคนสองคนขึ้นไป สามารถเปลี่ยนแปลงได้ สามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อประกอบการตัดสินใจ สามารถตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเองได้ (Piaget, 1932) รวมทั้งมีแบบอย่างที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว (Erikson, 1963)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การสอนนักเรียนเรื่อง ความซื่อสัตย์ ให้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 หรือวัยเด็กตอนกลาง ควรมีวิธีการสอนที่ทำให้เด็กเข้าใจเรื่อง ความซื่อสัตย์ ในรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดใช้ในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนควรออกแบบวิธีการสอนที่สนุกสนาน สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้นานมากยิ่งขึ้น มิเช่นนั้นผู้เรียนจะขาดความสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้ อย่างเต็มที่

2. การสอนนักเรียนเรื่อง ความซื่อสัตย์ ให้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 หรือวัยเด็กตอนปลาย ควรมีการสอนสืบเนื่องจากวัยเด็กตอนต้น เพื่อให้เกิดความรู้ที่ต่อเนื่อง และคงทน รวมทั้งครูผู้สอนควรมีการยกตัวอย่างที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อให้เด็กสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งควรคิดรูปแบบ วิธีการสอนที่มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้นด้วย

3. การสอนนักเรียนเรื่อง ความซื่อสัตย์ ให้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 หรือวัยรุ่นตอนต้น ควรมีการสอนผ่านการยกตัวอย่างที่เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเชื่อมโยงความซื่อสัตย์สู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันผ่านเรื่องเล่า การแสดงบทบาทสมมติ ข่าว สถานการณ์ เกม คลิปต่าง ๆ นอกจากนี้อาจารย์ควรเลือกใช้คำพูดทางบวกในการกระตุ้น และให้กำลังใจให้นักเรียนทำความดี ตลอดจนถึงต่อยอดสร้างสรรค์ในเรื่องต่าง ๆ ด้วย

4. การสอนนักเรียนทุกวัยในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ควรได้รับความร่วมมือจากทางผู้ปกครอง ด้วยเช่นกัน เพราะการปลูกฝังคุณธรรม ต้องใช้ระยะเวลาในการสั่งสม การสังเกตจากแบบอย่าง และการดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

5. ครูควรระมัดระวังการแสดงออกทางอารมณ์ คำพูด ท่าทาง และสายตาที่แสดงออกต่อนักเรียน เมื่อนักเรียนสารภาพผิด หรือ จับได้ว่านักเรียนทำผิด เพราะจะส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนว่าจะหลีกหนีความจริง การลงโทษ การตำหนิด้วยอารมณ์ และการตัดโอกาสทางสังคมหรือไม่

6. ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐควรมีคุณลักษณะในการอุทิศตนอบรมบ่มเพาะนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านวิชาการ คุณธรรม ร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนติดตามผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด

7. การสอนคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ และเรื่องอื่น ๆ ให้กับนักเรียนประถมศึกษา ควรเริ่มการอบรม บ่มเพาะตั้งแต่ระดับชั้นเล็กที่สุด หรือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะเป็นวัยที่เชื่อฟัง และรับฟังจากผู้ใหญ่

8. สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในด้านคุณธรรม เทียบเท่ากับด้านวิชาการ ตลอดจนตระหนักที่จะยกระดับการพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้เป็นเลิศเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงช่วงวัย และการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับสูงส่งผลต่อปัญหาความไม่ซื่อสัตย์อย่างไร ตลอดจนนักเรียนมีเกณฑ์การประเมินความซื่อสัตย์ของตนอย่างไร และมีความแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาอย่างไรบ้าง

2. ควรทำการศึกษาต่อในสังกัดของโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เอกชน กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ วิธีการอบรมบ่มเพาะความซื่อสัตย์ เกณฑ์การประเมินความซื่อสัตย์ของตน และปัญหาความไม่ซื่อสัตย์

บรรณานุกรม

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.
- Brown, R. (1965). *Social psychology*. Free Press.
- Carr, D. (2014). The Human and Educational Significance of Honesty as an Epistemic and Moral Virtue. *Educational Theory*, 64(1), 1-14.
- Cole. (1997). *The Moral Intelligence of Children: How to Raise a Moral Child*. Plume.
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and Society*. Norton.
- Freud, S. (1964). *Group Psychology and The Analysis of The Ego Sigmund Freud*. Bantam Books.
- Hsieh, D. M. (2004). False excuses: Honesty, wrongdoing, and moral growth. *The Journal of Value Inquiry*, 38(2), 171-185.
- Khalil, E. L. (2004). What is Altruism? *Journal of Economic Psychology*, 25(1), 97 – 123.
- Kohlberg, L. (1964). *Development of Moral Character and Moral Ideology*. Holt Rinehart and Winston.
- Lennick, D., & Kiel, F. (2005). *Moral Intelligence*. Wharton University of Pennsylvania, Philadelphia.
- Li, Q. G., Heyman, G. D., Xu, F., & Lee, K. (2014). Young children's use of honesty as a basis for selective trust. *Journal of experimental child psychology*, 117, 59-72.
- Piaget, J. (1932). *The Moral Judgment of the Child*. Routledge Kegan Raul.
- Rose-Ackerman. (2011). *International Handbook on the Economics of Corruption, vol I*. Edward Elgar.
- Skinner, B. F. (1974). *About Behaviorism*. Knopf.
- Somanathan, E., & P, R. (2004). The evolution of honesty. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 54(1), 1-17.
- Van Lange, P., A. M., & Kuhlman, D. M. (1994). Social value orientations and impressions of partner's honesty and intelligence: A test of the might versus morality effect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(1), 126-141.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2523). “การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย”, แนว

- ทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรม และองค์ประกอบที่มีผลต่อการพัฒนาการทางทางจริยธรรม. โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). คู่มือพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2541. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ ชุมชุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤตรินทร์ นิ้มทองคำ. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนเซนโยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร].
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2522). บทบาทของศึกษาธิการอำเภอกับการบริหาร บทบาทของศึกษาธิการอำเภอกับการบริหาร,
- กীরติ บุญเจือ. (2538). จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. ไทยวัฒนาพานิช.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560a). ครู? ผู้วางรากฐานคุณธรรมจริยธรรม.
<http://www.kriengsak.com/node/369>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560b). บริหารสถานศึกษา? จุดขับเคลื่อนพัฒนาคุณธรรม.
<http://www.kriengsak.com/node/243>
- เกษม วัฒนชัย. (2557). โรงเรียนคุณธรรม ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง. ธนัชการพิมพ์.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.). (2546). การเสริมสร้างอุดมการณ์ ความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา. <http://www.moe.go.th/honest/>
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.). (2561). ข่าวประชาสัมพันธ์.
<https://www.thaiedreform.org/news-posts/>
- จกัญญา จินาศรีพูล. (2558). การเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- เจริญศรี บุญสว่าง. (2543). การศึกษาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วย การใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].
- ชไมพร มุขโต. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี

- ที่ 6 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร].
ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2522). การพัฒนาจริยธรรม ตำราจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในประเทศไทย และ
ต่างประเทศ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงาน
บริหารและจัดการความรู้ (องค์การมหาชน).
- ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม.
https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_2.pdf
- ทฤษฎีจริยธรรม, https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_2.pdf
- ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก.
https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/bththii_2.pdf
- ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน. (2525). การทดลองสอนเรื่องความซื่อสัตย์แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทาง
สติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- นิด้าโพล. (2559). สถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย.
<http://www.nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=427>
- บุญยฤทธิ์ มิทรวงศ์. (2546). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม]. .
- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2557). คุณธรรมพื้นฐานเรื่องซื่อสัตย์. <http://taamkru.com/th/>
- ปราชญา กล้าผจญ. (2544). คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ. เพลโล่การพิมพ์.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2542). การศึกษากับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต.
<http://www.moe.go.th/main2/article/article11.htm>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- วรรดี ชีช่วง. (2536). การเปรียบเทียบผลการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบทที่มีต่อความ
ซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยา อำเภอขุนหาญ จังหวัด
ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร].
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2544). หนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอนวิชาจริยศาสตร์ศึกษา. โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สาโรช บัวศรี. (2549). การศึกษาและจริยธรรม. กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2552). รายงานประจำปี 2552 สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

<http://www.thaihealth.or.th/Books/351.html>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2538). รายงานของคณะกรรมการการศึกษา และวัฒนธรรม.

<https://www.senate.go.th/view/1>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2545 – 2559.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560 – 2579. พริกหวานกราฟฟิค.

สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2549). การจัดการพฤติกรรมมนุษย์. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2553). เรื่องใหญ่! เด็กไม่เชื่อสัตย์.

http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=16911&Key=news_research

สุดารัตน์ สีทองวัฒนา. (2549). คู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร].

สุรพันธ์ ยนต์ทอง. (2526). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ทิพย์อักษร.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสง จันทร์งาม. (2542). การสอนจริยธรรมในโรงเรียน. เอกสารนำเสนอในการประชุมสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

(Bandura, 1986; Brown, 1965; Carr, 2014; Cole, 1997; Erikson, 1963; Freud, 1964; Hsieh, 2004; Khalil, 2004; Kohlberg, 1964; Lennick & Kiel, 2005; Li et al., 2014; Piaget, 1932; Rose-Ackerman, 2011; Skinner, 1974; Somanathan & P, 2004; Van Lange et al., 1994; กรมวิชาการ, 2523, 2525; กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, 2550, 2551, 2553; กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ, 2542; ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2522; กิรติ บุญเจือ, 2538; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560a, 2560b; เกษม วัฒนชัย, 2557; คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.), 2546; คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.), 2561; จริญญา จินาศรีพูล, 2558; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; ชไมพร มุขโต, 2525; ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2522; ดุจเดือน พันธุนาวิน, 2551; ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดทางจริยธรรม; ทฤษฎีจริยธรรม; ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของโคลเบิร์ก; ทิพยรัตน์ บรรจงเขียน, 2525; นิด้าโพล, 2559; บุญยฤทธิ์ มิทรวงค์, 2546; ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2557; ปราชญา กล้าผจญ, 2544; พนม พงษ์ไพบูลย์, 2542; ราชบัณฑิตยสถาน, 2546; วรรณดี ชีช่วง, 2536; ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี, 2544; สาโรช บัวศรี, 2549; สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2552; สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2545; สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา, 2538; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545, 2560; สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2549; สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2553; สุดารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549; สุรพันธ์ ยันต์ทอง, 2526; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533; แสง จันทร์งาม, 2542)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ปานวาด กอวัฒนา
วัน เดือน ปี เกิด	19 ตุลาคม 2533
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพญาไท 1 กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	137/1 หมู่บ้านसानตินิเวศ ซอย 15 ถนนลาดพร้าว 115 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY